

klimp²⁵ JAAR

Kwartaaltijdschrift van Natuur.koepel vzw
jaargang 25 nummer 2
april - mei - juni 2015

natuur.koepel
zuid-west-vlaanderen vzw

4 OPSTAPJES	18 HET DNA VAN DE BRAMENPLUKKER	32 TRAGE WEGEN
5 SCHEEF BEKEKEN	21 SOL SUFFIT	36 PLANTEN
• <i>De regenworm in de tegenaanval?</i>	• <i>Lente: de barbaarsheid van de liefde</i>	• <i>Pauvre Leute rijk aan planten</i>
6 BELEID	22 VOGELWERKGROEP	38 PADDENSTOELEN
• <i>Rivierherstel voor de Leie</i>	• <i>Vogels in onze streek - voorjaar 2014</i>	• <i>Console vormende zwammen op het spoor</i>
• <i>Voorstellen 'nieuw natuurbeleid' zijn onaanvaardbaar</i>	• <i>Een tijftjaf die niet tijftjaf</i>	41 UIT DE VERENIGINGEN
11 GROENE APPS	26 LANDSCHAP IN BEELD	• <i>Natuurpunt Zvevegem</i>
• <i>Vlinders van Nederland</i>	• <i>De Bramier</i>	• <i>Natuurpunt Avelgem</i>
12 MILIEU EN BEDRIJVEN	28 IN BEELD	• <i>Natuurpunt Krekel Anzegem</i>
• <i>Waak</i>	• <i>De Groene Long - Kuurne</i>	• <i>Natuurpunt Waregem</i>
14 UIT DE WERELD	30 MAAK HET GROENER	• <i>Natuurpunt Gaverstreke</i>
• <i>Metz-Mutier</i>	• <i>Het idee...</i>	• <i>Velt</i>
16 DE VORTE GROENE		53 ACTIVITEITENKALENDER
• <i>De 7 plagen van Egypte</i>		59 COLOFON

18

43

44

✧ Even voorstellen /GRIET COUVREUR/

Ken je Griet Couvreur nog niet? Griet is al heel lang lid van verschillende natuurverenigingen, waaronder Natuurpunt. Ze geniet van de zon op haar huid, de wind door haar haar, het zingen van vogels, de geur van de aarde, de stilte, ... Wandelen en bezig zijn in de natuur heeft ze nodig om tot rust te komen en zichzelf terug te vinden. Natuur is daarom voor haar geen klein onderdeelje, maar een allesomvattend geheel, waar we als mens deel van zijn en waar we met zijn allen dus beter zorg kunnen voor dragen. Griet probeert samen met haar gezin milieubewust te leven en te letten op wat ze eet en koopt. Een paar jaar geleden werd ze op de algemene vergadering van Natuurpunt Krekel Anzegem gevraagd om het bestuur te versterken. Het jeukte toen al een beetje, want ze wou graag haar steentje bijdragen om de natuur in onze streek een handje te

helpen. Aanvankelijk had ze schrik en dacht ze dat ze daar niet veel kon uitspoken. Ze is er inmiddels bestuurslid en leerde er veel leuke en interessante mensen kennen die allemaal één ding gemeen hebben: liefde en respect voor de natuur.

Griet woont in Anzegem, een landelijke gemeente met veel landbouwgrond, voor velen nog een "groene" gemeente, maar volgens Griet met te weinig échte natuur. En net daarom is er nood aan Natuurpunt. Bewustmaking rond natuur is dan ook één van haar doelstellingen. Zo staat ze graag met een infostandje op activiteiten van andere organisaties en richtte ze een facebookpagina op. Op dit moment volgt ze de cursus natuurgids om later anderen de weg naar en in de natuur te wijzen. Het jonge publiek betrekken bij de activiteiten van haar afdeling vindt ze een uitdaging. Daarom probeert ze ook de lokale afdeling van JNM bij de activiteiten te betrekken. Dat de liefde door de maag gaat, beseft ook Griet en daarom maakt ze stevast soep bij de beheerwerken. "Gewoon meedoen als je het voelt kriebelen!", is haar goeie raad!

Nu de natuurinrichtingswerken in de Scheldemeersen stilaan vruchten beginnen af te werpen en het plan van het rivierherstel rond de Leie op tafel ligt, rijst stilaan de vraag of het mogelijk is dat een soort als de ooievaar weer in onze regio tot broeden komt. De vogelwerkgroep zorgde alvast voor de inplanting van 3 ooievaarspalen in de Scheldevallei en 1 langs de Leie. De soort wordt immers steeds vaker in onze regio gezien, zoals de exemplaren op de cover in Heestert. Volg het allemaal op het natuurform onder de rubriek "Ooievaars: nieuwe broedvogels voor Zuid-West-Vlaanderen?"

Foto © Ignaas Robbe

Natuurkoepell
facebook

Natuurkoepell
twitter

Beste Klimoplezer

Nieuwe lente, nieuw zonlicht, nieuwe courage... En courage hebben we nodig om steeds te blijven hopen dat er ooit meer en betere natuur komt in Zuid-West-Vlaanderen!

Er werden de voorbije decennia heel veel loze politieke beloftes gedaan. Er zou een stadsrandbos komen van 300 ha in Kortrijk, ondertussen werd hiervan een 130 ha aangekocht, maar ligt de verdere realisatie van het bos reeds jaren stil zonder veel verdere vooruitzichten. Binnen het project rivierherstelplan Leie werd door de regering 10 jaar geleden beslist dat er 500 ha nieuwe natuur zou bijkomen, maar eind 2014 werd dit gewoonweg op vraag van de Boerenbond teruggestroefd naar 300 ha. Na zwaar protest vanuit Natuurpunt is de voorlopige werkhypothese 300 ha + een nader te bepalen oppervlakte. In het kader van de afbakening van de agrarische en natuurlijke structuur, beslissing van de Vlaamse regering in 2008, moeten er nog tientallen ha bosuitbreiding worden gerealiseerd in Zuid-West-Vlaanderen, ook dit proces zit volledig vast. Er werd door diezelfde overheid in 2008

ook beslist dat de provinciale domeinen Bergelen en De Gavers zouden worden uitgebreid. We zijn 2015 en er is nog geen vierkante meter gerealiseerd.

De beroemde uitspraak "Wie gelooft die mensen nog...?" waar enkele jaren geleden een verkiezing mee werd gewonnen, is hier zeker op z'n plaats.

En om het allemaal nog wat straffer te maken, kunnen we alleen vaststellen dat het beslist beleid van onze overheid rond wegenbouw, industrie en wonen ondertussen allemaal gerealiseerd wordt: elk jaar meer beton in de streek kan blijkbaar op veel meer politieke steun rekenen. In de wandelgangen bij de politici horen we dat er voor het Leieproject geen draagvlak zou zijn voor meer natuur in Zuid-West-Vlaanderen (Wablieft?...). Wie gaat fietsen en wandelen op zondag weet echter wel beter en ziet de massa's recreanten die op zoek zijn naar rust en groene ruimtes. In de groene eilanden zoals de Gavers wordt de natuur zelfs gewoon onder de voet gelopen door te veel recreanten op een té kleine oppervlakte.

Moeten we dan nog steeds blijven uitleggen dat wij allemaal belastingen betalen en dat wij even goed recht hebben om natuurbeleving dicht bij huis een prioriteit te vinden? Vlaanderen besteedt nog geen duizendste van zijn middelen aan natuurbeleid! En dat natuurgebieden en bossen ook nodig zijn ten dienste van de mens als drinkwaterbron, als overstromingsgebied, als houtleverancier, als leefgebied van bijen, enz... Ooit al van gehoord, dames en heren politici?

Op de koop toe overweegt men zelfs in het kader van nieuwe uitvoeringsbesluiten bij het nieuwe natuurdecreet de spelregels rond subsidies voor de aankopen van natuur grondig te wijzigen. Aankopen van minder dan 10 ha zouden in dit systeem zelfs helemaal geen subsidies meer krijgen. Dat belooft in elk geval niet veel goeds voor onze streek.

Beste lezers, wij zijn vast besloten om terug te vechten. Doe mee! Een eerste stap hierin is je steun aan onze petitie: www.helpdeleie.be/ ■

KRISTINA NAEYAERT
VOORZITTER
NATUUR.KOEPEL.VZW

**ACTIVITEIT
IN DE KIJKER**

//WILDE FLORALIËN
ZONDAG 24 MEI - MOEN

NATUURPUNT ZWEVEGEM BESTAAT 35 JAAR!
KOM MEEVIJEN!

ORCHIDEËNEXCURSIE - GRATIS DRINK- NATUURFOTOWEDSTRIJD
PROGRAMMA VOOR KINDEREN MET O.A. VIS-INITIATIE, BRAAKBALLENONDERZOEK, OP
WANDEL MET MINI-EZELS, BOETSEERATELIER & TEKENATELIER
DOORLOPEND CAFÉ DE SCOONE BLOMME

meer info op blz. 17

GRIET SANTY

Griet is een enthousiaste natuurliefhebber uit Marke die je vaak tegen het lijf loopt op excursies en wandelingen. Ofwel gewoon met haar fototoestel in de regio.

De weg naar Compost-ella

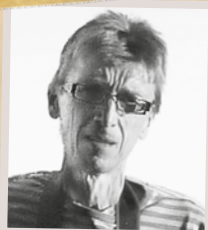
De pan met bakboter op het vuur zetten en dan vlugvlug nog even met wat groenten- en fruitafval een goeie dag gaan zeggen aan Jerom de compostworm, doet mijn tienerdochter al met een bezorgde blik vragen van "Mama, let je op je eten..?" Ze weet inmiddels dat ik op de terugweg langsheen mijn tuinpad, steevast de aandacht voor de braadpan en de pot (over-) kokende patatten dreig te verliezen. Eén rondfladderend Meidoornboorvliegje kan al voldoende zijn. Met alle gevolgen van dien...

Ze kent mij. Ik ben een warhoofd, een dromer, een peinzender... ik knik instemmend als ze haar schooldag in geuren en kleuren vertelt, maar mijn gedachten zitten ergens tussen de gewone berenklauw en geel nagelkruid in.

Mijn werktafel ligt vol met memoblaadjes waarop de raarste combinaties staan: 'Tiramisu-bankkaart-cetti's zanger-moussaka-kurklijsten-tekst Klimop-scholekster-bellen Kathy-grote stern-visbouillon-natuurstudiedag-groot streepzaad afstaande omwindsels-fiscaal attest...' Geraak daar maar eens wijs uit.

Tussen de nog te betalen rekeningen vind ik een lijst met paddenstoelen, die ligt te wachten om ergens in een digitale map (De Gavers, zwammen) terecht te komen.

Tijd om alles eens op een rijtje te zetten. Ik neem de cursus 'Kijk op natuur' ter hand en ik pluus hem uit. Tot op den draad.

FRANK VAN DE VELDE

Al sinds zijn jeugd in de B.J.N (nu J.N.M) is Frank mateloos geboeid door de natuur. Natuurwandelingen en het verzorgen van zijn natuurtuin in Wêvelgem waren lang zijn dada. De natuur- en vogelfotografie is sinds enkele jaren een nieuwe passie.

Blankenberge getroffen door de pestvogel

Rare kwieten, die pestvogels. In de middeleeuwen werd deze vogel gemeden als de - euh - pest, omdat ze ervan verdacht werden deze ziekte mee te brengen en te verspreiden. Als je weet dat 'de zwarte dood' tussen 1347 en 1351 de Europese bevolking met één derde decimeerde, dan moeten deze "onheilsbrengers" uit het koude Noorden allicht hele paniekverhuizingen op de been gebracht hebben.

Of hoe het kan verkeren: in februari streken vier pestvogels neer in Blankenberge en wat vroeger leidde tot een panische ren-voor-je-leven, groeide uit tot een aantrekingspool voor een massa kijklustigen, enkel nog nipt overtroffen door het aantal carnavalsvierders (wat ik dan weer mild als de pest). Zo is de vogel van 'onheilsprofeet' geëvolueerd tot 'kermisattractie'.

Rare kwieten, die fotografen. Allen denken ze de mooiste foto te kunnen maken en zo opnieuw een

'scalp' aan hun 'fotogordel' te kunnen hangen. Hierbij worden kosten noch moeite gespaard. Van heinde en verre komen ze. En ik moet toegeven: ook ik kon de lokroep van de fotogenieke pestvogel niet weerstaan. Ecologische voetafdruk? Welke ecologische voetafdruk?

LUC CAPELLE

De regenworm in de tegenaanval?

Halfweg de kortemaand leek de tuin hier wel het middelpunt van de plaatselijke vogelwereld. Kramsvogels, spreeuwen en koperwieken vormden troepen van honderden lotgenoten, op zoek naar schaars voedsel in het winterlandschap. Samen schuimden ze bij voorkeur de vroegere maïs- en suikerbietenakkers af en om de haverklap brachten ze zich in veiligheid in de bomen en struiken hier in de buurt. Brokjes suikerbiet lagen er nog genoeg, maar de voorraad maïskorrels was al veel eerder in de hongerige magen verdwenen. Dus was ik nieuwsgierig naar wat die kale maïsakker toch nog als hap te bieden had... Gewapend met mijn verrekijker trok ik naar boven, vanwaar ik ongemerkt kon speuren. Een koperwiek op een steenworpje van mijn raam verbaasde me. Scheef bekeken, op zijn 'lijsters', zette hij zijn kopje schuin, hapte toe en trok gezwind een flinterdunne regenworm van zo'n vijf centimeter uit de natte klei. Dan hipte hij een paar stapjes, nam dezelfde pose aan en weer was het prijs. Zo ging hij maar door. Wat ziet zo'n beestje toch scherp. Zelfs als ik met mijn neus tegen de grond zou liggen, zou ik wellicht niet één wormpje kunnen verschalken.

Wat me het meest fascineerde, was dat er sowieso wormen in die akker zaten. Vroeger leerde men ons, tot onze verbazing, dat het gewicht aan wormen in een hectare weide gelijk was aan het gewicht van de koeien die erop graasden. Van een kale akkerbodem die jarenlang "mishandeld" was door gif, kunstmest, varkensaal en landbouwmon-

sters, had ik niet verwacht dat er ook nog maar één regenworm in zou kunnen leven...

Dit bracht me bij de volgende hoopvolle gedachte: zou het kunnen dat we het kritieke nulpunt net niet gehaald hebben en dat de natuur aan een heropleving is begonnen? Dat zien we bijvoorbeeld bij de onkruiden: sommige soorten hebben door de vorming van resistente stammen de aanslagen op hun bestaan overleefd en krijgen een duwtje in de rug door de steeds strengere controles op mest- en gifresten in vruchten en bodem. Zo bloeit er kamille tussen de knolselder die de boer chemisch (bijna) onkruidvrij hield. Op dezelfde wijze is het denkbaar dat er, nu de ergste vormen van "mishandeling" achter de rug zijn, regenworm-families rondkruipen die onder die licht verbeterde omstandigheden best kunnen leven. Twintig jaar geleden was er immers nog geen sprake van groenbemesters op de schaal waarop die vandaag ingezaaid worden. Er werd ook meer geploegd, gespoten en ge(kunst)mest.

Stel je voor dat dit inderdaad de trend is. Dan is dit zeer goed nieuws voor de halve fauna. Regenworm is immers basisvoedsel voor tal van beestjes en beesten die de laatste jaren flink achteruit boerden.

Hopelijk zijn de gladde wormen in staat om ons binnen enkele jaren te laten geloven dat hun gezamenlijk gewicht in een hectare akker gelijk is aan dat van de erop rijdende tractor (liefst met de boer(in) erin)! ■

ACTIVITEIT IN DE KIJKER

//LANDSCHAPSWANDELING EN INHULDIGING RUSTBANK FRANS DEJONGHE

Op 1 mei organiseert Natuurpunt Zwevegem een landschapswandeling in Moen ter ere van Frans Dejonghe die in 2014 onverwacht gestorven is. Tijdens deze wandeling wordt een rustbank voor Frans ingehuldigd. Een mooie gelegenheid om herinneringen op te halen voor iedereen die Frans gekend heeft.

Afspraak vrijdag 1 mei om 14u aan het Sint-Pietersbrugje, Kraaibosstraat, Moen

HERMAN NACHTERGAELE
NATUUR.KOEPEL VZW

PETER SYMENS
BELEIDSMEDEWERKER
NATUURPUNT VZW

Rivierherstel voor de Leie: tijd voor actie!

Waarom heeft de Leievallei een project rivierherstel nodig?

De Leie is een sterk veranderde rivier geworden, eigenlijk meer een artificieel kanaal, vooral door de opeenvolgende aanpassingen sinds de jaren '70. Zo is onder meer de natuurlijke overstroombaarheid van de vallei verdwenen (oorspronkelijk 2.300ha). De meeste natte Leiemeersen waar enkele decennia geleden nog duizenden vogels in overwinterden werden toen gedraineerd, opgevuld met slib, of werden een stortplaats. Quasi alle gronden werden nadien omgezet in intensieve landbouwgrond. Deze krijgen nog steeds veel mest en sproeistoffen te verwerken die in het rivierwater terecht komen. Samen met de industrialisering en de toegenomen verhardingen en bebouwing in de Leievallei zijn daardoor zeer veel natuurwaarden verloren gegaan. **Toch is het mogelijk een deel van de verloren natuur te herstellen. En precies dat is de bedoeling van het project Rivierherstel.**

Waarover gaat het?

Europa besliste in 2004 om een aantal grote infrastructuurprojecten voor internationaal transport uit te voeren (TEN projecten). Eén daarvan is de verbinding van het Seinebekken naar de Westerschelde via de Oise, een nieuw aan te leggen Canal du Nord in Frankrijk, de Deûle en zo naar de Leie. Via de Gentse Ringvaart wordt de aansluiting gemaakt naar het kanaal Gent-Terneuzen en de Westerschelde. De vaarweg wordt 1 meter dieper gemaakt voor aanpassing aan grootschalig containertransport - 3 lagen via duwvaart. Er komen een reeks nieuwe bruggen en op bepaalde plaatsen beperkte verbredingen als passeerstroken. Dit alles heet het Seine-Scheldeproject. Dit is één van de grotere infrastructuurprojecten in Vlaanderen. De financiering gebeurt voor een deel met Europees geld. De voorziene einddatum is 2020. Binnen het infrastructuurproject voor de Leie is in Vlaanderen een project voor natuurherstel gekoppeld, onder de naam Rivierherstel Leie. De Vlaamse regering besliste al in 2006 tot uitvoering van 500 ha natuurherstel en heeft de voorbije jaren veel voorbereidend werk gedaan.

Er gebeurden zowel ecologische studies, hydrologisch onderzoek, als landbouw- en economische voorstudies. Er werd dus niet over één nacht ijs gegaan. Bij elke tussenstap werd de doelstelling voor het natuurherstel bevestigd.

Eind 2014 besliste de regering dan plots om het natuurherstel af te zwakken naar 300 ha. Als reden wordt opgegeven dat de impact op de landbouw té groot zou zijn en er voor natuurherstel geen draagvlak is.

Project Rivierherstel is niet vrijblijvend voor Europa

Het Leieproject wordt deels betaald met Europese subsidies. **Dergelijke infrastructuurprojecten moeten voldoen aan de Europese milieureggeving, o.m. aan de Kaderrichtlijn Water** die wil dat rivieren zoveel mogelijk in een goede ecologische toestand worden hersteld tegen 2027. Voor de Leie is er veel werk aan de winkel. Het recent openbaar onderzoek rond de stroomgebiedbeheerplannen toont aan dat het Leiebekken het meest afgetakeld is op ecologisch gebied. Hieruit volgt de verplichting om aan natuurherstel te doen

in het kader van het Leieproject. In dit openbaar onderzoek wordt het project Rivierherstel Leie overigens aangehaald als **het voorbeeld van actieplan dat zal helpen om de verplichtingen opgelegd door de Kaderrichtlijn Water te halen**. De recente beslissing van de Vlaamse regering om het ambitieniveau voor de Leie te verminderen, is genomen tijdens het lopend openbaar onderzoek. Daarmee werd een loopje genomen met de informatie naar de burger.

Voldoen aan de MER-plicht

Een megaproject zoals de Leiewerken is onderworpen aan een andere Europese wetgeving, de **milieueffectrapportage (MER-plicht)**. Voor het ganse project is zo een MER-rapport opgemaakt welke de milieueffecten voor mens en omgeving in detail beschrijft, zowel van het deel infrastructuur als van het rivierherstel. In dit 'Plan-MER' werden verschillende alternatieven onderzocht, echter steeds vertrekkend vanuit het scenario van 500 ha natuurherstel. Het Plan-MER werd onderworpen aan een wettelijk verplicht openbaar onderzoek. De conclusies werden door de Vlaamse regering aanvaard en vormen het bindend kader voor realisatie van het ganse project. Nu negeert de Vlaamse regering haar eigen MER-wetgeving en ondergraaft ze de juridische onderbouw van het ganse Seine-Scheldeproject.

Natuurherstel voor natuur én mens

We hebben onze natuurgebieden nodig om op een aangename manier te **recreëren in eigen streek**, om tot rust te komen. Ook de lokale economie, horeca en toerisme worden daar direct beter van. We willen natuur in eigen streek als tegengewicht voor de toenemende druk van de verstedelijking en onze jachtige levenswijze. Wij willen natuur dichtbij om deze te kunnen beleven, samen met onze kinderen.

Maar natuurgebieden zijn en worden ook, meer en meer belangrijk door de verschillende **ecosysteemdiensten** die ze leveren aan de maatschappij. Voor de Leievallei gaat het o.m. om de bescherming tegen overstromingen en de functie van waterinfiltratiezones om het grondwater aan te vullen. Door de klimaatverandering worden deze zaken alsmaar belangrijker. **Bescherming en herstel van de Leienatuur is dus een onderdeel van het klimaatbeleid.**

Wat wil Natuurpunt concreet?

Natuurpunt wil dat het beleid voor de Leie dat al in 2006 werd beslist en herhaaldelijk bevestigd, onverkort wordt uitgevoerd. **500 ha natuurherstel** was de beslissing en daar moet men zich aan houden. We hebben genoeg van het beleid waarbij natuur wordt ingetekend op kaarten maar op het terrein niet wordt gerealiseerd.

Voor harde bestemmingen zoals industrie, wonen en wegen worden bestemmingen aangeduid en ook uitgevoerd. We willen dit nu eindelijk ook voor natuurgebieden zien gebeuren.

Wij steunen de vraag van de landbouw om daarbij de nodige compensaties en ondersteuning te krijgen voor aanpassing aan een nieuwe realiteit, maar, **zonevreemde landbouw in aangeduide natuurgebieden moet hoe dan ook een einddatum kennen.**

Met deze petitie willen wij aantonen dat er een groot maatschappelijk draagvlak is voor meer natuur langs de Leie. Teken nu en steun onze vraag voor 500 ha natuurherstel. Maak zoveel mogelijk mensen warm om mee te tekenen!

www.helpdeleie.be ■

↑ © Kristina Naeyaert

↓ © Ignaas Robbe

ACTIVITEIT IN DE KIJKER

//FIETSTOCHT WELKOM OOIEVAAR! - 10 MEI

De natte weiden die zich aan de oevers van de Leie uitstrekten met de diertjes die zich daar ophielden waren vroeger een geliefkoosde pleisterplaats voor ooievaars. Deze statige vogel die we met mooie momenten in ons leven associëren is al lang geen vertrouwd gezicht meer in de Leievallei. Natuurpunt zet zich samen met heel wat partners volop in om van de Leie terug een levende rivier te maken waar het ook voor de ooievaar goed vertoeven is. Tijdens deze fietstocht leer je waarom de ooievaar zo typisch is voor de riviervallei van de Leie. We bezoeken verschillende projectgebieden waar komende jaren aan natuurinrichting zal gedaan worden om soorten als de ooievaar terug te laten komen. Een organisatie van Natuur.koepel en Pasar.

Afstand: +/- 30 kilometer

Start: 13u30 aan de Pasar-infostand

Deelnemers: 6 euro (Pasar leden betalen 4 euro). Hiermee heb je toegang tot verschillende activiteiten van Pasar die dag.

Inschrijven: www.pasar.be/stad/kortrijk

Maximum aantal deelnemers: 35

Voorstellen 'nieuw natuurbeleid' zijn onaanvaardbaar!

Bankbeekvallei: Een waardevol stukje natuur dicht bij huis, maar minder dan 10 ha en dus straks niet meer subsidieerbaar?

De Vlaamse administratie wil de aankoop en het beheer van natuurgebieden drastisch hervormen. Maar de plannen die nu voorliggen, betekenen de doodsteek voor de huidige aanpak van erkende natuurgebieden en van het aankopen van lokale, kleinere gebieden door onze afdelingen. Natuurpunt en Natuur.koepel verzetten zich hier hevig tegen en rekenen erop dat minister Schauvliege de voorstellen radicaal omgoot.

Vorig jaar keurde de Vlaamse regering een nieuw natuurdecreet goed. Daarin werden enkele basisprincipes grondig gewijzigd. Zo kunnen vanaf nu private grondbezitters, bosbouwers en landbouwers ook gemakkelijk gebruik maken van het subsidiesysteem voor aankoop en beheer van natuurgebieden. Natuurpunt kan hier mee leven, op voorwaarde dat de natuurdoelen ook door deze groepen moeten worden gehaald en dat de resultaten gemonitord worden.

Toekomst van onze natuurgebieden op het spel

Momenteel werkt het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) deze basisprincipes concreet uit in zogenaamde uitvoeringsbesluiten.

Het belangrijkste uitvoeringsbesluit gaat over de financiering van aankopen, de inrichting, het beheer en de openstelling van gebieden en over de bezoekerscentra.

Het voorstel dat nu op tafel ligt, is onaanvaardbaar om een aantal redenen. Zo zal het oprichten van nieuwe natuurgebieden buiten de Europees aangeduide Speciale Beschermingszones zo goed als onmogelijk worden. Bovendien komt een hele resem natuurgebieden misschien niet langer in aanmerking voor erkenning als reservaat: gebieden kleiner dan 10 ha, gebieden die eigendom zijn van gemeenten of andere overheden en gebieden met als doel natuurtypes zoals soortenrijk grasland of hoogstamboomgaarden.

En het wordt nog erger. Reeds erkende gebieden die niet voldoen aan de nieuwe vereisten kunnen hun statuut als erkend natuurreservaat verliezen. Heeft een gebied geen erkenning meer dan krijgen we geen subsidies voor beheer, openstelling of aankopen. Bijvoorbeeld, de mooie soorten- en structuurrijke valleigraslanden met een boeket van koekoeksbloem en pinksterbloem zouden buiten het reservaatstelsel vallen. Concreet: een prachtig

project zoals de Avelgemse Scheldemeersen zou in dit nieuw systeem niet meer de moeite waard zijn om te ondersteunen...

Wie vindt dit uit? OF beter gezegd: welke lobbygroepen en politieke partijen zitten er achter deze zeer gerichte afbraakpolitiek van het natuurbeleid?

Kort gezegd: het beheer, het voortbestaan en de uitbreiding van veel natuurgebieden staat op het spel. En dat terwijl het werk van afdelingen en beheerteams van Natuurpunt er net voor zorgt dat in heel Vlaanderen bedreigde planten en dieren toch nog enige bescherming genieten. In het volgebouwde Vlaanderen zorgt ons werk er bovendien voor dat mensen nog toegang hebben tot natuur dichtbij: we leggen wandelpaden aan, bouwen vogelkijkhutten of zorgen ervoor dat kinderen zich kunnen uitleven in een speelbos. Maar ook daarin dreigt het mes te worden gezet. In de huidige voorstellen worden ook de subsidies voor inrichting van natuurgebieden met 40% verminderd.

Voor de natuur hier in Zuid-West-Vlaanderen zal getroffen worden!

Zonder het werk van Natuurpunt hier in Zuid-West-Vlaanderen zou er nog veel minder natuur zijn. De gebieden in Zuid-West-Vlaanderen zijn meestal minder dan de vereiste 10 ha., dit heeft te maken met de grondprijzen en de weinige ondersteuning die we in het verleden kregen van de Zuid-West-Vlaamse gemeentebesturen en Intercommunale Leiedal (en dit was nu net hier en daar aan het verbeteren...).

Wij hebben slechts één Europees aangeduide beschermingszone in de streek (de Vaarttaluds in Zwevegem) waar in de buurt wel nog aankopen mogelijk zouden zijn. Dit zou dus betekenen dat wij nergens nog nieuwe natuur meer kunnen aankopen in Zuid-West-Vlaanderen omdat hiervoor geen aankoopsubsidies meer kunnen ingezet worden.

Nieuwe kleine en waardevolle aankoopinitiatieven van onze afdelingen zoals de recente aankoop van de Bonte Os in Deerlijk door afdeling Gaverstreke, dreigen dus onmogelijk te worden.

Het starten van kleine aankoopprojecten zoals in het verleden bvb. gebeurde in de Bankbeekvallei in Gullegem (< 2 ha.), zorgde wel mee voor een dynamisme waarbij o.a. de gemeente Wevelgem mee werd geresponsabiliseerd voor meer natuur in de buurt. Het steenuiltje kan daar nu mee van genieten.

Bovendien dreigen dit soort kleinere, maar voor onze streek waardevolle gebieden van minder dan 10 ha zoals het Schrijverke in Marke en het Bassegebos in Anzegem ook het statuut van erkend natuurgebied te verliezen.

Wij willen niet dat de grote inspanningen van onze vrijwilligers nu teniet zouden worden gedaan omdat een reservaat kleiner is dan 10 ha of niet voldoet aan de lijst van "topnatuur". Het ontwerp uitvoeringsbesluit inzake natuurbeheerplannen moet grondig aangepast worden, zodat er hier geen kapitaalvernietiging (investeringen uit het verleden) gebeurt.

Maatschappelijke meerwaarde van Natuurpunt in Vlaanderen

We zijn ervan overtuigd dat ons eigen model een meerwaarde biedt voor veel mensen: onze na-

turgebieden worden opengesteld en geven jaarlijks tienduizenden mensen de kans op natuurbeleving. En de inzet van onze duizenden vrijwilligers binnen Natuurpunt is niet alleen voor henzelf een zinvolle tijdsbesteding. Zij zijn op zoveel plaatsen ook een essentiële schakel in het sociaal weefsel van steden en gemeenten. Men zou verwachten dat de overheid dit model ten volle verder wil ondersteunen. De realiteit is echter anders.

Sinds decennia is Natuurpunt een waardevolle én betrouwbare partner geweest voor de overheid en het brede publiek. Onze inzet en de kwaliteit van onze werking worden alom gewaardeerd. Op Europees niveau zijn we een voorbeeld en kregen we reeds heel wat erkenningen voor onze natuurgebieden. Het is onbegrijpelijk én onaanvaardbaar dat dit model nu door de Vlaamse overheid wordt ondergraven, in een tijd waar de natuur wereldwijd in een permanente crisis zit. Wij zijn steeds een beweging van dialoog geweest. Als het nodig is zullen we echter tonen dat we ook de confrontatie durven aangaan met kortzichtige politici en belangengroepen. Het natuurbehoud is een onmisbaar kapitaal voor de hele gemeenschap en voor de komende

Het gebied "De Bonte Os" in Deerlijk kon onlangs nog door Natuurpunt Gaverstreke worden aangekocht. Maar of we in de toekomst nog dit soort gebiedjes kunnen aankopen wordt zeer onzeker met het nieuwe uitvoeringsbesluit.

generaties. Daarvoor komen we op, en we weten dat we op heel veel steun kunnen rekenen.

Huiswerk opnieuw maken

Natuurpunt vraagt dan ook dat deze voorstellen grondig en structureel bijgesteld worden, voor de Vlaamse regering hierover een beslissing neemt. We rekenen erop dat mevr. Joke Schauvliege beseft dat ze ook minister voor Natuur is en dat ze de bescherming van de natuur en het belang van natuur dichtbij laat primeren. De komende maanden plannen we een aantal acties om de politiek onze bezorgdheden duidelijk te maken. ■

NATUUR.KOEPEL VZW

Ook Bassegebos met z'n prachtige voorjaarsbloeiers komt zo in de problemen.

NIEUWE SHOWROOM !

Natuurkijkers.be
Nederstraat 25
9700 Oudenaarde
T +32 (0)55 31 18 01
info@natuurkijkers.be
www.natuurkijkers.be

Dé speciaalzaak voor
optische instrumenten
Verrekijkers, telescopen,
sterrenkijkers, microscopen, ...

N.V. HOUTMAGAZIJN
Verdonckt

Bouwen of verbouwen? **Sterk in hout en meer...**

Ontdek ons ruim aanbod gecertificeerd hout
in constructiehout en tropisch hardhout.

PEFC®: Vuren, Grenen, Western Red Ceder, Douglas

FSC®: Padoek, Massaranduba, Tali, Afroomsia

Het teken van
verantwoord
houtverbruik
CU-COC-00016-R

Doorniksesteenweg 202 • 8580 Avelgem • Tel. 056 64 40 42
www.houtmagazijnverdonckt.be • www.outdoorwoodconcepts.be

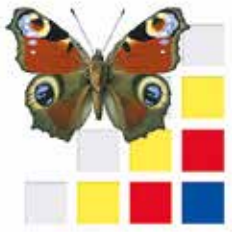
drukta.

partner in print

Vlinders van Nederland

KRISTOF WAELEKENS

Het bedrijf ETI BioInformatics is een van de bedrijven die met de regelmaat van de klok een nieuwe app voor de natuurliefhebber in de app-store gooit. De lente begint zich intussen stilletjes te roeren

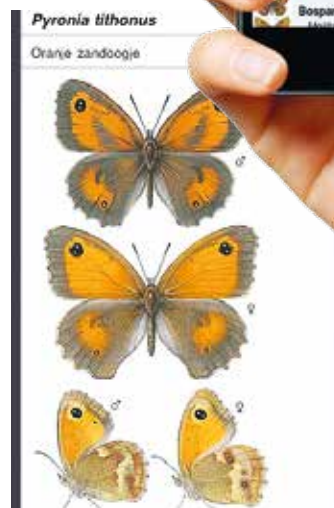
en met de warmer wordende dagen verschijnen ook de eerste vlinders weer. De meesten onder ons kunnen relatief snel een dagpauwoog of een atalanta op naam brengen maar hoe zat het nu weer meer die blauwtjes? De kleinsten onder ons zullen al aan hun lijstje begonnen zijn: grote smurf, moppersmurf, wilde smurf,...

De app van ETI is oorspronkelijk voor de smartphone ontworpen maar draait ook op je tablet. Je boet jammer genoeg wel wat in aan grafische kwaliteit. Op de startpagina krijg je een overzichtelijk keuzemenu waarmee je aan de slag kunt. Ben je niet zo vertrouwd met vlinders dan kan je op kleur gaan zoeken. Heb je al wat meer ervaring dan kan

je direct op familie gaan zoeken. Leuk aan de app is de optie 'determineren'. Je krijgt in feite een digitale zoekkaart voorgeschoteld. Aan de hand van duidelijk herkenbare kenmerken kan je steeds verder gaan determineren tot je ten slotte bij de juiste soort terecht komt. Voor de echte diehards is ook een sleutel opgenomen.

Eenmaal je de juiste soort gevonden hebt, krijg je bijkomende informatie zoals: een beschrijving met bijhorende afbeeldingen, de waardplanten, vliegtijd, look-alikes,... In de app zijn 69 soorten dagvlinders opgenomen.

Is de app bruikbaar in het veld? Het is vooral een app die leuk is als je met kinderen op weg bent. Ze kunnen via de opties 'kleur' en 'determineren' zonder al te veel problemen zelf de soort ontdekken en dat is nu toch net weer dat tikkeltje leuker dan papa of mama die zegt welke soort het is. ■

Sturingsprogramma: Apple / Android

Gebruiks-vriendelijkheid:

Visueel: (op tablet boet je in aan grafische kwaliteit)

Prijs: (voor 3,99€ kan je vlinders gaan determineren)

Apple

Android

MAARTEN TAVERNIER

Marc Coeman en Bart Vandevivere vormen het milieuteam van Waak. Ze poseren hier voor een werk dat in het verblijfscentrum De Branding door de doelgroepmedewerkers gemaakt werd

■ Waak, meer dan mensgericht ondernemen

Toen we enkele Klimops gelezen schreven over het duurzaamheidscharter van de Provinciale Ontwikkelings Maatschappij, kregen we een spontane reactie vanuit Waak, de beschutte en sociale werkplaats (straks moeten we door een wetswijziging 'maatwerkbedrijf' zeggen) uit Kuurne. Waak is een van de pioniers van het charter en milieucoördinatoren Marc Coeman en Bart Vandevivere popelden om ook eens het duurzaamheidsverhaal van de sociale economie te brengen. Daar konden we uiteraard geen nee tegen zeggen.

Waak bestaat dit jaar 50 jaar en is het grootste bedrijf uit de sociale economie in onze provincie. Er zijn een 5-tal poten in het bedrijf. Metaal en assemblage is de oudste. Met een uitgebreid machinepark worden allerhande metalen voorwerpen geproduceerd, geassembleerd en/of behandeld. Andere meer industriële activiteiten zijn het samenstellen van elektrische bedradingssystemen en de afdeling conditionering en logistiek, waar

allerhande (her-)verpakkingsactiviteiten uitgevoerd worden. Waak Green & Clean zult u misschien ook in uw eigen gemeente tegenkomen, want deze afdeling doet groenonderhoud- en reinigingswerken voor heel wat openbare besturen en andere bedrijven. De Inhouse-afdeling stelt dan weer mensen tewerk in bedrijven, onder aangepaste begeleiding. Samen zijn deze afdelingen goed voor zo'n 1600 werknemers.

Duurzaamheid is eigenlijk altijd een aandachtspunt geweest voor Waak, maar eerst werd dit vooral bekeken vanuit de mens (het luik 'People' van de 3P's uit de duurzaamheidstheorie; de andere zijn Profit en Planet). 'Duurzame' tewerkstelling is al lang de missie van Waak, waarmee eerst en vooral een structurele tewerkstelling van de doelgroepmedewerkers bedoeld werd. Maar al vroeg werd ook milieu een echt werkpunt. Marc Coeman schetst de geschiedenis: "Het duurzaamheidscharter zoals we dit nu kennen startte in 1993 als het 'charter 99 milieuverklaring'. In 1996 nam Waak voor het eerst deel aan dit initiatief. Dit zal dan met klassiekers als afval sorteren en energie besparen geweest zijn. Tot 1999 namen we jaarlijks deel, totdat we in 2000 kozen voor een ISO140001 certificaat. Dit is een onafhankelijk milieukwaliteitssysteem dat destijds ingevoerd werd omdat Volvo dit als vereiste vooropstelde. Toen Volvo in 2006 niet langer klant was, werd beslist om de certificatie niet langer na te streven en namen we opnieuw deel aan het charter. Ondertussen was het milieucharter uitgebreid naar een duurzaamheidscharter, waar naast milieu ook sociale en economische aspecten deel van uitmaken. Sindsdien zijn we een trouwe deelnemer aan dit jaarlijkse initiatief en staan in de top 5 van aantal deelnames in West-Vlaanderen. Die externe druk, of het nu een certificatie of een charter is, is belangrijk om de inspanningen ook structureel vol te houden en planmatig aan te pakken. Waak is immers een grote onderneming met heel wat initiatieven. Jaarlijks wordt een actieplan opge maakt met specifieke acties voor de belangrijkste milieuthema's zoals energie, water, afval, mobiliteit, enzovoort. De realisatie van deze acties wordt geëvalueerd tijdens de jaarlijkse audit."

In het uitgebreide actieplan vinden we inderdaad initiatieven zoals het omschakelen van de machines van de groendienst naar milieuvriendelijke brandstof, deelname aan de 'car free day', een klimaatavond voor de leidinggevenden, digitaliseren van de loonadministratie, actief bijhouden van

alle milieugegevens, zonnepanelen op een van de gebouwen, aankoop van 100% groene stroom,...

Wat is de belangrijkste milieu-impact van jullie bedrijf?

Bart Vandevivere: "De metaalbewerking, met de vele machines en de poederlakinstallatie, heeft veruit de meeste impact: een groot energieverbruik, waterverontreiniging en uitstoot van organische stoffen. Op dit gebouw ligt ook onze PV-installatie. In de andere vestigingen zijn eerder de verlichting en de verwarming van de gebouwen het belangrijkste. Maar ook de mobiliteit mogen we niet vergeten. Hoewel veel mensen de fiets, het openbaar vervoer of een van de eigen bedrijfsbussen gebruiken, zorgen we door de grootte van de onderneming voor nogal wat autoverkeer bij het begin en einde van de werkuren. De andere bedrijven in de industriezone passen hun werkuren aan de onze aan om voor hun medewerkers de file te vermijden... Vandaar dat we ook daar sterk op inzetten: in het verleden investeerden we via een Pendelfondsdossier in goede fietsinfrastructuur en dit najaar nemen we deel aan de Testkaravaan. Dit is een project van het provinciebestuur waarbij mensen alternatieve manieren van vervoer kunnen uittesten (in een latere Klimop meer hierover, nvdr)."

Ook meer mensgerichte initiatieven hebben soms een ecologisch kantje. Zo krijgen de medewerkers de kans om thuis een energiescan te laten uitvoeren en worden ze aangespoord en geholpen om minder energie te verbruiken. Goed voor hun portemonnee én het milieu. Er werden naar aanleiding van een traject 'gezonde voeding' zoveel mogelijk automaten met ongezonde producten vervangen door fruitautomaten. Er is gestart met initiatieven rond eerlijke wereldhandel. Zo halen we in de wereldwinkel de fair-trade koffie voor onze koffieautomaten en de pakketten als attentie voor

een bepaald aantal dienstjaren. Doordat het over zo'n grote groep mensen gaat, betekent dat toch een behoorlijk bedrag. Maar ook over diversiteit op de werkvloer of de voormalige directeur die een sociale werkplaats helpt opzetten in Malawi, zouden we nog kunnen uitweiden mocht dit artikel niet al bijna 2 bladzijden beslaan.

Is werken rond milieu anders met de doelgroepmedewerkers dan in een klassieke onderneming, vragen we ons nog af?

"Niet echt," stellen Marc en Bart. "De zaken waar iedereen mee te maken heeft zoals bvb. afval sorteren is goed gestructureerd en ingeburgerd. Het enige knelpunt is dat bij de pauzes buiten nogal eens wat blijft liggen, waarbij zeker de rokers met hun sigarettenpeuken zich niet onbetuigd laten. Maar dat geldt evengoed in andere bedrijven. Wij proberen de mensen zelfs zoveel mogelijk te laten doen. Zo is er een verantwoordelijke uit de doelgroepmedewerkers om enkele minuten voor de start van de werktijd de lichten aan te leggen en te zorgen dat alles 's avonds ook weer uit is. Ze zijn fier op zulke taken en voeren die dan ook nauwgezet uit."

Voor zover dat mocht nodig zijn, hebben onze gesprekspartners ons overtuigd dat ook bedrijven in de sociale economie voortrekkers kunnen zijn op vlak van duurzaam ondernemen. Niet alleen voor het mensgerichte, maar ook voor het milieu-aspect. ■

**PIETER
VANSLEMBROUCK**

WAT IS ONZE WERELD
MOOI. MET DEZE RU-
BRIEK WILLEN WE ONZE
HORIZON WAT VERLEG-
GEN. WAT IS ER QUA
NATUUR TE BELEVEN
BUITEN DE GRENZEN
VAN ZUID-WEST-VLAAN-
DEREN? WE KIJKEN EVEN
MEE OVER DE SCHOU-
DERS VAN STREEKGE-
NOTEN TIJDENS EEN
BUITENLANDSE REIS.

Wie ook een mooie natuurreis
maakte of iemand kent die
een aangrijpend buitenlands
natuurverhaal kwijt wil, kan
dit mailen aan
yann@natuurkoepel.be.

Metz-Mutier

In de zomer van 2014 fietste Pieter Vanslembrouck (Kortrijk) met een vriend van Metz in Frankrijk naar Mutier (Murten) in Zwitserland. Tijdens het verblijf in Zwitserland bezocht hij het Centre-nature de la Sauge, een natuurreservaat waar één van de kijkhutten aan de ijsvogel is gewijd.

Hieronder kan je een fragment lezen uit zijn reisdagboek van zondag 27 juli 2014.

Der Grauschnäpper

Het vakantiehuis aan het meer van Mutier waar we logeren, is van de ouders van Lea, een gemeenschappelijke vriendin. Het gebouw ligt in wat tot de jaren '30 nog moeras was. Een vooruitziende overgrootvader kocht er een lap grond, liet de boel droogleggen en zette er een huis op. Nu staan op het domein behalve dat huis nog vier vakantiewoningen voor de rest van de familie. Ze zijn gebouwd in de stijl van Amerikaanse strandbungalows, met elkaar overlappende houten latten, elk pand in een andere kleur geschilderd (pastel blauw – rood – grijs). Haaks op het grasveld loopt een houten steiger – het meer in. Links en rechts hoog riet. In het water verschil- lende

bootjes.

Op het dak van het solarbootje landt een ijsvogel. Vandaar vliegt het diertje naar de steiger, dan is het weg. Op de zitbank in de tuin houdt een grauwe vliegenvanger vanaf de leuning de omgeving in de gaten. *Ein Grauschnäpper*, zegt Lea's vader later op de middag. Af en toe vliegt hij op, maakt een acrobatische beweging in de lucht en gaat opnieuw zitten. De vogel, niet de vader. Tussen zijn snavel heeft hij dan een vlieg. Hij nestelt in de begroeiing tegen de achtergevel.

Met de fiets tussen de wijngaarden van Haut-Vully, achter het huis. Op de heuvel de wijnhuizen. Onder een overkapping een in plastic geëmballeerd pallet lege flessen. Buiten het dorp ga ik met mijn rug tegen een boom zitten, op mijn hurken omwille van de dauw en de netels. Links het geruis

van een beek. Een roepende Geelgors in een boom wat verderop. Dichtbij tarwehalmen die knappen in de warmte. Het is iets na twaalf, een buizerd miauwt boven me.

Le martin-pêcheur

In het Centre-nature de la Sauge is één van de kijkhutten aan de IJsvogel gewijd – *le martin-pêcheur*. In het water staat een betonnen muur en daarachter is een nest uitgegraven. Een tak in beton doet vermoeden dat het een en ander in scène is gezet, maar als je daar abstractie van maakt en niet let op het scherm waarop livebeelden van het nest worden gestreamd, dan doet het helemaal natuurlijk aan. Kijk, een ijsvogel met een vis in zijn bek! En hij beweegt. Ik geloof mijn ogen eerst niet. Een fractie neigt het kopje de ene kant uit, als om een aanloop te nemen, dan wordt de vis met een haal als een heupzwaai tegen de tak gemept. Enkele keren herhaalt zich dat, tot de vogel de vis in het water laat vallen. Een fotografie die de hut is binnengekomen, komt naar de kleintjes kijken, zegt ze, maar ze vreest dat die net vanmorgen zijn uitgevlogen. Het is het derde broedsel al dit jaar. De hele tijd zit de ijsvogel op een rietstengel wat verderop, reikhalzend uitkijkend naar wat zich onder het wateroppervlak afspeelt. Eén keer zie ik hem duiken en met

“ER STEEKT DUIDELIJK EEN HIËRARCHIE IN WAT HET SCHIETEN WAARD IS.”

iets glinsterends boven komen.

Twee mannen met bazooka's van teleden vervoegen ons. Het serieuze werk. Ze beginnen een fluisterend gesprek met de vrouw over wat ze gezien hebben vandaag. Samen met een jongen die eerder de hut is binnengekomen, zit ik er voor spek en bonen bij. Maar die jongen heeft niet eens een verrekijker, wat in mijn voordeel spreekt. Als hij na een tijd vertrekt, heb ik het gevoel iets gewonnen te hebben.

Het voordeel van het fluisterende trio is dat ik onbezorgd kan schrijven. Zolang hun gefluister aanhoudt gebeurt er op het water niets. Is dat wel het geval, dan ontstaat er grote opgewondenheid. Zoals nu. De teleden ratelen als mitrailleurs. Een groene kikker zwemt met gespikkelde poten in schoolslag voorbij. Dan wordt het weer stil.

'Il faut qu'il vienne làaaaa,' zucht de fotografe naast me. Met z'n vieren turen we over het water, als schoolkinderen op de eerste rij in de turnzaal, met een mengeling van verveling en spanning het begin van de poppenkast afwachgend. Daar zul je het gaan hebben. De ijsvogel landt op de betonnen tak. Precisiegeschut is zijn deel.

'Avec un poisson en plus!' In een oorlog lag het beest nu doorzeefd in het water. Dan snort hij uit beeld en wordt van het wapenbestand gebruik gemaakt om de vangst te beoordelen. *'Ah oui, c'est pas mal quand même.'*

De vrouw richt zich weer tot mij. Of ik nog 'autres choses' gezien heb? Zij wel. Iets met grijs en zwart, maar ik kan de Franse benaming niet thuis brengen.

Dan volgt er opnieuw een salvo, maar niet voor lang. De ijsvogel landt aan de overkant van het water, maar zonder vis. Pas wanneer hij over het water wegscheert, wordt hij opnieuw in het vizier genomen. Er steekt duidelijk een hiërarchie in wat het schieten waard is. 'ijsvogel met vis' of 'vliegend over water' is de moeite. 'ijsvogel suffend op tak' is dat niet.

Dodaarsjes schieten

Een volgende kijkhut geeft zicht op een grote vijver met reigers aan de rand. Op het water ontelbare schaatsenrijders, erboven libellen in alle maten en gewichten. Een witte kwikstaart komt met een worm in zijn bek voortdurend de hut binnen, alsof hij mij wil voederen. Een jongen met een geel fototoestel heeft het ook gezien en duikt onder de bank voor een foto. Als hem dat lukt, balt hij zijn vuist. Dan gaat hij naast mij zitten en kijkt ongegeneerd in mijn fietstas. Schotse Hooglandrunderen staan tot hun borst in de vijver. Ze kijken erg kwaad naar de kijkhut. Af en toe piest er een onder luid geklater in het water, een beetje zoals je dat als kind in het zwembad deed, maar dan zonder het geklater. Bovendien hoeven die runderen niet stiekem hun zwembroek te laten zakken. Een voordeel. In een derde kijkhut, aan de rand van dezelfde vijver, zit een koppel gecamoufleerde teleden. Ze kijken niet op of om als ik binnen kom. Hier valt niets te lachen. Het duurt een tijdje voor ik doorheb wie ze onder schot houden. Een koppel dodaars dat hun jong voedert. En dat voederen gebeurt op educatief verantwoorde wijze. De moeder of vader komt met een visje aan gepeddeld, laat het visje op een meter van het jong vallen, het jong schiet toe, maar net op dat moment pikt pa of ma het visje weer uit het water. En dat wordt dan enkele keren herhaald,

Wijngaarden in de Zwitserse Dardagny
© Jimmy Jones

als om het jong zelfstandigheid bij te brengen. Soms heeft dat er schoon genoeg van en worden de rollen omgekeerd. Dan komt opnieuw een van de ouders aangezwommen, maar duikt het jong telkens onder, hoe zeer ook met het visje wordt aangedrongen.

Swallows in the front

In de vooravond komen Lea's ouders langs. In drie verschillende vogelgidsen wijzen haar vader en ik elkaar onze lievelingsvogels aan. In het riet links van het grasveld zit een draaihal, zo leer ik. Over het meer van tijd tot tijd een visdiefje, in de vallei tussen de wijngaarden een bosuil als je geluk hebt. Bijeneters? Er wordt een kaart boven gehaald. Daar, in die groeve. Dat ik vijftig kilometer wat ver vind, ontgoochelt hem. Na het afscheid komt hij opnieuw de hoek om gerend. *'I forgot to tell you,'* zegt hij, *'I have swallows in the front.'* *'Yes, I know,'* zeg ik - naar waarheid, van bij onze aankomst waren me de zwaluwnesten opgevallen - maar ik zeg het veel te vlug en zie hoe zijn gezicht de uitdrukking aanneemt van een schooljongen die op de vraag van de juf het verkeerde antwoord heeft gegeven.

Ijsvogel
© Bernard Dekimpe

TIPS

- Tijdens de fietstocht werd de route gevolgd zoals uitgestippeld door Paul Benjaminse in de fietsgids Onbegrensd fietsen van Amsterdam en Antwerpen naar Venetië. Deel 1. De reeks Onbegrensd fietsen kan je in de betere reisboekhandel kopen of online bestellen op www.cyclingeurope.nl.
- Het volledige reisdagboek en andere verhalen kan je lezen op Pieters blog: detrootsvancontouren.wordpress.com.

■ De 7 Plagen van Egypte

“Er zit een specht in mijn tuin die veel lawaai maakt... Goddamme toch,” gromde Marcel plots vanaf de kop van de toog. “Bij ’t kriecken van de dag reeds, gaat dat van pok... póók... pok, pok pok, elken dag hé. Ik zal eens mijn loodjesgeweer moeten uithalen, ’t zal er rap mee gedaan zijn!” De imitatie was slecht, klonk meer als een legkip. Er stond een verzameling pinten op het toogblad in alle variaties geconsumeerd. Hij had ze betaald en zoals in elk café ter wereld koop je daarmee ook een gewillig oor, geen veeleisend. Zolang de bierkraan gratis loopt, luistert iedereen.

“Er is tegenwoordig te veel natuur met al die overbescherming,” ging het slecht gezind verder. Reeds een uur stuurde Marcel zijn feromonen uit naar Irma, de zéér sensuele cafébazin. Haar radar stond schijnbaar op OFF gezien de dodelijk efficiënte concentratie waarmee ze leeggoed in de bakken sorteerte en met de glazen kletterde.

“Zo groot!” gebaarde Marcel en toonde ongeveer het formaat van een volwassen kip. “Wit en zwart met wat rood. Zit in die oude populieren achter in mijn tuin.” “Misschien is het wel een kip,” opperde iemand die plots het licht zag en klank en beeld aan elkaar stikte. “Weet je, ik zaag gans die zaak in brandhout, dan is ’t eens opgeruimd en zijn we van dat spel verlost,” aldus Marcel, ongeveer twee verlengde weekends werk in één korte zin samenvattend, afgerond met een bierslokje. Iedereen knikte instemmend: er zou iets gedaan worden. Natuur, daar was iedereen het over eens. Daar moest je iets mee doen.

De avondzon penseelde de muren van het etablissement aan de Bovenschelde vuurrood, talmend, tijdloos en de avondkou creëerde de eerste ne-

velslierten achter de sanseveria’s op de vensterbank. En met de mist kwam de stilte... Binnen hoorde je twee soorten getik: biljartballen en de staande klok. Lange leve die eerste, het waren de onze! De hemel buiten verduisterde eensklaps. Onder een hels ki-aauwend lawaai vlogen honderden kauwen voorbij om de dichtstbijzijnde bomen te bezetten, er rond te zwermen, krioelend, in onduidelijke paartjes. Rond de toog verduisterde het ook plots. “Brrr...” rilde Irma, “Ik moet niets hebben van die doodsbrengers!” Ze huiverde en trok – onder ieders keurend oog – een dun truitje aan dat ze met bezorgde blik zedig dicht hield onder haar kin. Ze keek als de vrouw in “The Birds” van Hitchcock nét voor een paar tientallen kraaien haar bijna levend vilden op zolder. “Vorig jaar hebben ze van boer Geert élk maïsplantje uitgetrokken, op een partij van 1,5 hectare!” donderde Marnix voor zich uit. “E-L-K plantje, niet één had hij er nog over!” Marnix was al lang deel van Irma’s meubilair, droeg een rode pet van Lotus en fluootjes van Safety Jogger. In de weekends hield hij zich onledig met allerlei gemotoriseerd materieel: kettingzagen, bobcats, haagscharen, bosmaaiers, noem maar op. Op zondag een quad of een moto. Zolang het maar lawaai maakte en er benzine in moest was alles OK. De kauwen buiten deden met zijn honderd nog maar eens een lawaaierige low-pass over ’t café. “Maar ja,” klonk het twee barkrukken verder, “Geert is dan ook geen slimme boer hé... hè hè. Op mijn percelen ernaast is er niets verdwenen!” Franske trok zijn pint ter verdediging voor zijn borstkas, precies of iemand ze over zijn hoofd ging uitkappen. “Hij moet maar zo stom niet zijn om van die biologische rommel te zetten, hè hè. Bij mij was er tenminste poeier op... verstodde, hè hè?” Geen antwoord, nauwelijks een geknik. Franske verstond dan ook perfect de kunst van

Kauw
© Matthias Barby

irritante wieljeszuiger: betaalde nooit een pint en op het eind toch stomdronken. Zijn quotes vielen als een petanquebal in mul zand. Op slag dood.

“Jahh, die kauwen,” zuchtte Marnix, “een regelrechte ploage, wat gaan we daarmee doen? Irma vul ze nog ne keer!”. Met een ferme klap daverde zijn glas op het toogblad. Hij was een stille concurrent van Marcel voor de gunsten van Irma en vormde een goede tweede zangpost aan de toog, die mee voor de nodige omzet zorgde. Testosteron tentoon spreiden kost nu eenmaal geld. Met een gewei, een mooie bruine vacht en wat oorverdovend geburrel ga je er als mannelijk hert in de Ardennen wel geraken, bij ons moet je papier over de toonbank schuiven en véél. Poepsimpel.

“Beschermd soort, hé,” wist er iemand, “dat broedt in je schouw en ge moogt ze nog niet eens eruit halen. Ge zijt pakbaar zulle! Heb je dat al eens goed bekeken met hoeveel dat ze zijn? Allé, er moet daar toch iets mee gebeuren?” Achtereenvolgens kwamen de houtduiven, eksters en kraaien in 't lang en in 't breed aan bod, met de vos als hoofdmenu. Allen blonken ze uit door een zeer slecht karakter, onbetamelijk gedrag en een tomeloze voortplantingsdrift. In hele lagen bedekten ze de aardkorst, vielen in bosjes uit de hemel neer, pluimden ieder kiekentot van de streek en zorgden er en masse voor dat elke moestuin kaalgeplukt bij werd. Eén grote samenzwering tegen de mensheid waartegen niets te beginnen viel, want tot de laatste millimeter beschermd. Door

Europa dan nog, nota bene.

Wij lieten de ballen met veel geraas nog eens naar beneden donderen in het tapbiljart. Buiten waren de kauwen verdwenen, nog één straaltje zon spiegelde zich manmoedig in een vergeten Christusoog boven de kachel. Vrieskou kwam zichtbaar uit de grond. Geen spoor van leven. Alle beesten van ons land lagen metershoog opgestapeld aan de toog. Wat moest er daar nu in godsnaam mee gebeuren?

Maar bij Irma was de spirit eruit. Ze gooide wat bierkaartjes op den toog met iedereen zijn boete. Franske moest plots dringend naar achter. Plots vloog de deur naar de living open. Het tv-avondnieuws stroomde als een waterval luid het café binnen. Bert, de wettige wederhelft van Irma en stevast op een andere golflengte, vlamde achter de comptoir.

“Hey! Moet je nu eens horen! Er zit een WOLF in Nederland!! Nen echten!!” Hij keek eens enthousiast rond maar ving bot. Moneytime, so what?

“Wat gaan we daar nu mee doen? Met een WOLF??”

Hoog tijd om de plaat te poetsen. Nu of nooit, want straks zijn de weerwolven op pad en daar kunnen we nu eens écht niets mee doen.

NEN GROENEN ■

ACTIVITEIT IN DE KIJKER

//WILDE FLORALIËN
ZONDAG 24 MEI - MOEN

NATUURPUNT ZWEVEGEM BESTAAT 35 JAAR!
KOM MEEVIJEREN!

PROGRAMMA
VOOR DE GROTEREN

10u en 14u: orchideeënexcursie
11u30: toosten op 35 jaar Natuurpunt met gratis drink
Doorlopend: natuurfotowedstrijd De Scoone Blomme

VOOR KINDEREN (VANAF 14U)

- bosvertelling in het grooote bos (-10j)
- op zoek naar salamanders, kikkers en padden (+10j)
- vis-initiatie met echte vissers
- braakballenonderzoek
- eigen insectenhotel boren
- op wandel met mini-ezels
- boetseeratelier; tekenatelier
- riviervissen en ander waterleven in grote aquaria
- speekasteel met strobelen

Wanneer Zondag 24 mei 2015 vanaf 10u
Waar Loods Natuurpunt, Sint-Pietersbrug, Kraai-bosstraat, Moen
Meer info <http://www.natuurpunt.be/natuurpunt-zwevegem>

DE VAARTTALUDS
De Vaarttaluds zijn ontstaan bij de verbreding van het kanaal Bossuit-Kortrijk, op de plaats van de vroegere “Souterrain”. Het gebied ontwikkelde zich tot een stukje natuurlijk erfgoed van onschatbare biologische en esthetische waarde. De bloemenweelde maakt de Vaarttaluds tot een paradijselijk biotoop. Maar een biotoop is even kwetsbaar als uniek.
Daarom zetten Natuurpunt Zwevegem en partners deze unieke locatie van biodiversiteit in de kijker tijdens de vierde editie van de Wilde Floraliën.

Kom mee genieten!

DOORLOPEND CAFÉ DE SCOONE BLOMME

YVES DE BOSSCHER

■ **Lente: de barbaarsheid van de liefde**

Knuffelkoppel
© Yves De Bosscher

Het overkomt me elk jaar, maar hoe en wanneer is onvoorspelbaar: de ervaring het moment te beleven waarop de winter voorbij is. Voor niet-bramenplukkers is het nog onmerkbaar, té minuscuul. Je beseft dat je voor het eerst 's morgens naar je werk rijdt zonder je autolichten te gebruiken. Er is een schraal zonnetje dat je voor het eerst weer aan het woord 'warmte' doet denken. De heggenmus zoekt de top van een nog kale boom op en oefent om zijn droevig liedje met een vrolijke noot te eindigen. De hazen in de weide voelen een stroom hormonen in hun liezen en rammelen er op los. Het is nog maar pas februari, maar het is overduidelijk: lente! Tegen de terugkeer van het licht is geen verzet mogelijk.

Maar dan is er het laatavondnieuws. Er wordt bij wijze van opener iemand onthoofd door een gebaarde terrorist in een ver land. Als uitsmijter, om de balans weer te herstellen, krijg ik koppeltjes te zien die ver van de barbarij in een consumptiecentrum worden ondervraagd over wat zij elkaar zullen geven ter gelegenheid van het nakende feest van dé lente-heilige bij uitstek: Sint-Valentijn. De lente en de liefde als doekje voor het bloeden. Steeds weer, jaar na jaar. Het is geen toeval dat wij al halfweg februari door de kalender op de noodzaak worden gewezen om de liefde in al zijn facetten te gaan beleven. Alles groeit en zwelt, staat weldra op barsten. De nieuwslezeres wenst

mij glimlachend nog een goede nacht terwijl de aftiteling op het scherm komt. In een poging om het goede gevoel vast te houden zoek ik nog even de hagiografie van Valentijn op. Blijkt dat de brave man een bisschop was in Terni die in het jaar 269 van onze tijdrekening onder keizer Claudius II Gothicus de martelaarsdood stierf: hij werd onthoofd. In pakweg een kwartiertje overbruggen we 1745 jaar, van barbarij tot liefde en terug.

Terwijl ik dit bedenk leggen mijn hersenen nog een link. Ik herinner me plots hoe ik een vijftal jaar terug, iets later in de lente, getuige was van een vreselijk schouwspel. Op een richel in een donker hoekje van een bijna invallend maar o-zo-oer-typisch Vlaams kot naast ons huis had een koppel merels de lente ingevuld. De derde ronde jongen, trouwens keurig van een wetenschappelijk ringetje voorzien, was net uitgevlogen. Onzeker waren ze de wijde wereld in getrokken. Door de altijd openstaande deur van het kot (ze kon niet meer dicht) het lonkende zonlicht tegemoet. Ze moesten zich voor even in het paradijs hebben gewaand. Daar wat verder pikten vader en moeder de vetste pieren uit een zee van groen gras. Ik zat binnen in huis toen ik dwars door het gesloten raam plots het schetterende en repetitieve alarm van vader merel hoorde. Toen ik door het venster keek zag ik beide oudervogels

in dolle paniek op de haag aan- en afvliegen. De lentegroene takken wriemelden heen en weer en toen zag ik waarom. Een koppel eksters had één van de jongen letterlijk en figuurlijk in het nauw gedreven. In één tel maakte ik deze vlugge redenering: die eksters hadden ook jongen die moesten worden gevoed. Maar deze gedachte kon de clash met mijn menselijk rechtvaardigheidsgevoel onmogelijk doorstaan. Ik zou en moest de merelfamilie helpen. Ik stormde door het huis, door de achterdeur naar buiten, molenwiekend en bulderend richting haag. Daar vloog al een ekster weg, met een onbepaald pakje in zijn bek. De andere ekster lachte me in een onverstane taal uit terwijl ze ook het hazenpad koos. Op het gras vond ik een merelpopje. En twee merelpoten, waarvan één met wetenschappelijke ring. Weg waren die eerste lentekriebels. De filosofie van de bramenplukker vakkundig door de natuur zelf uitgedrukt tot je reinste naïviteit. Valentijn nog aan toe.

Op dat moment greep mijn onderbewustzijn in. Plots kwam mijn Valentijn me weer voor de geest. Een door mijn tante uit Frankrijk met de hand gebreid en van zachte vulling voorzien konijntje in blauw en witte streepjes dat ik Valentijn had gedoopt. En waarmee ik jarenlang het bed én lief en leed heb gedeeld. Tot ik me door hormonen overmand ging verdiepen in ware liefde. Dat begon zo: elke maand kocht ik het tijdschrift 'Grasduinen' in de krantenwinkel ('Grasduinen' bestaat niet meer, het heet nu 'Roots'). In één van die nummers stond een artikel over het liefdesleven van de smient. De smient, jawel. De iel fluitende eendensoort die we in de winter wel eens in redelijke aantallen op open water kunnen waarnemen. De wirwar van door elkaar zwemmende eenden is slechts schijn. Smienten zijn monogaam. Liefde voor het leven. Daar was ik als jonge snaak even niet goed van. Ik ontwikkelde

de platonische gedachte dat het ook 'des mensen' kon zijn, zo'n partner voor het leven.

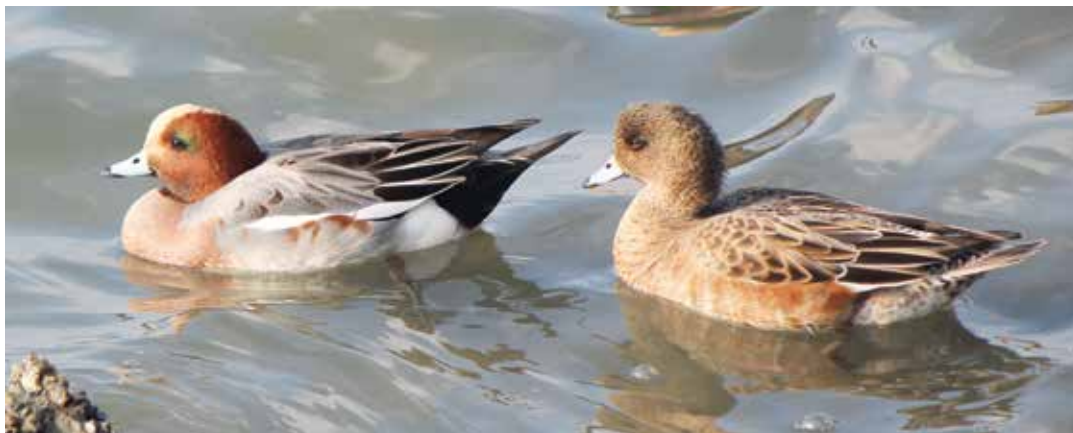
Van de smient kwam ik enige tijd later, toen de bedenkingen over de liefde ook een fysieke betekenis kregen, bij de prairie woelmuis. Die gaat zowaar nog een stapje verder. Bij prairie woelmuizen is onderzoeksmatig vastgesteld dat de paring voor blijvende chemische verandering in de chromosomen zorgt, en wel in die mate dat het mannetje als een bezetene alleen maar bij het vrouwtje kon horen waarmee hij voor het eerst in zijn leven had gepaard. Andere vrouwtjes werden zelfs fysiek belaagd!

Toen ik voor het eerst op het relationele aspect van de jaloezie stootte, bleek de zwartgele argiope, een spinnensoort, het summum. Het mannetje laat na de daad gewoon één van zijn geslachtsorganen achter in het vrouwtje zodat ze fysiek zelfs niet in staat zou zijn om het met een andere spin aan te leggen. Opgelegde kuisheid.

Ten slotte ontdekte ik per toeval, en dat nog maar enkele jaren geleden, hoe monogamie bij de dikdik wordt beleefd. De dikdik is een kleine Afrikaanse antilope. Ze vormen, zolang niet één van beiden door pakweg een jachtluipaard wordt opgevreten, een koppel voor het leven. Maar het mannetje steekt geen poot uit bij de opvoeding van zijn nageslacht. Hij laat dit exclusief over aan het vrouwtje. Niet dat ik daar enige voorbeeldstelling uit wil puren...

Op het vlak van de liefde hebben wij het uiteindelijk, het is mijn bescheiden mening, verder gebracht dan de andere dieren op deze wereldbol: wij hebben de romantiek uitgevonden. Dat zorgt voor mentale genoegdoening.

Ik mag nu wel een geheim verklappen: mijn Valentijn slaapt al 18 jaar samen met de knuffel van mijn vrouw, rustig onderaan in een rieten mand in de speelkamer in ons huis. ■

Smientenkoppel
© Alpsdake

beleef de Gavers

Natuurzondag Zondag 5 april

Amfibieën op pad om 9.00 uur

De pool bruist van leven. Deze tijd van het jaar is het voor natuurliefhebbers smullen van het leven in en rond de pool. Elke deelnemer tijdens deze tocht kan zijn vragen kwijt aan een deskundige gids.

Salamanders onder de loep tussen 14.00 en 16.00 uur

De kinderen worden echte natuuronderzoekers gewapend met schepnet en vergrootglas. Een gids begeleidt hen tijdens schepactiviteiten in en rond de pool. Gevangen exemplaren worden van naderbij bekeken op naam gebracht aan de hand van zoekkaarten en krijgen nadien hun vrije leven terug.

Help, de paashaas is verdwaald! Woensdag 8 april van 14.00 tot 16.30 uur

Paas is pas voorbij en de paashaas is de weg kwijt. Hij ziet nergens meer andere konijnen en voelt zich eenzaam. De kinderen leren de wondere konijnenwereld beter kennen om de Paashaas aan nieuwe konijntjes te helpen.

Een natuur met hindernissen Woensdag 9 april van 14.00 tot 16.30 uur

Een tocht door de natuur leidt de kinderen langsheen verschillende hindernissen. Wie kan zijn tenen het diepst in de modder duwen? Durf jij geblinddoekt door het bos wandelen? Hoe geraak je op je eentje over een sloot?

Feest in de tuin Dinsdag 14 april van 14.00 tot 16.30 uur

Wat heeft een speelgroene tuin te bieden en hoe leven kinderen er zich in uit? We organiseren en vieren een feest op een locatie waar kinderen kunnen ravotten en spelen. De deelnemers doen spel- en tuinrichtingsideeën op om later thuis uit te proberen.

Kraak de code Woensdag 15 april van 14.00 tot 16.30 uur

De professor heeft Lolo, het libelletje van De Gavers, gevangengenomen om naar het museum te brengen. Haar vriendjes willen Lolo in De Gavers houden. Helpen jullie mee om de code te ontcijferen en Lolo te bevrijden?

Natuuravontuur Donderdag 16 april van 14.00 tot 16.30 uur

Zin om met jouw kinderen samen actief de natuur in te trekken? Wil je ontdekken welke leuke, spannende dingen er te beleven zijn dicht bij huis? Kom een middagje spelen, beleven en ideeën opdoen. Je ontdekt op een speelse manier het bos van De Gavers en ervaart meteen waarom buiten spelen zo belangrijk is.

Frisse neuzen, vroege vogels Zondag 3 mei om 5.30 uur of om 6.30 uur

De vogels fluiten erop los. Word wakker in De Gavers met het gefluit van vroege vogels en beleef hun magisch fluitconcert. Praat gerust wat na tijdens een stevig ontbijt met een schitterende fotovoorstelling van vogels samengesteld door Tom Linster.

Start om 5.30 uur: gids Yves Baptist (max 30 deelnemers)

Start om 6.30 uur: gids Yann Ferryn (max 30 deelnemers)

Insectenavond Vrijdag 5 juni vanaf 18.00

Tijdens deze 'Vlaamse Week van het insect' organiseren we heel wat activiteiten in het kader van deze interessante beestjes. Deze activiteiten zullen jong en oud wel kriebelen.

Doorlopend is er:

- Onderzoek van kriebelbeestjes in het water
- Pop-up insectenbistro
- Natuurwinkel met educatief materiaal rond insecten
- Observeren van dagvlinders in kweekbakken
- Bezoek aan de imkerstand op de vernieuwde bijensite
- Onderzoek van de verschillen tussen spinnen, insecten en andere geleedpotigen
- Schminkstand voor kinderen (lieveheersbeestje, vlinders, ...)
- Filmvoorstelling 'Microkosmos'

Om 19.00 uur

- Lezing insecten door Wouter Mertens
- Kriebelwandeling voor kinderen (1 ½ uur)
- Wantsenwandeling voor volwassenen door Roeland Libeer

Vanaf 21.00 uur

- Observeren en determineren van nachtvinders en motten

Vormingsavond 'Zwaluwen'

Maandag 27 april van 19.30 tot 22.00 uur

Al enkele jaren werkt de Provincie West-Vlaanderen samen met de Zuid-West-Vlaamse gemeenten rond de bescherming van huiszwaluwen en gierzwaluwen in onze streek. Al heel wat kunstnesten en zwaluwnestbakken werden geplaatst bij nog bestaande zwaluwkolonies en binnenkort komt er een heuse zwaluwtenoonstelling in elke gemeente. De vormingsavond wordt verzorgd door Koen Leysen van Natuurpunt Educatie. Koen frist de kennis rond zwaluwen bij de deelnemers op en geeft tips voor het gidsen rond zwaluwen en rond extra beschermingsmaatregelen.

Doelgroep:

natuurgidsen of geïnteresseerden

Prijs:

gratis

Inschrijven:

johan.vandenbergh@west-vlaanderen.be

In samenwerking met

west-vlaanderen
de gedreven provincie

Meer info of inschrijven?

www.west-vlaanderen.be/gavers

gavers@west-vlaanderen.be

056 23 40 10

kids

Sol Suffit in de wereld

KRISTINA NAEYAERT

Sol Suffit vzw had ook in 2014 veel contacten met kleinere NGO's die werken in "zonnige" ontwikkelingslanden. We organiseerden voor hen demomomenten over integrated cooking: koken met de nadruk op energiebesparing door gebruik van isolatiemanden en zonne-energie. In 2014 werd de laatste hand gelegd aan de ontwikkeling van een goede solarcooker: de SuniCook staat nu helemaal op punt. We hebben een vlot monteerbare (opbouw in 20 min.), lichte en gemakkelijk te bedienen paraboolcooker die mooie kookresultaten oplevert en een kookcapaciteit heeft voor 10 personen. Bij ons in België kunnen we al koken bij mooi weer vanaf begin maart tot in oktober. **De SuniCook** is gemaakt uit aluminium en reflecterend synthetisch materiaal wat de levensduur moet verlengen. Het materiaal en de productie van de SuniCook gebeuren in Europa. Bovendien is hij handig verpakt in een meeneemdoos. Er werden samples verstuurd naar Congo, Ethiopië, Burkina Faso, Mali en Nigeria. Eind december 2014 verzonden we met Sol Suffit 85 solarcookers naar een partnerorganisatie in Dakar (Cooper@actif) die hoofdzakelijk werkt met een netwerk van vrouwencoöperatieven ("Koom Koom") in de regio Dakar. Zij worden ondersteund om inkomstengenererende activiteiten op te zetten. Per groep van 10-15 vrouwen wordt één SuniCook bezorgd die door de groep zal worden uitgetest. Er

werd een opvolgingsprogramma afgesproken dat in 2015 wordt uitgevoerd.

Er werden ook verschillende solarcookers verstuurd naar de projectpartners van Broederlijk Delen in Senegal die hiermee demoprojecten zullen opzetten. Er borrelt m.a.w. heel wat in het solar cooking project en dat ging niet onopgemerkt voorbij: Sol Suffit viel in de prijzen met een Energy Globe Award voor Senegal.

Toekomstige werking

Gezien de uitgebreide ervaring die we de voorbije jaren hebben opgebouwd rond integrated cooking en solar cooking in het bijzonder, zal Sol Suffit zich vooral verder richten op informatie doorgeven aan andere organisaties.

Met Sol Suffit als kenniscentrum willen we ook projecten faciliteren door de SuniCook aan gunstige tarieven aan te bieden en hiervoor samen te werken met lokale organisaties die ingebed zijn in onze doellanden.

De vzw Sol Suffit zal ook haar SuniCook's verder laten fabriceren en promoten via haar eigen kanalen www.sunicook.com, www.solarcooking.be en www.solsuffit.be.

We blijven ook solar cooking promoten in eigen land als sensibilisatieproduct rond duurzame energie en klimaatverandering. Wie hier ook in België op een leuke manier wil gebruik maken van gratis energie om te koken,

kan onze SuniCook aankopen. Hij kost 169 euro, btw inbegrepen.

Sol Suffit vzw

De werking van de vzw draait nog steeds op vrijwilligersinzet van een enthousiaste equipe zowel voor ontwerp, productontwikkeling, verzending, opvolging projecten, subsidies, demo's, enz.... BV's als Lieven Scheire, Jill Peeters en Steven Vromman staan mee achter ons project en promoten onze SuniCook waar ze kunnen!

Om onze werking te financieren konden we tot hiertoe beroep doen op de subsidies van de Noord-Zuid werking van de provincie West-Vlaanderen, gemeente Wevelgem en stad Menen. Verschillende firma's sponsorden ook onze projecten: Alpro, Transmare, Vyncke en Bricsys.

Geïnteresseerd om mee te werken? Neem dan contact op met info@solsuffit.be of geef ons een telefoontje 056/401979. ■

↘ Roland De Vicq - ontwerper SuniCook en Lieven Scheire

↑ Demo voor een project in Senegal

↓ Demo voor een project in Mali

© Kristina Naeyaert

THIJS CALU

BETEKENIS AFKORTINGEN: EX. = EXEMPLAAR; KP = KOPPEL; M. = MANNETJE; W. = WIJFJE; JUV. = JUVENIEL OF JONG; NO = TREK NAAR NOORD-OOST; ZW = TREK NAAR ZUIDWEST; R. = RICHTING; TP = TER PLAATSE. DE LIGGING VAN DE TOPONIEMEN KAN PRECIJS NAGEKEKEN WORDEN OP **WWW.VWGWV.WAARNEMINGEN.BE**. DE REGIO TELT OOK EEN AANTAL ACTIEVE TREKTELPOSTEN (BAVIKHOVE, DE GAVERS (HARELBEKE) EN DE GEITENBERG (KOOIGEM)). DE RESULTATEN VIND JE TERUG OP **WWW.TREKTELLEN.NL**.

Vogels in onze streek

VOORJAAR 2014

De highlights van een seizoen vogels kijken in Zuid-West-Vlaanderen.

Dit artikel is een korte samenvatting van wat tijdens een seizoen werd gezien in onze streek. Het gaat hier enkel om zeldzaamheden of uitzonderlijke aantallen. De tekst heeft niet de ambitie volledig te zijn. Wie de volledige overzichten wil zien, kan terecht op ons eigen regioscherm van waarnemingen.be: **www.vwgv.waarnemingen.be**. Zet gerust ook jouw waarnemingen op die website. Zowel opmerkelijke gegevens als waarnemingen van algemene soorten zijn er welkom, van Aalscholver tot Zwarte Mees.

Op 7/03 zat een m. **grote zaagbek** op de Schelde te Spiere. Op 5/04 werden zowel een m. en 2 w. **middelste zaagbek** als een ad. zomerpleed (!) **roodhalsfuut** gezien op de Gaverplas (Harelbeke). Vanaf 15/02 werden op verschillende plaatsen NO-trekken- de of foeragerende **ooievaars** gezien (meestal enkelingen, max. 5 ex. NO in Vichte op 05/04). Ook overtrekkende **kraanvogels** konden tussen 24/02 en 03/04 bewonderd worden (max. 100 over Harelbeke op 24/02). **Lepelaars** werden opgemerkt 15 en 18/03 en op 23/04 (max. 22 ex. NO over De Gavers op

18/03). Op 21/04 (Moen) en 27/04 en op 03/05 (beide Kortrijk) trok telkens een **purperreiger** over. Verschillende **kleine zilverreigers** werden tussen 24/04 en 22/06 in de regio

gezien op verschillende plaatsen, met max. 2 ex. op 06 en 07/06 in Avelgem (Scheldegebied) en 2 ex. op 16/07 in Gullegem (Bergelen).

Op 06/03 en 30/03 trok telkens een **rode wouw** over resp. de Geitenberg (Kooigem) en Waregem. Ook een 15-tal **zwarte wouwen** trokken op verschillende plaatsen over onze regio tussen 30/03 en 24/05. Op 06/03 vloog een **havik** r.O over Zwevegem. 3 overtrekkende **visarenden** werden waargenomen tussen 01/04 en 12/06.

Doortrekkende **kluten** werden tussen 17/03 en 29/05 op verschillende plaatsen opgemerkt (max. 20 op de Gaverplas op 18/03). **Bonte strandlopers** werden op 14 en 15/03 en op 1/04 opgemerkt in resp. Ledegem - Oosthove, Avelgem - Scheldegebied en De Gavers (telkens 1 ex.). Tussen 13/03 en 19/04 werden verschillende **kemphanen** op verschillende plaatsen tp. gemeld (max. 7 op 14/03 in Rollegem-Kapelle. Telkens één **zilverplevier** werd op verschillende locaties gezien tussen 9/03 en 15/05. Tussen 18 en 24/04 werden her en der overtrekkende **regenwulpen** opgemerkt (max. 11 over De Gavers op 19/04). **Bontbekplevieren** werden tussen 09/03 – 05/06 op verschillende plaatsen waargenomen, zowel overtrekkend als tp. (max. 9 ex. op 26/03 in Spiere). Vreemde, maar leuke waarneming was

↗ fuut en roodhalsfuut 05-04-2014

→ middelste zaagbekken en roodhalsfuut
© francis pattyn

witwangstern de gavers
© Francis Pattyn

de **stelkluit** die tussen 24/04 en 01/05 foerageerde op een omgeploegde maïsakker in Menen/Bissegem – Leievallei. Op 26/04 trokken 3 ex. over De Gavers.

Op 26/03 vloog een **kleine burgemeester** NW over De Gavers. Op 08/06 was een **dwergstern** aanwezig op de Gaverplas. Op dezelfde plas pleisterden op 19/05 3 **witwangsterns**. Op 18 en 23/04 trok telkens een **Noordse stern over** De Gavers. Tussen 18/04 en 15/05 pleisterden verschillende **zwarte sterns** aan dezelfde plas. Op 12/07 werd ook een ex. gezien in Aalbeke – Vijver Vandecasteele.

Tussen 06/04 en 26/04 werden verschillende **dwergmeeuwen** genoteerd aan de Gaverplas en Gullegem – Bergelen (max.3 op 19/04 boven de Gaverplas).

Een 6-tal **roodborsttapuiten** werden tussen 02/03 en 02/06 waargenomen in Kooigem, Sint-Denijs, Vichte en Kortrijk. Op 04/03 en 27/04 werd een **matkop** gezien in Avelgem – Schallafemeersen. Een 3-tal **europese kanaries** werden tussen 12/03 en 23/04 genoteerd in Harelbeke, Ingooigem en Kortrijk. Van 14 – 19/03 lieten een aantal **buidelmeesjes** zich mooi zien in het reservaat van De Gavers (max.3 ex. op 16/03). Een **baardmannetje**

liet zich tussen 26 en 28/03 op diezelfde plek bewonderen. Van 01 – 03/04 pleisterden 2 **grauwe gorzen** langs de Oude Spoorweg in Sint-Denijs. Op 05/04 zat een ex. in Moen. Tussen 02/04 en 12/05 werden verschillende pleisterende en overtrekkende **beflijsters** gezien, verspreid over de regio. Dé waarneming van het voorjaar was ongetwijfeld de **iberische tjitfjaf** die zich tussen 02/04 en 01/05 mooi liet bewonderen en beluisteren in Gullegem – Bergelen, en ook in trek was bij verschillende waarnemers van buiten de regio. Slechts een 4-tal **wielewalen** werden gehoord/gezien tussen 07/05 en 22/06 (Helkijn, De Gavers en Heestert). Op 10 en 11/05 zong een **grote karekiet** in De Gavers – Reservaat. Op 10/04 trok een **bonte kraai** r. NO over Ingooigem. Op 12/04 werd een zingende **nachtegaal** opgemerkt in De Gavers. Vanaf 11/05 verbeef een zingend ex. zowel in Moen als in Gullegem (Bergelen) voor langere tijd (tot 28/05 in Gullegem; tot 06/06 in Moen). Op 21/04 en 14/05 werd telkens een **bonte vliegenvanger** gezien in resp. Rollegem-Kapelle en Anzegem.

WAARNEMERS: ZIE WWW.VWGZWV.WAARNEMINGEN.BE ■

DOE MEE MET DEZE WERKGROEP

ZONDAG 7 JUNI // DAGEXCURSIE FOURMIES LESSIES - MAUBEUGE

Ignas Robbe neemt ons een hele dag op sleeptouw naar het noorden van Frankrijk waar we in de streek van Maubeuge diverse gebieden aandoen waar er dit moment van het voorjaar volop activiteit is van de aanwezige broedvogels.

Afspraak: Om 6u aan de parking Syntrawest, Doorniksesteenweg 220a, Kortrijk

VRIJDAG 19 JUNI // BESTUURSVERGADERING EN INFOAVOND VERREKIJERS

Om 19:00 bestuursvergadering, om 20:00 infoavond verrekijsers en tele's door Gunther Groenez van Optiek Van Ommeslaeghe Oudenaarde.

Afspraak: Om 18u45 in de nieuwe cafetaria van Provinciaal domein De Gavers

Info over deze activiteiten bij Christoph Wintein (0498/74 46 60 of wintein.christoph@telenet.be)

CORTEWYLE
kamer & ontbijt

Claudine Vandendriessche & Wim Parmentier
Steenvoordestraat 3, 8978 Watou - tel: 057 38.88.40 cortewyle.watou@skynet.be

Fietsen, poëzie, uitblazen
't Buikje gevuld, de Frontieren
En eens zoveel bieren:
Dit heet Watou.

In Watou staat een huis.
En in dat huis zijn kamers.
En in die kamers staan bedden.

Bedden voor Bed & Breakfasters

www.cortewylewatou.be

Tuinsappen Lombarts Calville
De geperste zaligheid

• Wij verwerken uw appels of ander fruit tot
• een heerlijke vruchtensap (gepasteuriseerd)
• Verkoop van sappen op basis van appel
• Bedrijfsbezoeken

Luc Goossens, T&F 057 36 30 20
Slijpstraat 1, 8902 Voormezele (Ieper)
lombartscalville@tuinsappen.be
www.tuinsappen.be

Natuur in z'n kleinst mogelijke maar nog zichtbare vorm
Uit sympathie en dank voor de werking van Natuurpunt Zuid-West-Vlaanderen
Groeten van Peter Callewaert

VERVAEKE FIBRE ny
flax for the industry since 1892

Kortrijksestraat 68
B-8520 Kuurne
Tel. 056 71 20 55
E-mail: flax@pandora.be

1892-2012

120 Years of Continuity through Quality

DE VERSE PLANTENEXTRACTEN VAN ladrôme: UW TERECHTE KEUZE!

- gemaakt van biologische kruiden, indien mogelijk onmiddellijk verwerkt na de oogst
- exact aangemaakt volgens de voorschriften van de farmacopee
- dragen Europees biologisch kwaliteitslabel
- op basis van biologische alcohol

ladrôme is sinds jaren ook Uw vertrouwde leverancier van andere bio kwaliteitsproducten: bloesemessences volgens Dr. Bach, essentiële oliën, kruidensiropen, propolisproducten, fyto-aromatische complexen, kruideninfusies en hydrolaten. info@mannavita.be - www.mannavita.be - www.drome-provence.com

Belfius
Bank & Verzekeringen

Belfius regio Menen-Wevelgem
Agentschap Wevelgem

Tel: 056/43 89 80 Fax: 056/43 89 99
Email: rik.vervalle@mandat.belfius.be

KBC
Bank & Verzekering

we hebben het voor u

VERCRUYSSSE
YOUR RELIABLE WOOD CONNECTION

Houthandel, platen, fineer, isolatie
Boomzagerij
Akoestische materialen

CU-COC-803341-AP

Zevenkaven 29, 8560 Gullegem
T 056 41 20 64 F 056 40 42 21
dan.vercruysse@houtvercruysse.be
www.houtvercruysse.be

Lichtstudie
Herstelling & renovatie
Ledverlichting

Guido Depraetere - 0485/80 24 70 - info@ecolicht.be

Een tjiftjaf die niet tjiftjافت

IBERISCHE TJIFTJAF AAN BERGELEN VOORJAAR 2014

IGNAAS ROBBE

“A birder’s bird” is een leuke term uit het Engelse vogelaarslatijn en wil zoveel zeggen als “een onopvallende vogelsoort waar niemand aandacht voor heeft, maar die bij vogelkijkers een adrenalinrush veroorzaakt”. Begin april 2014 vonden we zo’n typische “Birder’s bird” in de aanplantingen rond Bergelenput en het moet gezegd: de adrenaline gierde door de aderen van menig vogelkijker op weg naar deze zeldzaamheid: een tjiftjaf die niet tjiftjافت, een Iberische tjiftjaf.

De eerste warme dagen van het voorjaar met een zuidenwind brengen al eens vogelsoorten mee die een beetje de weg kwijt zijn. Ze zijn hun normaal broedareaal overvlogen en duiken dan honderden of zelfs een paar duizend kilometer van hun normale broedgebied op.

Tijdens een wandeling aan het Bergelendomein in de ochtend van 3 april 2014 hoorde ik plots een klagend “roepje” in de struiken en ik kon niet direct een naam kleven op de vogelsoort. Het zijn van die momenten die de vogelkijkhobby opwindend maken: het moment dat je beseft dat aan je achterdeur misschien een speciale vogelsoort te ontdekken is. Ik nam meteen het geluid op en vanaf toen begon het gepieker over de naam van het beestje. Dat het een soort uit de “Phylloscopidae” (loofzangers) moest zijn, daar kwam ik gauw achter. In deze tijd kun je de tjiftjaf of de eerste fitissen verwachten, maar het klagende roepje in het struikgewas was erg afwijkend van de gekende contactgeluiden van deze soorten. Ook andere soorten loofzangers kon ik direct uitsluiten. Het moet een ingeving geweest zijn, maar ik liet op m’n smartphone het geluid van een Iberische tjiftjaf afspelen. De reactie uit het struikgewas was direct en overweldigend! Het onopvallend vogeltje kwam zowaar uit de struiken geflist en etaleerde op een takje zijn typische liedje: een driedelige strofe die altijd maar herhaald wordt en die een erg verschillende zang is van gelijk welke soort uit de Phylloscopusfamilie. Dat is nou net het leuke aan die Phylloscopusfamilie of loofzangers: het zijn stuk voor stuk onopvallend effen gekleurde vogeltjes in tinten van bruin, olijfgroen of beige en zo groot als

een pimpelmeesje, maar ze onderscheiden zich van elkaar door hun opvallende zang die er geen twijfel over laat bestaan over hun soortnaam.

De Iberische tjiftjaf werd vroeger beschouwd als een ondersoort van de tjiftjaf, maar DNA-onderzoek heeft uitgewezen dat dit wel degelijk een aparte soort is. Zijn normale broedgebieden bevinden zich langs de kuststrook van Portugal, het noordwesten van Spanje en de sierras in Zuid-Oost Spanje, daarnaast komt hij nog voor in het uiterste zuidwesten van Frankrijk. Ze overwinteren waarschijnlijk in westelijk Afrika. Elk voorjaar duiken er wel een paar exemplaren op in de rest van Europa en ze worden er door ervaren vogelkijkers relatief gemakkelijk uitgepikt door hun opvallende zang. In april 2014 hebben we deze Iberische tjiftjaf lang en goed kunnen observeren aan Bergelenput en we kwamen toch tot de conclusie dat deze soort zich, minstens in de broedtijd, anders gedraagt dan zijn naasten uit de Loofzangersfamilie! De vogel heeft 3 weken uit volle borst gezongen in Gullegem en via internet kunnen we hier nog steeds van nagenieten! Zie o.a. <http://bit.ly/1FR3A4S>. De Iberische tjiftjaf is hoogstwaarschijnlijk ongepaard gebleven. We hoorden hem de laatste maal op 1 mei 2014, daarna liet hij zich niet meer zien noch horen.

Ongeveer 140 vogelkijkers uit België maar ook uit Frankrijk kwamen genieten van deze zonderlinge zuiderling. ■

Iberische tjiftjaf aan Bergelen, 3 april 2014
© Ignaas Robbe

ERWIN DECOENE

■ De Bramier

Voor de 6de 'Landschap in beeld' gaan we naar een splinternieuw landschap, nl. de Bramier nabij het vroegere station van Lauwe.

De spoorlijn Kortrijk-Moeskroen en de bovenloop van de Knokbeek begrenzen het gebied aan resp. de oost- en zuidkant.. De spoorbermen en de Knokbeek (i.e. lijnvormige landschapselementen) vormen een brug tussen de Bramier en andere natuurrijke gebieden.

De Bramier is een volledig kunstmatig landschap dat is ingericht als natuurgebied. Van oorsprong is het een heuvelflank die helde in de richting van Lauwedorp. De komst van het spoor opende de mogelijkheid om de lokale klei te ontginnen

en om industrie op te zetten. Zo kwam er een kleiuitput en een fabriek voor bouwmaterialen bij het spoor. De rest van het terrein werd niet bebouwd. In de fabriek verwerkte men kalksteen wat leidde tot de productie van kalkhoudend slib. Een quasi-afvalproduct dat men liet bezinken in bekkens op het onbebouwde deel van het terrein.

De klei-ontginning en de latere accumulatie van kalkslib resulteerde in een wijziging van het oorspronkelijke reliëf EN – zeer bijzonder – wijzigingen van de bodemsamenstelling. Een deel van het reliëf is opgehoogd en afgevlakt, een ander deel is uitgegraven.

Het resultaat van al dat gewoel in de grond

1

2

3

4

De foto's zijn gemaakt op 13 maart 2015 kort na de middag.

Foto 1 toont het grootste, permanent natte slibbekken. Aan de overkant van de plas zien we een aangelegd, soortrijk kalkgrasland. De hellingen in

het kalkgrasland zijn kunstmatig. Op de achtergrond zien we een soort bosrand. Daarachter ligt een steil talud dat overgaat in de kleiuitput.

Foto 2 toont een van de kleinere slibbekkens. Dit bekken valt later in het jaar droog. De hoger gelegen bekkens

zijn ± NZ georiënteerd. De kleinere slibbekkens zijn beschermd tegen de wind en genieten een warmer en minder winderig microklimaat dan de omgeving.

Foto 3 toont de plas in de kleiuitput. De afgelopen jaren heeft de beheerploeg

hier zwaar gesnoeid in de wilgenopslag zodat het zonlicht nu weer rechtstreeks in de plas schijnt.

Foto 4 toont de aangrenzende Knokbeek met een mooie rietzoom. Verder op de achtergrond het nabije akkerland.

is dat het terrein nu krioelt van steile en minder steile taluds in alle richtingen en dat de bodemsamenstelling op het terrein dramatisch verandert op korte afstand. De taluds (en de begroeiing) zorgen verder voor een variatie aan microklimaten.

Ook de waterhuishouding is drastisch veranderd. In het opgehoogde deel vindt men droge en natte kalkslibbekkens. De vroegere kleiput staat onder water en aan de voet van het terrein is er een moeraszone. Op de rest van het terrein varieert de grondwaterstand sterk.

Er hoeft geen tekeningetje bij. Al die variatie is een uitstekend startpunt voor de ontwikkeling van een zeer soortenrijk natuurgebied. Zelfs de meest kieskeurige soorten vinden wel een plekje naar hun gading.

Voor dit artikel is al die variatie natuurlijk een probleem. Hoe vang je al die kwaliteiten in een paar foto's? Ter vergelijking : Bijv. De Vaart-taluds zijn natuurlijk overzichtelijker, groter en

robuuster tegenover verstoring.

Daarmee raken we meteen ook een zwak punt van de Bramier. Het gaat om een klein gebied dat gevoelig is voor verstoring. Via het spoor komen niet alleen kansen maar ook problemen. Zo is langs het spoor Japans duizendknoop opgedoken. Het valt niet mee om een dergelijke, agressieve exoot zonder chemische bestrijdingsmiddelen weg te krijgen. De beheerploeg en in het bijzonder Luc Pinoy verdienen dan ook een pluim.

Het beheer van het terrein is hoofdzakelijk gericht op het open houden van de graslandstruwelen en het in toom houden van de spontane bebossing en dichtslibbing van de plassen. Het gemaaide hooi wordt afgevoerd. Houtachtig materiaal wordt ter plaatse gebruikt voor de aanleg van houtmijten, houtstapels, enz.... De snel toenemende soortenrijkdom is een opsteker. ■

De huidige Bramier is ook in maatschappelijk opzicht interessant.

Bij de sluiting van de tegelfabriek Agma-Novobloc na de overname door Holcim had het kalkstort economisch gezien een negatieve waarde. Het werd immers als een afvalstof beschouwd. Bovendien zijn landbouw, woningbouw of industrie er niet mogelijk zonder zware ingrepen zoals bijv. de afvoer van het gedroogde kalkslib naar een ander stort of het plaatsen van speciale funderingen. Dit is ecologisch en economisch onverantwoord. In plaats hiervan heeft Holcim (ondersteund door Yann Feryn) een aantal afspraken gemaakt met de bevoegde overheden en met Natuurpunt Wevelgem-Menen. Als resultaat hiervan heeft Holcim het kalkstort laten verwerken met zandige en kleiige gronden, en de site verder ingericht voor natuurontwikkeling (op basis van een inrichtingsschets, opgesteld door Yann Feryn en door Olivier Dochy van het INBO), waarna de volledige site is overgenomen door de Stad Menen. Natuurpunt beheert nu het natuurgebied van de Bramier. Het fabriekskomplex (zie luchtfoto's) is inmiddels gesloopt. De oorspronkelijk geplande woonzone wordt vervangen door een ambachtelijke zone. Voor de site is een ruimtelijk uitvoeringsplan in de maak.

Praktisch: De Bramier is niet vrij toegankelijk. Een bezoek is enkel mogelijk via een geleide wandeling (al dan niet op afspraak). De fauna & flora worden geregeld geïnventariseerd. Iedere 3de vrijdagnamiddag van de maand komt de beheerploeg bijéén op het terrein. Nadere info is te vinden op de website van Natuurpunt Wevelgem-Menen en de natuur.koepel.

"IN BEELD" GAAT VOOR DE KOMENDE JAARGANG OP ZOEK NAAR NIEUWE NATUUR IN ONZE REGIO OF NATUUR DIE EEN HEUSE ONTWIKKELING HEEFT ONDERGAAN. HEB JIJ OUDE FOTO'S VAN GEBIEDEN DIE INMIDDELS ZIJN UITGEGROEID TOT NIEUWE NATUUR IN ONZE REGIO. STUUR ZE DAN ZEKER DOOR NAAR ONZE REDACTIE: KLIMOP@NATUURKOEPEL.BE!

DE GROENE LONG KUURNE

De Groene Long is een natuurontwikkelingspark met een oppervlakte van ongeveer 7 ha in het hartje van Kuurne. Het gebied was oorspronkelijk bestemd als woonuitbreidingsgebied, maar omdat de gemeente Kuurne al zo dicht bebouwd was, opteerde het gemeentebestuur om natuur een plaats te geven in het centrum van de gemeente.

Bij de inrichting werd gestreefd om een evenwicht te vinden tussen de ecologische, de recreatieve, de educatieve en de maatschappelijke functies van het gebied. De aanleg van het park werd in 1992 aangevat met de aanplanting van een bos van ongeveer 1 ha. In 1997 en 1998 werd het terrein verder ingericht met onder meer een hoogstamfruitboomgaard (met oude rassen appel, peer, kers en pruim), een vleermuizenkelder, een eikendreef, knotwilgenrijen, waardevolle hoogstambomen, houtkanten, diverse water- en moeraspartijen met vlonderpaden en andere bruggetjes, een ijsvogelwand, rietpartijen, een holle weg en karakteristieke inkompleintjes. De randen van de wandelpaden werden bij de aanleg eenmalig ingezaaid met veldbloemen en er is ook een akker met onder meer verschillende graangewassen, vlas, aardappelen en akkerkruiden. Er is een weide die begraaasd wordt door ezels en in de boomgaard grazen 's zomers schapen. In de zone waar natuur de hoofdfunctie krijgt werd een observatiehut ingeplant. Of hoe je met de nodige politieke moed en een gedreven natuurvereniging in het hartje van je gemeente een natuurpareltje kunt aanleggen.

foto's: © Danny Depypere, Jean Marie Ongenaert en Christine Warnez

STEVEN BANCKAERT

IN DEZE RUBRIEK GEEFT STEVEN BANCKAERT ONS PRAKTISCHE TIPS BIJ DE INRICHTING, ONTWIKKELING EN HET BEHEER VAN EEN PRAKTISCHE TUIN. STEVEN BESCHRIJFT STAP VOOR STAP HOE HIJ DE TUIN VAN Z'N NIEUWE WONING ECOLOGISCH INRICHT EN HOE OOK JIJ VAN JE TUIN EEN PARADIJS VOOR PLANTEN EN DIEREN KUNT MAKEN.

1. De oorspronkelijke laagstamfruitbomen werden grondig gesnoeid en kregen een nieuwe thuis.

2. Aanplant van één van de hoogstamfruitbomen. De palen dienen als steun en er komt ook nog een stevige draad rond om de schapen weg te houden van de jonge stammetjes.

3. Een nieuwe knotwilg is geboren. Knotwilgen planten is kinderspel!

■ Het idee...

Het idee...

Het idee om op je eigen stukje land groenten, fruit en dieren te kweken en er dan nog eens voor te zorgen dat dit een meerwaarde wordt voor onze kinderen en de omgeving, ligt al geruime tijd te rijpen in ons gezin. Inspiratie hiervoor vonden we in verschillende interessante boerderijprojecten in de streek en door ontmoetingen met vele 'bewust – denkende' mensen in de natuurvereniging. Via een tip van een vriend kwamen we bij het boek 'the complete book of self-sufficiency' van John Seymour, met als passende ondertitel: 'The classic guide for realists en dreamers'. De zoektocht naar een geschikt plekje om onze droom te realiseren kon beginnen. En die bracht ons na enkele jaren en minstens evenveel ontgoochelingen verrassend genoeg terug naar Lendeledede, de gemeente waar we beiden onze jeugd doorbrachten. De grote, rustig gelegen tuin biedt ons de kans om alle gebundelde ideeën in de praktijk om te zetten.

Bij onze verhuis bestond de tuin al uit 3 grote delen. Deze winter ging onze prioriteit vooral uit naar de aanleg van de weide. De moestuin en siertuin komen later nog uitgebreid aan bod.

Juist achter het huis een klassieke siertuin, een groot gazon, omzoomd met verschillende bomen en struiken. De bedoeling is om het eerste jaar eens lekker niets te doen en rustig te bekijken wat er aan wortelstokken, bollen en dergelijke te voorschijn komt. De functie als 'siertuin' zal blijven, de aanleg hiervan staat gepland volgende winter.

De moestuin, met tunnelserre, ligt langs de

oostkant. Hier zullen dit jaar al groenten gekweekt worden volgens het principe van wisselteelt. Er werd ook een flink stuk voorzien voor de teelt van kleinfruit.

De weide

Achteraan bevindt zich een weide van 1200 vierkante meter, die niet meer begraasd werd, met daarin een 8-tal laagstamfruitbomen, een lange rij rode bessen met een flinke snoeiachterstand en achteraan 4 forse knotwilgen. De weide werd afgesloten met de gekende groene geplastificeerde draad.

Hoogstamboomgaard

Onze bedoeling is om de bestaande weide om te toveren tot een gemengde hoogstamboomgaard, een 'bos' waaruit geplukt kan worden. Helaas zijn veel oude hoogstamboomgaarden verdwenen onder de druk van de commerciële laagstamkweek, die een grotere opbrengst beloofde. In een niet zo ver verleden werden zelfs rooipremies uitgedeeld. Het gevolg is ook hier weer een monocultuur, mét gewasbescherming (lees: sproeien). Met de verdwijning van de hoogstamboomgaarden verdwenen bijna ook een aantal specifieke fruitsoorten voor onze streek. Onder de 9 bomen die we plantten, bevinden zich dan ook specifieke fruitsoorten als de peer 'Ananas de Courtrai' en appels zoals Reinette 'Bakker Parmentier' en 'Essching'. Ook belangrijk in onze rassenkeuze is het oogsttijdstip

en de mogelijkheid om het fruit te bewaren. Een deel zal ook kunnen geperst worden en ingemaakt.

Gemengde haag

Om plaats te bieden aan natuurlijke vijanden van motten en rupsen die het op ons fruit gemunt hebben, wordt de boomgaard doorkruist met een gemengde haag die o.a. bestaat uit meidoorn, sleedoorn, kornoelje, veldesdoorn en (haag)beuk. Allemaal streek-eigen rassen, die een belangrijke rol spelen in de overleving van allerlei diersoorten.

Dieren

Het gras houden we onder controle door begrazing met een Vlaams schaap met straks hopelijk wat lammetjes. De schapen krijgen uiteraard ook de rauwe groentenresten voorgeschoteld die uit onze keuken komen. De kippen, 'bassettes' zorgen voor de verse eieren en de verwerking van de gekookte tafelresten. Er wordt zo weinig mogelijk bijgevoerd. Als dit toch nodig is, zal dit gebeuren met biologisch geteeld voer.

Zowel de bassettes als het Vlaams schaap zijn opgenomen in de lijst van Steunpunt Levend Erfgoed. Deze vereniging ijvert voor het behoud van onze oude huisdierrassen. Meer info over deze rassen vind je op www.sle.be (steunpunt levend erfgoed).

De mest die de dieren produceren wordt gemengd met groenafval uit de tuin en gecomposteerd. De rijpe compost zal uiteraard worden gebruikt in de moestuin.

Materiaalkeuze

De haag en fruitbomen worden beschermd tegen vraatschade door schapengaas, bevestigd aan kastanje palen. We kiezen hier voor kastanje vanwege z'n lange levensduur (hoge duurzaamheidsklasse). De palen moeten ook niet chemisch behandeld worden. Wel werden de palen 'geschroeid', op de

plaats waar ze in contact komen met de bodem. Dit zorgt ervoor dat schimmels minder snel de paal zullen aantasten en verlengt dus de levensduur van de paal.

Knotbomen

De bestaande rij knotwilgen werd ook uitgebreid met 5 exemplaren. Het is de bedoeling om zoveel mogelijk brandhout te kunnen oogsten op eigen bodem. De knotwilgen hebben ook nog andere functies, zo worden natte gronden (bij ons het geval) toch wat droger met een aantal knotwilgen in de nabije omgeving. De nieuwe rij bomen wordt ook bewust langs de westkant van de boomgaard aangeplant, om de wind die hier vrij spel heeft wat op te vangen. Een volwassen wilg is o.a. door de aanwezigheid van vele spleten en kieren een waardevolle biotoop voor vele dieren. Misschien komt hier ooit wel een steenuil z'n nest bouwen? Zo worden we op termijn weer een beetje meer zelfvoorzienend in onze verwarming, die bijna uitsluitend uit hout uit de nabije omgeving bestaat.

4. De winter is het tijdstip voor het planten van hagen en bomen, op voorwaarde dat het niet vriest natuurlijk. Hier de aanplant van de gemengde haag, met o.a. meidoorn, sleedoorn, beuk, kornoelje, en veldesdoorn. Deze haag zal een schuilplaats bieden aan de natuurlijke vijanden van de insecten die het op de fruitbomen gemunt hebben.

5. Het plantgat voor knotwilgen maak je best met een grondboor, de overgebleven ruimte kan je opvullen met zand.

6. Het eindresultaat in de ochtendzon. De poortjes werden zelf gemaakt met kastanjenhout uit duurzaam beheerde bossen.

7. De bassettes voelen zich al helemaal thuis, dat merken we nu al aan het aantal geleverde eieren.

FRANS DE LEERSNIJDER

Wandelen tussen de Bergkouter en de Ruggemeers

1. De wandeling begint en eindigt bij de grote boom schuin tegenover de “Meerschblomme”, Ruggestraat 56 te Avelgem (1) (zie schets met wandelparcours). Dankzij het boek “De teleurgang van de Waterhoek” van Stijn Streuvels werden Rugge en vooral de Waterhoek bekend. Zijn werk is grotendeels gebaseerd op waargebeurde feiten, namelijk het bouwen van een brug tussen de Avelgemse Ruggewijk en het Oost-Vlaamse Ruien. Eeuwenlang was deze wijk als het ware een geïsoleerd eiland op een kwartier afstand van het dorp Avelgem. Het vormde een onafhankelijke wijk, waar inmenging van vreemden niet geduld werd. In hun eigen gehucht waren de bewoners heer en meester. Rugge veranderde toen de werkzaamheden begonnen voor de brug en de weg ernaartoe. Er werden gronden onteigend, de weerstand van de bevolking tegen deze vooruitgang zwol aan en volgens het boek eindigde dit conflict met een moord.

2. We slaan de Waterhoek in en aan de rechterzijde aan huisnummer 8 vinden we de vroegere woonst van Mira, het hoofdpersonage uit de hiervoor vermelde roman van Stijn Streuvels. Verderop komen we aan een driesprong en hier nemen we de middelste weg naar het “Koutergat” (2). Het Koutergat was tijdens de middeleeuwen de enige toegang tot de kouter.

Hier zien we voor ons zeer duidelijk de Scheldevallei met aan de rechterkant de Kluisberg en links de Tiegemberg.

De geschiedenis van de Scheldevallei gaat twee miljoen jaar terug in de tijd. De continenten, zoals wij ze nu kennen, waren toen ongeveer op hun huidige plaats terechtgekomen. Het was een periode van afwisselend koude en gematigde fasen.

Tijdens de koudste fasen van de ijstijden heerste in onze streek een koud toendraklimaat, vergelijkbaar met het huidige klimaat in Noord-Siberië.

De noordelijke streken, zoals Scandinavië en Canada, waren toen bedolven onder duizenden meters dikke ijskappen die bij hun grootste uitbreiding tot in Midden-Nederland reikten.

In de enorme ijskappen werden grote hoeveelheden water als sneeuw en ijs vastgelegd. Hierdoor lag de zeespiegel meer dan 100 meter lager dan nu het geval is en grote delen van de Noordzee kwamen droog te liggen.

Het verval van de rivieren nam toe, ze begonnen zich sterk in te snijden en hun valleien uit te diepen in tertiaire en oudere lagen. Op die manier werd het vroegere landoppervlak geleidelijk versneden en verlaagd door erosie, waarbij soms geïsoleerde heuvels boven het landschap bleven uitsteken (de zogenoemde ‘getuigenheuvels’), zoals hier de heuvelrij van de Vlaamse Ardennen met de Kluisberg als onze goede, vertrouwde buur.

Grote hoeveelheden van het door de rivieren meegevoerd erosiepuin werden in de meer stroomafwaarts gelegen delen van de valleien afgezet. De rivierdalen werden zo na een eerste insnijding dikwijls weer opgevuld met een dik pakket zandig materiaal. In het open toendralandschap kon zand gemakkelijk uit de rivierdalen worden opgewaaid en buiten de dalen in een dun zanddek weer afgezet (de zogenoemde ‘afdekzanden’). Uit de brede valleibodems van de toenmalige smeltwater-rivierdalen aan de randen van de grote noordelijke landijskappen werd fijn leem opgewaaid en door krachtige winden in onze streken als löss afgezet.

3. Waarschijnlijk vond in het laatglaciaal (ongeveer 15.500 tot 12.000 jaar geleden) de overgang plaats van een verwilderd naar een meanderend rivierpatroon. De oorzaak van de overgang was het milder wordend klimaat en de toename van de plantengroei, waardoor de vegetatie verdichtte en de erosie afnam. Aan de “Vierwegen” (3) zien we aan onze

Foto's: © Frans De Leersnijder
en Google Maps (foto B)

linkerkant de “Bergkouter”. Het was oorspronkelijk uitsluitend landbouwgrond (hoogste punt 17,5m). De Bergkouter bestaat uit vruchtbare akkers waarvan de bovenliggende laag teelaarde bestaat uit leemhoudend zand en tijdens de Romeinse overheersing werden de opbrengsten van deze akkers voornamelijk gebruikt voor de bevoorrading van de Romeinse legers. In het nabij gelegen Kerkhove was er daarvoor een opslagplaats. Een twintigtal jaren geleden werd hier een transformatiepost opgericht voor het transport en de verdeling van de elektriciteit onder hoge spanning. Naast lawaaihinder door de transformatoren verstoren de talrijke hoogspanningslijnen ook visueel de Scheldevallei. Op vraag van de omwonenden werd tussen de post en de veldweg een bosje aangeplant ter beperking van de visuele hinder.

Rechts van de veldweg ligt het lager gedeelte van de kouter. Het was een bijzonder vochtig stuk land, ook de “Drinkeling” genoemd, en bedekt met grasland. De bovenliggende laag teelaarde bestaat uit bruin humushoudend fijn zand dat een beetje leem bevat.

In 1969 werd een groot gedeelte van de Drinkeling door de Watergroep onteigend en werden er voor waterwinning putten gestoken. Dit werd verder uitgebreid in 1987. De putten zijn geboord tot op een diepte die kan variëren van 15 tot 23 meter onder het maaiveld.

De winning is aangelegd in de Scheldevallei omdat de rivier hier in het verleden een pakket grof grind heeft afgezet (pleistocene ouderdom), wat een heel goede watervoerende laag is omwille van de grote hoeveelheid water die erin opgeslagen zit. Bovendien kan het er ook gemakkelijk uit opgepompt worden.

Dit terrein, met uitzondering van de putten, de centrale dienstweg en een klein dienstlokaal, was

vroeger uitsluitend hooiland. Op vraag van het vroegere Wielewaal werd het een tiental jaar geleden gedeeltelijk beplant met streekeigen struiken en bomen. Nu is het een mooie biotoop voor planten, insecten, vogels en kleine zoogdieren geworden.

4.

Op het einde van de doodlopende veldweg is er een klein driehoekig perceel palend aan de Scheebeeek eigendom van jagers(4). Dit gebied behoort tot de vallei van de Scheebeeek en is op het Gewestplan ingekleurd als natuurgebied. Het oorspronkelijke weiland werd grotendeels beplant met bomen en dient nu als voeder- en schuilplaats voor patrijzen en fazanten.

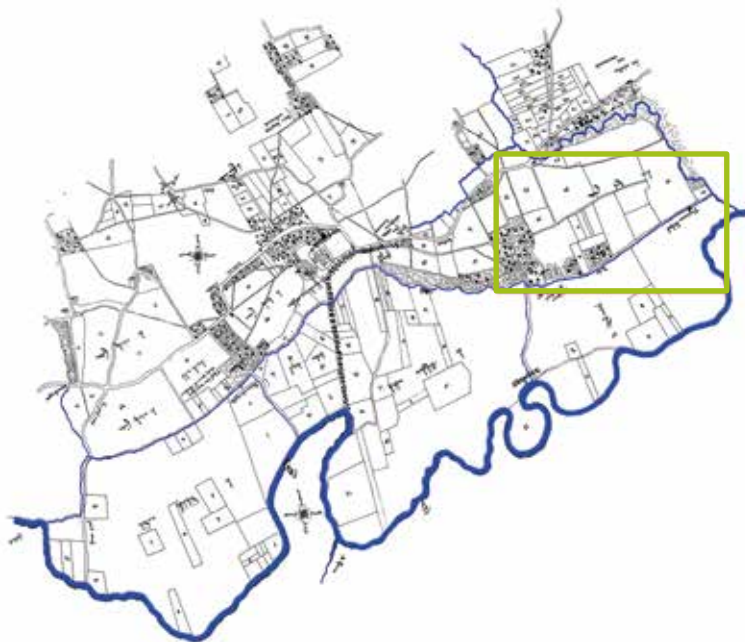
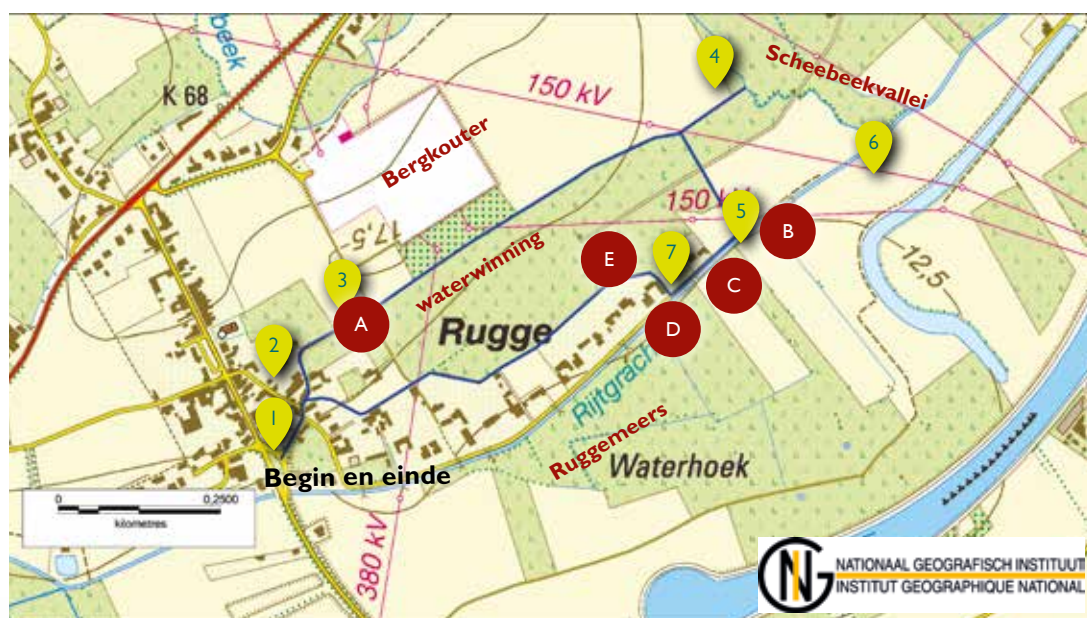
Nu wandelen we een stukje terug en slaan dan links de veldweg in en daar zien we links voor ons aan de Schelde een indrukwekkend gebouw. De vele hoogspanningsleidingen overheersen hier de Scheldevallei. De elektriciteitscentrale werd in 1958 in gebruik genomen en was ooit de grootste conventionele thermische centrale van België. In september 2013 werd deze centrale stilgelegd omdat zij niet meer rendabel was.

De gebouwen, schouwen en koeltorens worden afgebroken. Na sanering van de bodem zal het vrijgekomen terrein ter beschikking gesteld worden voor nieuwe industriële activiteiten. De hoogspanningslijnen zullen echter blijven en de Scheldevallei ontsieren.

5.

Vervolgens komen we aan de Rijt en de Rugge-meers(5).

In een schriftelijke bron uit 812 (sic) spreekt men van een riviertje “Rugge”. De waternaam “Rugge” duikt nadien niet meer op in de archieven, maar wordt in 995 wel voor het eerst vermeld als ►

Verloop van de Schelde en Rijt omstreeks 1500 met aanduiding van wandelparcours

nederzettingsnaam.

Het riviertje Rugge kreeg vanaf 1247-1248 de nieuwe, banale naam "Riet" nadat men het verloop van deze beek verlegde en rechtrok.

Aangezien meersen bijna altijd langs beken of andere waterlopen liggen, gaf het riviertje "Rugge" ook zijn naam aan de meers die erlangs lag, namelijk de "Ruggemeers". In de Ruggemeers kan men nog duidelijk de resten van de oude Rijt waarnemen die zich bevindt op de laagst gelegen plaatsen.

Tijdens de rechtekking van de Schelde op het einde van de 19e eeuw werd haar loop met 4,5 km ingekort en ontstonden er vijf afgesneden Scheldearmen.

Er werd toen ook een sluis gebouwd tussen Waarmaarde en Kerkhove. Bij deze werken werd

de Rijt doorgetrokken tot in de oostelijke arm van de Scheebeek: zo kon het water voortaan via de doorgetrokken Rijtgracht tot over de sluis naar de Schelde geleid worden. De vroegere afwatering naar de nu afgesneden Scheldearm was niet meer mogelijk en de afwateringsloot naar de Scheldearm werd gedempt.

6.

Dichtbij de monding van de Scheebeek in de Rijt bevindt zich het "Schof" (6) dat vermoedelijk voor 1500 werd gebouwd. Vroeger werden de schuiven naar beneden gelaten om te verhinderen dat bij een hoog Scheldepeil de meersen zouden onderlopen.

De Ruggemeers is op het diepste punt 11 m hoog en de eerste 20 cm van de bodem bestaat uit een bruine lemige grond, daaronder treft men klei aan van quaternaire afzetting.

Met het Natuurinrichtingsproject "West-Vlaamse Scheldemeersen" werd gepoogd om het oorspronkelijk meersenkarakter van een 20 km lange strook natuurgebied te herstellen.

Naast de sanering van de Rijt (verwijderen van vervuild slib) werd ook de rechteroever afgeschuind. Door deze afschuining werd een geleidelijke overgang verwezenlijkt tussen water en maaiveld, waardoor de oevervegetatie (o.m. rietkraag) de mogelijkheid krijgt om zich te ontwikkelen. Door een dam (5) wordt er ook een minimum peil aan water in de Rijt verzekerd.

7.

Tevens werd recent de "Kindjesgracht" (7) voorzien van een afdamming waardoor tijdens de wintermaanden het waterpeil van de Ruggemeers verhoogd wordt. Het is de bedoeling dat er hier talrijke watervogels zouden vertoeven.

8.

Nu nemen we een wegeltje gelegen tussen de huizen met de huisnummers 49 en 49a. Dit is een van de mooiste trage wegen van Avelgem en wordt goed onderhouden. Vroeger was dit bij overstroming van de Rijt (meestal duurde dit vele weken) de noodweg om de huizen van de Waterhoek te voet of met de fiets te bereiken en te bevoorraden met voedsel.

Zo komen we te wandelen langs de “Dalkouter”(8). Dit is een lager gelegen kouter die vochtig is door de aflopende neerslag op de Bergkouter en door kwel.

Kwel kan men soms na sterke langdurige neerslag waarnemen in het laagst gelegen gedeelte van het waterwinningsgebied en tussen deze waterwinning en de Geenensgracht. Reeds in de middeleeuwen werd deze gracht aangelegd om het kwelwater en de van de bergkouter afvloeiende neerslag af te voeren (eerste schriftelijke vermelding in 1381).

Door het oppompen van drinkwater is echter de kwelvorming sterk verminderd.

Tussen de waterwinning en de Geenensgracht bevindt zich grasland en aan de andere zijde van deze gracht ligt er een kleine heuvelrug die volledig bezet is door woningen en de daarbij horende tuinen met struiken en bomen.

Tijdens onze wandeling ontmoeten we ook wilgen. De knotwilg is een cultuurhistorisch en natuurlijk fenomeen. Knotwilgen ontstaan sinds mensenheugenis door een eenvoudige menselijke ingreep en zijn uit de Scheldevallei niet meer weg te denken. De knotwilg of ook schietwilg genoemd, siert het landschap op aangename wijze. Knotwilgen bieden door hun hollen een ideale broedgelegenheid aan vogels. De kauw, de hollen-duif en de wilde eend zijn bekende bewoners van knotwilgen, maar de allerbekendste is toch wel de steenuil.

Op het einde van het wegeltje volgen we de weg links tot aan het vertrekpunt. De beschreven wandeling kan men gemakkelijk doen in 2 uur. Bij regenachtig weer zijn wandelschoenen of laarzen aanbevolen. ■

PIET MISSIAEN

■ Pauvre Leute rijk aan planten

De Pauvre Leute is een wijk gelegen langs de Markebeek in Marke. Het gebied maakt deel uit van het Preshoekbos. Aan de overkant van de Watervalstraat bevindt zich een kleiheuvel, de Keizersberg genaamd, die een hoogte bereikt van 51 meter. Ook hier ligt een reeds beplant perceel van het Preshoekbos. De aanwezigheid van Shetlandpony's zorgt ervoor dat een wastine ontstaat. Een wastine is een afwisseling van schraal grasland, struiken en bomen. Dit soort gebieden is meestal rijk aan planten. Frieda Flo, vrijwilliger binnen de werkgroep 't Schrijverke Marke van Natuurpunt Kortrijk, was gids van dienst en toonde ons onder een stralende zon o.a. volgende planten:

1. Watertorkruid (*Oenanthe aquatica*)

In een vijver troffen we deze forse vertegenwoordiger van de schermbloemigen aan. Niet alleen kan hij tot 120 cm hoog worden; hij bezit ook een dikke stengel, die zich zigzagvormig vertakt. Opvallend is de fijne verdeling van de bladeren. Dit komt doordat de veervormig samengesteld zijn, en dit tot vijf keer toe.

2. Blaartrekkende boterbloem (*Ranunculus sceleratus*)

In de omgeving van water vinden we deze boterbloemsoort. Binnen dit geslacht is de kruipende boterbloem de bekendste vertegenwoordiger, hij onderscheidt zich door de kleinere bloemen, de ongesteelde middelste lob op de bladeren en de afwezigheid van beharing. Hij verspreidt zich ook niet door uitlopers maar via zijn vruchten die zich op een langwerpige hoofdje bevinden. Hij is de giftigste onder de boterbloemen en het is beter de glanzende bladeren niet aan te raken. Het sap kan op de huid zweren en blaren veroorzaken vandaar de naam blaartrekkende boterbloem.

3. Wolfspoot (*Lycopus europaeus*)

Nog steeds bij het water, maar meer op de oever, groeit deze lipbloemige. De vierkantige stengel, kruisgewijs tegenoverstaande bladeren en vier nootjes bevattende vrucht zijn de kenmerken van deze familie. Minder duidelijk bij wolfspoot is de vergroeiing van de kroonbladeren in een duidelijke boven- en onderlip, vooral doordat de bloemen klein zijn. De grof getande bladeren doen denken aan de pootafdruk van een wolf.

4. Margriet (*Leucanthemum vulgare*)

De margriet fleurt onze graslanden op met zijn grote geel-en-witte bloemen. De gele staan in het midden en noemen we buisbloemen; de witte staan er rond en heten lintbloemen. Het gaat dus niet om één bloem, maar om tientallen bloemen die verenigd zijn in een bloemhoofdje. De naam van de plantenfamilie is dan ook composieten of samengesteldbloemigen.

Bijenorchis
© Pierre Derykere
Kamgras
© Cruydhoeck.nl
Overige foto's:
© Bioweb

5. Bijenorchis (*Ophrys apifera*)

Deze parel aan de kroon van onze hooilanden groeit graag op hellingen zoals op de Keizersberg en houdt van kalk in de bodem. Voor de overleving van orchideeën is de aanwezigheid van een bodemschimmel,

waarmee ze in symbiose leven noodzakelijk. Op de wandeling viel inderdaad op dat de “zwartwordende” wasplaat in de onmiddellijke omgeving van bijenorchis te vinden was. De bloem van de bijenorchis valt vooral op door haar kleuren en de buitengewone vorm die aan een bij of kleine hommelt doet denken. Echte mannetjesbijen worden misleid en doen een paringspoging met de valse bij. De stuifmeelkorrels, verenigd tot twee klompjes, bereiken zo een andere bloem. Zoniet vindt zelfbestuiving plaats.

6. Liggende klaver (*Trifolium campestre*)

Het geslacht klaver behoort tot de vlinderbloemigen en bezit dus de volgend vier kroonbladeren: bovenaan de vlag, onderaan de kiel en daarnaast twee zwaarden. Om liggende klaver van

andere geelbloeiende klaversoorten te onderscheiden volstaat het om de vlag te bekijken. Deze is niet toegeplooid, maar staat opengespreid, waardoor de bloemhoofdjes op gele bolletjes lijken. We vinden hem op een magere bodem zoals op deze wastine.

7. Gewone rolklaver (*Lotus corniculatus*)

Ook rolklavers zijn vlinderbloemigen, maar ze hebben een blad dat uit vijf blaadjes is samengesteld en niet uit drie zoals bij de klavers. De kiel en de zwaarden

dienen als landingsplaats voor de bestuivende insecten zoals hommels en bijen. Het aantal gele bloemen in een hoofdje is maximum zeven en ze zijn vaak rood aangelopen. Tot hetzelfde geslacht behoort moerasrolklaver, dat op vochtigere plaatsen voorkomt en meer gele bloemen per hoofdje telt.

8. Kamgras (*Cynosurus cristatus*)

De bloeiwijze van dit gras toont een aantal bijzondere kenmerken. De geslachtsnaam *Cynosurus* betekent hondentaart en slaat op de vorm van de aarvormige pluim. Deze bevat twee soorten aartjes: vruchtbare en steriele. Het zijn deze laatste die lijken op een kam en tot de Nederlandse naam hebben geleid. Kamgras komt niet voor op zwaarbemeste weiden. ■

DOE MEE MET DEZE WERKGROEP

ZONDAG 26 APRIL // PLANTENINVENTARISATIE VAN DE WARANDE (GRENS HEULE/KORTRIJK) DEEL I

We noteren alle planten aan de hand van een streeplijst, van de banaalste tot de zeldzaamste. Een vergrootglas en een flora zijn goed bruikbaar. Gids: Piet Missiaen.

Afspraak: Om 14u30 aan het rondpunt Hoge Dreef - Izegemsestraat, Heule

ZONDAG 31 MEI // BEZOEK FRANSE DUINEN EN HANNECARTBOS/TER YDE OOSTDUINKERKE

Tijdens deze daguitstap met kostendelend vervoer bekijken we de unieke vegetatie rond de Frans-Belgische grens. We hebben tevens aandacht voor de ontstaansgeschiedenis van het landschap. Gids: Dirk Dubois.

Afspraak: Om 8u aan de parking Rietput, Bissegem of 9u15 aan de parking bezoekerscentrum De Nachtegaal, Olmendreef 2, De Panne.

ZATERDAG 6 JUNI // WANDELING IN HET PROVINCIAAL DOMEIN BALIEKOUTER WAKKEN

Op de kouters doorkruisen we de bloemrijke graslanden waar we kunnen stilstaan bij de verschillende schermbloemigen en composieten. In de lager gelegen meersen langs de Mandel schenken we aandacht aan de diverse grassen. Een leuke planten-oefening als aanvulling op wat we in eerdere activiteiten dit jaar leerden. Bedoeling is de bestaande streeplijst hier en daar wat aan te vullen. Gids: Geert Ranson.

Afspraak: Om 14u30 aan de parking parking Baliekouter, Ormiegangstraat 11, Wakken.

ZATERDAG 20 JUNI // OP ZOEK NAAR BLOEIENDE GRASSEN

Grassen zijn de belangrijkste plantenfamilie voor onze voedselvoorziening (tarwe, maïs, rijst, banaan...). Door de primitieve bloemen zonder kelk- noch kroonbladeren zijn ze echter moeilijk op naam te brengen. Gelukkig zijn er andere kenmerken die ons helpen hun geheim te ontsluiten. Gids: Willy Herremans.

Afspraak: Om 14u30 aan het bezoekerscentrum Hof te Couck, Marionetten 12, Kortrijk.

ZONDAG 12 JULI // WANDELING IN HET STADSGROEN MARIONETTEN KORTRIJK

Het Stadsgroen Marionetten verbindt het Kennedybos met het Preshoekbos, het stadsrandbos van Kortrijk. In deze nieuwe groenstructuur worden de typische eigenschappen van het landschap bewaard: licht heuvelachtig en vol wisselende vergezichten. We genieten van de bloemendiversiteit tijdens de zomerbloei. Gids: Frieda Flo.

Afspraak: Om 14u30 de ingang van Stadsgroen Marionetten (kant Bosstraat), Kortrijk.

Info over deze activiteiten bij Piet Missiaen (056 20 51 77 of piet.missiaen@pandora.be)

CHRISTINE HANSSENS

■ Consolevormende zwammen op het spoor

In de voorbije maanden was het geruime tijd koud en veel viel er niet te ontdekken, tenzij dan de console vormende zwammensoorten die heel gunstig reageerden op het vochtige weertype. Omdat ze meestal tamelijk stevig zijn en er fors uitzien, is men geneigd te denken dat ze meerdere jaren oud worden. Eigenlijk is dit niet zo. Het hangt af van de soort.

Roodporiehoutzwammen (*Daedaleopsis confragosa*) (afb.1) vinden we regelmatig terug op afgestorven takken van wilg en populier. In de maand april komen ze te voorschijn als witte knobbels die uitgroeien tot stevige consoles. Met verouderen en bij beschadiging verkleuren ze bruinrood (afb.2). Een nauwkeurige waarnemer kan duidelijk zien dat hun oppervlak zowel radiale rimpels als concentrische lijnen bezit. Nauw verwant hiermee is de **roodplaathoutzwam** (*Daedaleopsis tricolor*) (afb.3). Onlangs vond ik zelfs een hele tak volledig bedekt met zwart geworden exemplaren (afb.4).

Afbeelding 5 toont een oude, verweerde **berkenzwam** (*Piptoporus betulinus*). Deze groeit altijd op Berk. Het bijzonder zacht velletje van zijn bovenzijde hangt er wat schilferig bij. Opvallend bij deze soort is de naar beneden gekrulde hoedrand en het bijzonder groot aantal fijne poriën aan de onderzijde.

Een bekende en goed herkenbare soort is de **witte bultzwam** (*Trametes gibbosa*). Afbeelding 6 toont een boomstomp met verschillende jonge exemplaren. Hun ontwikkeling begint met de vorming van een witte knobbel of bult, vandaar de naam Witte bultzwam. Normaal gezien zijn ze witachtig, maar vooral in het centrum kunnen ze opvallend groen kleuren. Dit is een gevolg van een weelderige algengroei. Geen enkele console trekt zoveel groenwieren aan als de witte bultzwam. Hij kan tamelijk groot worden en dan lijkt hij wel op een dessertbordje.

De **gesteelde lakzwam** (*Ganoderma lucidum*) (afb.7) is een houtige buisjeszwam met waaivormige hoed. Meestal bezit hij een lange, soms zeer lange steel, op onze afbeelding is dit niet het geval. Zijn hoedoppervlak is bruinrood en glanzend. Men zou denken: pas gevernist. Niettegenstaande hij er stevig uitziet vergaat hij toch na enkele maanden. Bij ons komt hij op tal van boomsoorten voor zoals el, plataan, berk, beuk en eik. Toch blijft het een zeer zeldzame soort. Hij wordt sinds meer dan 3.000 jaar gebruikt in de Chinese Lingzhi geneeskunde. De gesteelde lakzwam is bijzonder geneeskrachtig, ze werkt hartversterkend, vitaliserend en geneest verslijming van de luchtwegen. Eveneens bijzonder interessant is dat hij de groei van tumoren tegengaat en vooral efficiënt blijkt te zijn bij de bestrijding van longkanker, er is een onderzoek in dit verband gaande in Duitsland. Omwille van zijn zeldzaamheid werd hij lange tijd enkel door de keizer, de adel en de hogepriesters gebruikt. Pas sinds een 30-tal jaren slaagt men er in deze soort te kweken zodat er heel wat meer mensen van zijn gunstige eigenschappen kunnen

genieten.

Enkele jaren terug vonden we verschillende **waslakzwammen** (*Ganoderma pfeifferi*) (afb.8 en 9) op de basis van een zeer oude eik te Gullegem. Hun hoedoppervlak is glanzend door de aanwezigheid van een harsachtige substantie. Wanneer er met een mes of een naald wat op gekrast wordt komen wasgele schubbetjes vrij die gemakkelijk smelten wanneer je ze gewoon in contact brengt met een brandende lucifer. Hun hoedoppervlak kan met mosterdbruine sporen bestoven zijn. Deze soort is zeldzaam maar komt toch in heel Europa voor.

Bij de **tonderzwammen** denken we vooral aan de echte (*Fomes fomentarius*) en de platte (*Ganoderma lipsiense*). De echte tonderzwam (afb.10) kan zeer dik zijn en bij nader toezien onderscheiden we verschillende laagjes van uiterst fijne buisjes. De oudste liggen juist onder het oppervlak terwijl de jongste onderaan liggen. Is de zwam bezet met wit sporenstof dan is hij rijp.

Beter bekend is de platte tonderzwam (afb.11). Op de voet van oude beuken maar ook op Beukenstompen kan hij consoles vormen van een halve meter doorsnede groot. Bij rijpheid geven ze een chocoladebruin sporenstof af. Het is soms indrukwekkend om te zien hoe de ganse omgeving er bruin door wordt (afb.12).

De onderzijde van de platte tonderzwam kan merkwaardige witte uitsteekels (afb.13) vertonen, deze worden veroorzaakt door een vlieg: de tonderzwambreedvoetvlieg (*Ayatoma wankowiczii*). Ze legt haar eitjes onderaan de zwam. Tijdens de ontwikkeling van de larven ontstaan witte tepelvormige uitstulpingen of gallen. In iedere gal komt één larve tot ontwikkeling.

DOE MEE MET DEZE WERKGROEP

WOENSDAG 15 APRIL, 20 MEI EN 17 JUNI // MICROSCOPIE VAN PADDENSTOELEN

We werken met de microscoop en ontdekken wat niet meer zichtbaar is met het blote oog, maar wel onontbeerlijk is voor determinatie. Ook paddenstoelen uit eigen tuin of omgeving mogen meegebracht worden voor determinatie.

Afspraak: op 13.30u in NEC De Steenoven, Schaapsdreef 29, Kortrijk

Info over deze activiteiten bij Christine Hanssens (056/21 23 13 of christine.hanssens@gmail.com)

Tijdens het najaar verlaat de larve de gal via een gaatje onderaan de tepel. Ze graaft zich in de bodem in en verpopt er. De volwassen tonderzwambreedvoetvliegen komen zeven maanden later, dus rond de maand juni, te voorschijn.

Roodgerande houtzwammen

(*Fomitopsis pinicola*) (afb. 14) moet je in naaldbossen gaan zoeken. Dit zijn meestal prachtige meerjarige zwammen. De aangroeizone aan de rand is witachtig alhoewel de randzone zelf roodbruin en glanzend is. Het middelste deel van het hoedoppervlak is donker-grijs tot bijna zwart. Een wasachtig laagje bedekt hun oppervlak en dit smelt bij verhitting. Deze soort veroorzaakt bruinrot en is zeer algemeen.

De **sparren plaatjeshoutzwam** (*Gloeophyllum abietinum*) (afb. 15) is een éénjarige soort die zoals de naam laat vermoeden enkel op naaldhout te vinden is.

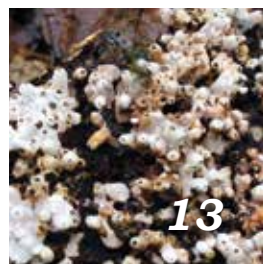
Afbeelding 16 laat een groepje **grijze buisjeszwammen** (*Bjerkandera adusta*) zien. Een dunne donkere lijn scheidt hier het hoedvlees van de buisjes. Bijzonder is eveneens dat ze zwart worden bij druk. De **rookzwam** (*Bjerkandera fumosa*) (afb. 17) is nauw verwant aan de grijze buisjeszwam maar is meestal forser van allure. Merk op dat bij deze soort geen scheidingslijntje te bespeuren valt tussen het hoedvlees en de buisjes.

De **kussenvormige houtzwam** (*Hapalopilus rutilans*) (afb. 18) vormt bijzonder zachte, kaneelbruine

zwammetjes. Zo af en toe vinden we een exemplaar op één of ander stammetje. Het is goed herkenbaar omdat het zo gemakkelijk verbrijzelt. Eén druppeltje KOH er op aanbrengen veroorzaakt een spectaculaire verkleuring van kaneelbruin naar purper-violet.

Nog andere console vormende soorten zoals de **elzenweerschijnzwam** hebben hun specifieke eigenaardigheden. Deze zwammetjes ontwikkelen zich vanuit een knolvormig vruchtlichaam dat talloze oranje druppeltjes afscheidt (afb. 19), *guttatie* genaamd.

Ga maar eens op zoek op het terrein en je zal het zien, de console vormende soorten, ze blijven je verwonderen. ■

Foto's: © Christine Hanssens

YVES DE BOSSCHER

Nieuw én ambitieus biodiversiteitscharter

TUSSEN NATUURPUNT ZWEVEGEM EN DE GEMEENTE ZWEVEGEM IN DE MAAK

Zelden waren de verwachtingen van natuurbewegingen zo hoog gespannen als in 2010. De Verenigde Naties hadden dat jaar uitgeroepen als 'Internationaal jaar van de biodiversiteit'.

Overall werden acties op poten gezet en even hadden we het gevoel dat we het tij gingen keren. In Zuid-West-Vlaanderen sloten alle Leiedal-gemeenten een 'biodiversiteitscharter' af met de lokale Natuurpunt-afdelingen. Zo ook in Zwevegem. Er hoeft niemand iets kwalijk te worden genomen, maar het bleken vooral ruime slagzinnen. We moeten ook in eigen boezem kijken. Het was ook moeilijk om er concreet mee aan de slag te gaan.

Maar kijk, 5 jaar later, en in Zwevegem proberen we het opnieuw. Het gemeentebestuur stelde zich open voor onze inbreng. We kwamen overeen samen te proberen een nieuw biodiversiteitscharter op te maken mét concrete acties die in het veld een zichtbare meerwaarde voor de natuur met zich mee zouden brengen.

Het was geen eenvoudige oefening en op het moment waarop we dit in Klimop schrijven hebben we de eindmeet nog niet gehaald. Toch is het een

oefening die we iedereen die een tot luisteren bereid gemeentebestuur aan zijn zijde heeft kunnen aanraden. Als natuurvereniging moeten we de dadendrang wat temperen, we kunnen niet alles verwachten. Dat is een valkuil waar je heel snel kan intrappen: een eerste ontgoocheling omdat de gemeente een bepaalde maatregel bij voorkeur iets minder concreet of met een andere focus wenst te omschrijven. Het vergt moeite om daar mee om te gaan. Je eerste gevoel is dat het sop dan de kolen niet waard is. Maar meestal is er een reden om de pen iets minder fel te hanteren. Een gemeentebestuur houdt rekening met verschillende doelgroepen. Beleid moet geïntegreerd zijn. Daar kunnen we begrip voor opbrengen.

Het ontwerp van het nieuwe charter werd meerdere keren heen en weer gestuurd. Passages werden verfijnd, geschrapt, terug toegevoegd. Ook dit nieuwe voorliggende charter is dus een compromis. Maar dan wel een compromis mét concrete en haalbare acties waar beide partners in geloven en waarvan we hopen dat het ook kan worden geformaliseerd en gevaloriseerd door de gemeenteraad zonder veel vooruit te willen lopen.

Een greep uit het Tienpuntenplan waarmee we hopen straks aan de slag te kunnen:

We hopen samen acties te ondernemen met betrekking tot vogels en amfibieën. We adopteren de steenuil en de kamsalamander als doelsoorten en nemen soortgerichte beschermingsmaatregelen om deze soorten als toonbeeld voor de Zwevegemse biodiversiteit te behouden en kansen te bieden. Ook voor de padden en de verschillende zwaluwen kunnen we samen gepaste acties ondernemen. We verzorgen de communicatie en proberen meerdere doelgroepen te bereiken. In een uitgestrekte landbouwgemeente als Zwevegem zoeken we ook samenwerking met de landbouwers (akkervogels).

de gemeente gaat verder zorgzaam om met het landschap. Het landschap is een grote troef in Zwevegem en de gemeente kan binnen nieuwe projecten [Lettenhofpark, Groene Sporen, Ontginningsgebied Kwadestraat (zie ook kaderartikel)] kwalitatieve landschapsopbouw bewaken en realiseren. We combineren dit ook met de soortenbeschermingsacties (bv. aanplant van knotbomen door de gemeente). Binnen onze eigen

gebieden nemen wij identieke stimulerende acties.

De kleine landschapselementen in Zwevegem zijn dragers van het landschap. We proberen om het verdwijnen van deze waardevolle elementen in het landschap een halt toe te roepen door ondersteuning via het gemeentelijk subsidiereglement dat we in 2015 willen evalueren, met een ruimere toepassing als focus. We ondersteunen en stimuleren projecten als het provinciaal initiatief van de Knottersploegen, maar ook de in 2014 voor het eerst door Natuur. koepel opgezette actie 'Maak het groener in Zuid-West-Vlaanderen'. Ook poelen en wateringen zijn een aandachtspunt.

We kunnen er natuurlijk niet omheen, het unieke habitatgebied van de Vaarttaluds (mét Europese natuurdoelen) vergt een bijzondere aanpak. We gaan verschillende actoren in het gebied (landbouwers, grondeigenaars, ...) sensibiliseren om de door de overheid vastgelegde taakstellingen voor het gebied te behalen.

Exotenbestrijding wordt in de toekomst een steeds belangrijker aandachtspunt. In een uitgestrekte gemeente als Zwevegem zal dit een omvangrijke taak worden. Natuurpunt wil daar alvast in zijn eigen gebieden zijn steentje toe bijdragen. Het wordt een grote uitdaging om dit zonder bestrijdingsmiddelen uit te voeren. Het wettelijk voorziene nulgebruik in openbare

groenzones maar even goed de verbodsbepalingen op het gebruik van sproeimiddelen langs waterlichamen (grachten, beken, ...) en in bermen en akkerranden zijn van cruciaal belang.

Zwevegem heeft een uitgebreide traditie in aandacht voor publiek en particulier groen. Zowel van uit financieel als ecologisch oogpunt valt er winst te maken met extensief beheer. We verwachten natuurlijk niet dat de gemeente enkel daar op inzet, maar daar waar het maatschappelijk en visueel verantwoord is zal het de

biodiversiteit ten goede komen. De gemeentelijke volkstuinbuurt 'Het Tuinspoor' is inspirerend.

Ten slotte kan de gemeente het beheer en de uitbouw van de gemeentelijke natuurgebieden ook financieel ondersteunen. Het betekent een waardering van het vrijwilligerswerk in onze gemeente.

We kruisen onze vingers op de goede afloop van het proces dat we samen zijn gestart! ■

Deze raai-grasvlakte wordt binnenkort een bos

Knotwilgen, dit is de pleisterplaats van de kamsalamander en de ijsvogel

↑ In dit hooiland worden een 50-tal hoogstamfruitbomen aangeplant

© Eddy Loosveldt

Meer dan 8 ha nieuwe natuur in de oude kleiontginning Kwadestraat in Heestert.

Heestert en Moen zijn van oudsher gekend voor de dakpannen- en bakstenenindustrie. Daarvoor wordt al decennialang klei ontgonnen. Op heden is er nog één plaats waar de klei wordt ontgonnen: de Kwadestraat in Heestert. Sedert 2014 is na de ontginning een deel van de site afgewerkt. In de vergunning was voor het grootste deel als nabestemming 'bos en natuur' voorzien. Nog in 2015 zal worden begonnen met de realisatie van het meer dan 8 ha groot gebied op de 'Tuitenberg', gelegen op de hoek van de Kwadestraat en de Dokkestraat.

De burgemeester, die de bevoegdheid voor 'natuur' draagt, bemiddelde en onderhandelde met de eigenaar van het terrein. Landschapsarchitect Erik De Waele ontwierp een inrichtingsplan dat in overeenstemming is met het nabestemmingsplan. Er is ruimte voor bos, een grote (bestaande) waterplas met rietkraag, meidoornhagen, hooiland en een hoogstamboomgaard. Er komt een extra poel. Er ontstaat een nieuw natuurparadijs pal op de heuvelkam tussen Leie en Schelde.

Natuurpunt dankt alle betrokkenen, want ons motto 'meer en betere natuur' wordt zo gerealiseerd. Naast de kamsalamander, waterkokerjuffers, ijsvogel, dodaars en de tureluur, die er nu al te gast zijn, zullen nog veel andere soorten er hun thuis vinden. Met de inrichting van dit nieuwe natuurgebied wordt meteen ook uitvoering gegeven aan plannen die opgenomen zijn in de Visie op het kanaal Bossuit-Kortrijk. Het gebied vormt een belangrijke schakel tussen het Banhoutbos en het Orveyt- en Mortagnebos.

Het gebied blijft een privéterrein en zal dus niet vrij toegankelijk zijn. De eigenaar engageert zich wel tot een ecologisch beheer van het gebied. Na het beëindigen van de ontginning in de rest van het gebied wordt ook daar een nabestemming natuur gerealiseerd.

ecover

EXCLUSIEF IN DE
NATUURVOEDINGSWINKEL

ONAFHANKELIJK GECERTIFICEERD DOOR ECOCERT

Onze nieuwe ECOCERT® range van reinigers bestaat uit twee handafwasmiddelen, één allesreiniger, één ruitenreiniger en één toiletreiniger. Ze zijn doeltreffend, makkelijk en veilig in gebruik en bestaan volledig uit ingrediënten van plantaardige oorsprong en mineralen. Net als alle Ecover producten bevatten de Ecover ECOCERT® reinigers geen onnodige schadelijke stoffen en zijn ze snel en volledig biologisch afbreekbaar. Ieder product voldoet aan de strenge criteria uit het Diamantmodel én werd onafhankelijk gecertificeerd door ECOCERT®. Ecover ECOCERT® wordt exclusief en in beperkte oplage verdeeld via het natuurvoedingskanaal.

KIJK VOOR MEER INFO OP: WWW.ECOVER.COM OF VOLG ONS OP

750 soorten op de teller

ZUID-WEST-VLAAMSE NATUURSTUDIEWERKGROEPEN MONITOREN AVELGEMSE SCHELDEMEERSEN

Zuid-West-Vlaanderen telt enkele erg actieve natuurstudiewerkgroepen. Je kent ze wel: Mycologia (die van de paddenstoelen), de Insectenwerkgroep, Hyla (van de amfibieën en de reptielen), de Plantenwerkgroep, de Vogelwerkgroep,...

In 2014 hadden de genoemde werkgroepen een gezamenlijk project: het inventariseren van de West-Vlaamse Scheldemeersen, een gebied van meer dan 460 ha, het werkgebied van Natuurpunt afd. Avelgem. Het werd een daverend succes. In totaal werden kop 750 soorten opgemerkt, met de grootste diversiteit bij de planten (234), de vogels (132), de zwammen (130) en de motten (126). Daar zaten nogal wat speciale in. Wat te denken van de spitsschubbe bundelzwam of de roestrode ringboleet. Zegt je niks? Welnu, de eerste zwam was de enige voor België dit jaar, de derde ooit op waarnemingen.be; de tweede was pas de vierde in België voor 2014! Sommige soorten verwacht je eerder in pakweg de Alpen: de gekende bergcentaurie en de blauwzwarte houtbij bvb. (een dikke beauty die niets met Club Brugge van doen heeft). Tot de verbeelding sprekende vogels waren de zwarte wouw (gephotografeerd en al) en de kraanvogels.

Er werd ook wat vooruit en achteruit gekeken. Bij de ooievaar bijvoorbeeld, waarvoor in het gebied drie heuse nestwielen zijn geplaatst. "Komtie of komtienie?", was de hamvraag. Het antwoord bleef blanco, maar een grafiekje met het aantal waarnemingsdagen van de soort in Avelgem doet ons hopen.

De gegevens werden op 05-12-2014 officieel overhandigd door koepelvoorzitster Kristina Naeyaert aan afdelingsvoorzitter Bart De Clercq. De meeste waarnemingen werden verzameld via waarnemingen.be (3557 waarnemingen, meer bepaald). Je kunt ze allemaal bekijken op vwgzwv.waarnemingen.be/gebied/view/24282.

Na de voorstelling van de boeiende gegevens zorgde Natuurpunt Avelgem voor een

wandelbuffet, een hartelijke ontvangst met soep, hapjes en drankjes die – net als de plaatselijke fauna en flora – getuigden van een grote diversiteit. De Avelgemnaars legden de lat hoog voor Natuurpunt Zwevegem want in 2015 gaat de gecoördineerde inventaris immers door in het gebied van de Vaarttaluds van Moen, inclusief het Orveytbos.

Wie waarnemingen heeft van gelijk welk plantje of dier, zet die best snel op waarnemingen.be. ■

YANN FERYN

↗ zwarte wouw boven Coupure Deweer Avelgem op 24-05-2014 © Christof Delbaere

← Evolutie aantal waarnemingsdagen ooievaar te Avelgem tijdens de periode 2000-2014

↓ ooievaar op ooievaarspaal Avelgem © Yves De Bosscher

HIJ KOMT!

Op de vraag "komtie of komtienie?" kregen we kort na het schrijven van dit artikel op 22.02.2015 al een antwoord. Om 15.45u kwam onverwacht, laag over de Rijtmeersen in Avelgem, een ooievaar aangevlogen. Hij landde in de meersen achter de kerk, waar hij een tijdje voedsel liep te zoeken. Het bericht van de waarneming werd dadelijk rondgestuurd naar vogelkijkend Zuid-West-Vlaanderen. Een uurtje later vonden enkele alerte vogelkijkers het dier terug op het nestwiel aan de Kareelovenstraat in Avelgem. Ze slaagden erin met de smartphone enkele foto's te nemen. De vogel bleef overnachten op de potentiële nestplaats. 's Anderendaags werd de ooievaar hier nog éénmaal gezien.

Dit gegeven is een eerste succesje. Het toont aan dat ooievaars de nestwielen weten te vinden. Als ze genoeg voedsel vinden en voldoende rust ervaren in de buurt, is een eerste broedgeval van de ooievaar in Zuid-West-Vlaanderen niet langer een verre droom.

NIK DOMS

Veteraanbomen

Wie zijn ze?

Hier en daar staat er nog een monumentale boom in ons landschap, als getuige van een ver verleden. Vaak is het één van de weinige die overbleef uit wat eens een mooie rij knotbomen was. Soms is het een oude knar die ooit het pronkstuk was van een parkgebied of een decoratieve functie had naast een pittoresk boerderijtje. Een veteraan die bombardementen tijdens de oorlogen van dichtbij zag. Een boom die gespaard is gebleven van de brand'hout'stapel. Een boom die de industriële revolutie meemaakte en overwon! Maar **deze bomen zijn met uitsterven bedreigd**.

Tijdens de kerstperiode werd door Natuurpunt Kregel Anzegem een oude knoteik aangepakt. De keuze werd al vroeger gemaakt om deze boom te knotten, dus moeten we deze vorm van beheer verder zetten. Gebeurt dit niet, dan kan dit allerlei negatieve gevolgen hebben. Zo kunnen de zijtakken te zwaar worden en kan de boom gaan opschieten.

Toch hoeft zelfs dit niet het einde te betekenen, want een oudstrijder geeft zich niet zo rap gewonnen. Vaak vormen deze aparte stukken nieuwe bomen. Zo zie je bijvoorbeeld omgevallen wilgen die terug wortels maken en de lucht inschieten. Dode restanten vormen ook hier weer een nieuw habitat voor vele organismen.

Vanuit een esthetisch standpunt is dit echter niet wat men van een blikvanger verwacht.

De omgevallen, rotte, 'lelijke' bomen worden dan

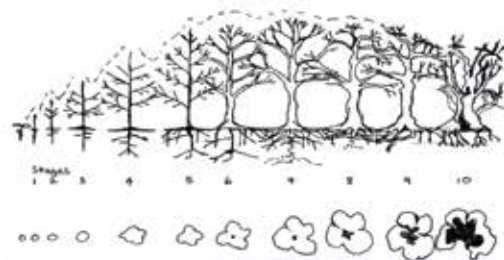
ook vaak vervangen door jongere exemplaren.

Het veiligheidsaspect speelt natuurlijk ook een belangrijke rol. Je ziet het vaak, bomen die dreigen om te vallen naast een drukke weg, een woongebied waar kinderen spelen, een druk bezocht park en die dan maar preventief voor de bijl gaan...

Er zijn weinig bomen die in de veteranfase raken. Ze verdwijnen langzaam uit ons straatbeeld en opvolging is niet altijd verzekerd. Het is dan ook belangrijk om de toekomstige veteranbomen te gaan herkennen en reeds nu in te grijpen. Want wat je niet verwacht van zo een holle rotte boom zonder kroon, is dat hij voor vele soorten van levensbelang is om te overleven. Nochtans hebben ze een hoge ecologische maar ook vaak cultuurhistorische waarde.

Hoe herken je een veteranboom?

Ze hebben een dikke, vaak kromgegroeide stam. Er zitten grote

Tekening door Neville Fay (2002) naar Rambaut (1995) en Lonsdale (1999)

en kleine holtes in de boom. De kroon is gespleten of compleet uitgebroken, vaak met barsten en spleten in de stam als gevolg. Er ontstaat een kleine boom met lage brede zijtakken. Op verschillende plaatsen is rot te zien. Allerlei paddenstoelen en mossen bedekken de boom.

Hoe krijgt hij zijn vorm?

Na de jeugdfase, krijg je diktegroei tot een boom volgroeid is (stage 6 in figuur). In bosbouw betekent dit meestal het einde van de boom.

De aftakeling begint echter langzaam. Wortels sterven af, schimmels, rot en parasieten eisen hun tol. De jaarringen worden dunner.

Voor wie meer wil weten: het beheer van veteranbomen.
www.inverde.be/veteraanbomen

De boom heeft nu niet genoeg energie meer om water naar de top te pompen en reageert door zijn kroon te verlagen om te overleven. De dode top scheurt uit, waardoor alle energie nu naar de zijtakken gaat. Men zegt wel eens: “de koning is onthoofd”. Dankzij deze kroonreductie, die deels te danken is aan schimmels, zwammen en rot kan de boom weer een tijd langer overleven. Hij heeft terug voldoende water en is minder vatbaar voor windworp bij hevige stormen.

Rot is dus niet altijd slecht...

Onder de schors zit het spinthout dat zorgt voor de voeding van de boom. De sappen en voedingsstoffen worden hierin opgeslagen en gedistribueerd. Het kernhout eronder is ‘dood’ hout en heeft de boom in een latere levensfase niet meer nodig. Schimmels en paddenstoelen recyclen als het ware dit hout en geven zo de voedingsstoffen terug af aan de bodem, zodat de boom deze

terug kan hergebruiken.

Voor andere micro-organismen en ongewervelden is dit rot hout essentieel om te kunnen leven. Deze zijn op hun beurt een voedselbron voor dieren als spechten, vleermuizen en andere. De holtes en spleten bieden daarnaast extra schuilplaatsen aan.

Verschillende boomsoorten, types rot en afbraakfases trekken andere soorten aan. Er ontstaan allerlei nieuwe microbiotopen. Zo heb je natte en droge stukken, lichte en donkere plaatsen,...

Bruinrot is bijvoorbeeld een belangrijke voedingsbron voor zwavel-, biefstuk- en berkenzwam. Zeldzame en bedreigde kevers en schimmels vinden hun plaatsje, zoals vliegend hert. Specifieke mossen en korstmossen groeien weelderig, waardoor een veteranenboom ecologisch heel wat interessanter is dan een jonger exemplaar. Het zijn dus levende ecosystemen!

↑ De koning is onthoofd
© Gill Stott

← vliegend hert
© Orchi

↓ De oude knoteik van Anzegem
© Nik Dooms

Vorig jaar volgde ik een cursus van Inverde: Veteraanbomen waarderen en beheren. Het VETree project heeft als doel de cursisten warm te maken en op te leiden, zodat ze op hun beurt vol enthousiasme de boodschap kunnen verspreiden! Met dank aan Tom Joye. ■

Bronnen:
<http://www.vetree.eu/nl>

Nieuwjaarswandeling

ZONDAG 25 JANUARI

© Peter Depodt

Aan de kerk van Kaster verzamelde een 35-tal deelnemers voor onze traditionele Nieuwjaarswandeling. Peter, onze voorzitter, verwelkomde iedereen en wenste iedereen een gelukkig,

gezond en natuurlijk 2015! Hij bedankte ook zijn bestuursleden voor hun tomeloze, vrijwillige inzet voor Natuurpunt.

Daarna nam hij de groep op sleeptouw langsheen Het Goed te Corbie, een volledig omwalde hoeve, dalend langs autoluwe straatjes en het mountainbikeparcours richting de Schelde. We volgden een tijdlang het Scheldejaagpad en dan draaiden we rechts af langs de mooie 'coupure'.

Iets verderop stond de auto van Peter afgeladen vol met allerlei lekkers: het bestuur van Natuurpunt Waregem trakteerde op jenever, koffie, fruitsap, warme chocolademelk, zelfgemaakte advocaat en nieuwjaarswafeltjes.

Na het sterken van de innerlijke mens en een zeer toffe babbel trokken we verder. We passeerden de Platte natte Meersen en één van de ooievaarspalen van de streek. Tot slot kregen we nog, als echte flandriens, een stuk historische kasseiweg van de Varent te verwerken. ■

Koehandel

De kliniek van Waregem is verbouwd en gemoderniseerd. De parking is vernieuwd, uitgebreid en vanaf nu te betalen. Het klassieke verhaal en tot zover klare taal.

Enkele jaren geleden kregen wij echter te horen dat de bestaande uitrit van de kliniek, uitgevend op de Vijfseweg, niet veilig genoeg was en elders moest komen. Waarom? Een zinnige verklaring bestaat niet. Voor Natuurpunt allemaal geen probleem, ware het niet dat de directie van de kliniek het met de stad Waregem op een akkoordje gooide om de nieuwe uitrit aan te leggen over een stuk van de oude spoorwegberm, en mag dat nu net ons paradepaardje zijn! Er zal dus - opnieuw - een stukje van deze oude berm met zijn interessante flora en fauna verdwijnen ten gunste van koning auto. Bovendien zou de stad Waregem de onkosten voor de aanleg van de nieuwe uitrit op zich nemen. Vreemd...

Uiteraard gingen wij daar niet mee akkoord en tekenden we bezwaar aan tegen dit plan. Na lang overleg werd dan ook beslist dat de stad in ruil voor dit verlies aan natuur een compensatie zou

voorzien. De kliniek kocht enkele jaren geleden het vroegere hersteloord De Karmel op en verbouwt dit binnenkort tot een nieuw revalidatiecentrum. Bij dit hersteloord, gelegen op zowat de hoogste plek van Waregem, behoort een schoolgebouw en een stuk bos. Het schoolgebouw verdwijnt. De stad heeft het stuk(je) bos opgeruimd en omgeturnd tot wandelbos. Dit moet de verloren gegane oppervlakte natuur van de oude spoorwegberm compenseren...

Met de aanleg van bedrijvenzone Groenbek ging eveneens veel natuur op de schop. Maar geen nood, compensatie dient

zich opnieuw aan... Er zijn plannen om een stuk grond dat vroeger tot de kliniek behoorde te beplanten en op te waarderen tot natuurgebied. Het gebied is 1 ha groot en paalt aan de spoorwegberm. Dit is nu nog vochtig weiland.

Natuurpunt Waregem zal er in elk geval op toezien dat deze plannen dan ook daadwerkelijk uitgevoerd worden. Het vochtige weiland biedt ongetwijfeld kansen voor natuurontwikkeling. We blijven positief denken en hopen dat, in samenwerking met Natuurpunt, een deskundig inrichtingsplan spoedig het daglicht zal zien.

Dit moet ons het verlies van de oude spoorwegberm doen vergeten. Wij dragen alvast ons steentje bij.

Uiteraard gaan wij verder in tegen elk verlies aan natuur in onze toch al zo natuurarme stad.

We blijven de hoop koesteren dat de stad Waregem zich ooit zal bekeren en mee de groene gedachte zal ondersteunen. Voorlopig blijkt dit absoluut geen prioriteit voor het huidige stadsbestuur. ■

PATRICK
VANDEBUSSCHE

Weeral wat natuur verdwenen
in Waregem
© Peter Depodt

OPROEP!

Heb jij wat tijd over voor de natuur?

Vrijwilligers zijn van nature uit mensen die cumuleren. Multi-taskers, duiveltjes-doe't-al, of hoe je duizend-poten ook maar wil noemen.

Dat is bij Natuur.koepel niet anders. Naast het goed werkend bestuur hebben we tal van mensen die losse taken uitvoeren. Administratie en boekhouding, verzenden van Klimop, medewerking aan projecten, opvolgen van (beleids)vergaderingen, ... Maar omdat duizendpoten een stuk minder dan duizend poten hebben en de werking van Natuur.koepel de laatste jaren verder uitgebreid werd zijn we steeds op zoek naar helpende handen. Hieronder vind je een aantal heel concrete vacatures voor vrijwilligerswerk, stuk voor stuk zinvolle zaken die de natuur en de werking in Zuid-West-Vlaanderen flink vooruit helpen.

Vrijwilliger/vuller van insectenhôtels

© Marita Van der Gucht - www.landvanreyen.eu

Wat houdt het in?

Je helpt met het vullen van insectenhôtels die in Zuid-West-Vlaanderen geplaatst zullen worden. De insectenhôtels zelf zijn al gemaakt, maar dienen nog gevuld te worden met takken, riet, leem, stammen met gaatjes in, ...

Wanneer en hoe vaak?

Afhankelijk van de vraag. Dit jaar wil Natuur.koepel nog een aantal insectenhôtels plaatsen in natuurgebieden en op bedrijventerreinen in de regio. Daarnaast willen we ook tijdens enkele evenementen een stand rond insectenhôtels uitbouwen. Je toont passanten, geïnteresseerden en kinderen hoe een insectenhotel gevuld wordt en wat de meerwaarde is voor de biodiversiteit.

Meerwaarde?

Insectenhôtels zijn een grote meerwaarde voor wilde bijen, vlinders en andere insecten. Ze zorgen voor nestgelegenheid en bieden een schuilplaats voor natuurlijke vijanden. Maar een insectenhotel is enkel maar nuttig wanneer het op een goede manier gevuld is. Door het insectenhotel met de juiste materialen en op de juiste manier te vullen geef je de biodiversiteit een broodnodig steuntje in de rug.

Bovendien zien deze insectenhôtels er mooi uit en vormen ze zo een mooi uithangbord voor sensibilisatie rond natuur in de tuin.

Bijkomende info

Mogelijk organiseren we een korte opleiding voor geïnteresseerde vrijwilligers.

Vrijwilliger/medewerker projecten

Wat houdt het in?

Natuur.koepel heeft verschillende specifieke projecten lopen: verkoopactie van inheemse bomen en struiken 'Maak het groener in Zuid-West-Vlaanderen', de actie rond natuurbewoud langs de Leie 'Help de Leie', verschillende acties rond Trage Wegen, ... Elk van deze projecten bestaat uit een resem van specifieke deeltaken.

Wanneer en hoe vaak?

Afhankelijk van het project. Wanneer je geïnteresseerd bent om mee te werken spreken we eens af en bekijken we welke deeltaak het meeste zegt en voldoening kan geven. Voorbeelden zijn het opvolgen van bestellingen voor onze verkoopactie, promotie voeren voor bepaalde activiteiten, partners zoeken voor bepaalde acties, het aanschrijven van gemeentebesturen rond knelpunten van trage wegen. Kortom een heel uitgebreid pakket...

Meerwaarde?

Projectwerking is voor Natuur.koepel heel belangrijk. Het zorgt voor meer en betere natuur in Zuid-West-Vlaanderen en geeft Natuur.koepel een gezicht in de regio. Dankzij deze projectwerking breiden we onze werking en achterban verder uit.

Geïnteresseerd?

Ben je geïnteresseerd in één van bovenstaande vacatures? Of wil je de handen uit de mouwen steken, maar vind je je gading hierboven niet? Contacteer het secretariaat van Natuur.koepel vzw (056/36 28 04 of hans@natuurkoepel.be). Alvast bedankt!

© Mario Manhaeve

Verrassend groen in Deerlijk!

Kalender bij de hand? Vlug noteren: 31 mei 2015: uniek project in Deerlijk!

Ik weet het, de titel klinkt eerder vreemd in de oren, maar toch: in het centrum van wat ooit een dorp was, zijn er een aantal verrassend groene plekjes om te koesteren. Deze themadag laat je er op één andere manier mee kennismaken. Deze **'Dag van het Park'** mag en zal zeker niet onopgemerkt voorbij gaan...

Wat maakt dit project zo uniek? Voor het eerst in de geschiedenis werken verschillende Deerlijkse verenigingen samen met de gemeente aan een project waar 'groen en natuur' centraal staan. Natuurpunt Gaverstreke en Groen Licht zijn vanzelfsprekend van de partij, maar ook Pasar, de Bond(genootjes), de Deerlijkse milieuraad, Kinderboerderij Bokkeslot, verschillende culturele verenigingen, maar ook heel wat sympathisanten, lokale muzikanten (waaronder zeker al Pieter Deknudt van ZINGER, winnaars van de Nieuwe Lichting op Studio Brussel!) en tal van andere artiesten...

Deze themadag start met een vroegmorgenwandeling, je kan ook ontbijten in het park, picknicken of gewoon iets drinken in het Gaverkasteel, er is een workshop 'insectenhotel bouwen', er komt een schapendrijver, een imker, ... Onderweg op een van de uitgestippelde wandelingen is er ook van alles te beleven, voor jong en oud, van kinderanimatie tot kunst, voor elk wat wils dus! Het volledige programma vind je terug op www.deerlijk.be bij 'verrassend groen in Deerlijk'.

De gemeente liet de voorbije jaren een aantal werken uitvoeren in Wijmelbroek, ons charmant natuurgebied van 4 ha dat zich pal (200m in vogelvlucht) onder de kerktoeren bevindt. (Ingang via de Pontstraat of de Pieter Jan Renierstraat)

De werken startten een drietal jaar geleden met een nieuw bufferbekken dat later werd geïntegreerd in

het groter geheel. Er werden inheemse struiken en bomen aangeplant, de bestaande grachten werden uitgebaggerd, er werden nieuwe paden aangelegd en er werd ook een kijkwand geplaatst. Ook de infoborden werden vernieuwd, reden genoeg om te feesten dus!

Over de ecologische waarde van dit gebied had Patrick, de conservator van Wijmelbroek het al uitgebreid in Klimop, editie oktober-december 2014. Maar er is meer. Veel Deerlijkenaren zijn hier nog nooit geweest, laat staan in één van onze andere groene pareltjes, de Wilgenhoek, de Veemeersen of de Bonte Os. Een unieke kans om dit alles, zoveel (?) natuurpracht te ontdekken, alles op wandelaafstand van elkaar en in een uniek kader.

Wij van Groen Licht en Natuurpunt staan volledig achter dit project, meer nog, we hebben er zelfs een verborgen agenda aan toegevoegd! Het gemeentebestuur doet wel haar best, onder impuls van enkelingen, maar ze draagt volgens ons 'groen, natuur en ecologie' nog niet hoog genoeg in het vaandel. Hoog tijd en een uitgelezen kans om te tonen dat er in Deerlijk en in Zuid-West-Vlaanderen wel veel mensen van deze thema's wakker liggen en deze thema's wel prioritair vinden.

Wat dachten jullie ervan, onze achterban, om samen met ons een statement te maken? Zo rond 10u30, op de plechtige heropening, als alle beleidsbepalers ongetwijfeld van de partij zullen zijn?

Met jullie aan onze zijde zal deze 'dag van het park' niet onopgemerkt voorbij gaan en nog lang over de tongen gaan. Laat ons daar dan allen samen klinken, op de 'dag van het park' en op de natuur!

Alvast bedankt en **heel erg welkom!**

Nieuwsgierig? Meer info op www.deerlijk.be, opgelet: voor sommige activiteiten moet je inschrijven! ■

JAN VERGOTE
IN NAAM VAN GROEN
LICHT EN NATUUR-
PUNT GAVERSTREKE

31 MEI 2015

VERRASSEND GROEN

IN DEERLIJK

Ontdek de groene plekjes van je gemeente op de Dag van het Park

MARTIN RAEPSAET

Vers, met smaak, puur en dichtbij

Op de zelfplukboerderij

OP DE GRENSHOEVE WAS HET VORIG JAAR DRUK: DE START VAN EEN NIEUWE AANPAK, PLUKKENDE OUDERS MET BLIJE KINDEREN. NU EEN JAAR LATER...

Je hoorde het vorig jaar vast wel, de opstart van het eerste CSA bedrijf (Community Supported Agriculture - actieve consumentenparticipatie in de landbouw) in de rand van Kortrijk-Zwevegem, een plukboerderij waar ieder als consument zelf zijn groenten kan oogsten, vers uit de grond, in direct contact met de boer op het plukveld in de natuur. Na een jaartje wilden wij graag weten hoe alles verliep en welke de toekomstplannen verder zijn, daarom gingen we eens buurten.

An en Luc, het was een hele stap vorig jaar, uit het niets een bio-tuinbouwbedrijf opstarten, maar het is jullie toch wel aardig gelukt?

An: Ja, de overstap was een weloverwogen keuze maar ook wel een hele uitdaging: van varkenshouderij naar groententeelt, van conventioneel naar bio en van afzet op wereldmarkt naar particuliere verkoop. Wij hebben hierbij beroep gedaan op verschillende adviesorganen

in land- & tuinbouw zoals Inagro (centrum voor onderzoek en advies te Beitem), PCG (provinciaal proefcentrum voor Groententeelt) en PPK (provinciaal proefcentrum voor Kleinfruit).

Samen hebben we keihard gewerkt om alles zo vlot mogelijk voor te bereiden: Luc in hoofdzaak de pluktuin en ik de administratieve taken met de nodige publiciteit. Weliswaar toen nog met een groot vraagteken in het achterhoofd: zijn de

mensen bereid mee te stappen in het CSA-verhaal? Zijn ze bereid te participeren in de kosten van het bedrijf om dan zelf te oogsten, op zoek naar (h)eerlijk gezond voedsel?

Jullie hebben op korte tijd heel wat mensen bereikt, reeds meer dan 50 CSA-gezinnen en daarnaast heel wat mensen die ook met een 'veld'-kaart kwamen oogsten. Wie zijn nu jullie afnemers, hoe kan je hen typeren?

Luc: Op vandaag staan de meeste consumenten vrij ver verwijderd van de natuur die nochtans de enige bron van voedsel is. Er wordt steeds meer geprobeerd de natuur naar mensenhand te zetten met alle gevolgen van dien. Mensen die hier komen plukken, voelen we aan als 'heel bewuste' mensen. Ze begrijpen ons verhaal van eerlijk gezond voedsel, van eerlijke landbouw in harmonie met de natuur, het milieu. Hun groenten zelf komen plukken op het veld maakt deel uit van een totaalbeleving van gezonde voeding en gezonde levenswijze, in harmonie met de natuur.

Hun positieve feedback sterkt ons in onze aanpak en inzet.

Gaan jullie in dit tweede jaar door in de zelfde lijn, of zijn er accentverschuivingen?

An: Wel, ons eerste jaar heeft ons geleerd hoe we het praktischer kunnen aanpakken: onze onkruidbestrijding moet efficiënter: in een aparte serre zullen we geregeld plantgoed

Foto: © Krant van West Vlaanderen

opkweken waardoor we een betere spreiding kunnen creëren van het aanbod. Het aanbod wordt ook verder verfijnd: knoflook, zomerprei en meloenen worden toegevoegd, vroege worteltjes worden voorzien, meer zomerkeuzes in tomatensoorten, aubergines en komkommers, aandacht voor bewaarui en als extra uitdaging witloof voor de wintermaanden. We voorzien een ruim assortiment aan groenten gespreid over alle seizoenen.

Hoe zie je de verdere toekomst van de zelfplukboerderij, wat zijn jullie verdere plannen ?

Luc: Momenteel zijn we een bedrijf in omschakeling, maar als alles verder vlotjes verloopt, ontvangen we ons BIO-label vanaf 01.01.2016. We denken dat de boerderij verder kan groeien wat het aantal CSA gezinnen betreft. Er is voldoende grond beschikbaar maar we moeten wel rekening houden met de haalbaarheid voor de arbeid van de boer. Verder staan we ook open voor lokale afzet naar restaurants, B&B's ... Ondertussen maken onze groenten reeds deel uit van

smakelijke creaties op de borden bij restaurant Argendaal hier in de buurt.

De boerderij en pluktuin stellen we open voor bezoeken en wij willen op termijn een verkooppunt met bezoekersruimte in de nieuwe loods voorzien. Maar alles stap voor stap natuurlijk.

Heb je als boer echt het gevoel dat het anders kan, dat ecologische aanpak dé toekomst moet zijn voor de aarde ?

Luc: Zonder twijfel ja, niet alleen voor de aarde, ook en vooral voor de mens zelf.

De conventionele landbouw zorgt voor voldoende voedsel, maar onze gezondheid, het klimaat, het milieu, het vee en de boer zelf zijn er de laatste jaren niet op verbeterd! Wat laten we achter voor de volgende generaties? We willen toch allemaal het beste voor onze kinderen? De natuur zit mooi in elkaar, maar we moeten haar opnieuw leren kennen en mét haar werken, dan pas kunnen we haar respecteren! En niet te vergeten, ook het 'samen' ondernemen in CSA (consument én producent), creëert wederzijds respect en geeft iedereen voldoening en kracht.

An en Luc, het doet plezier te zien dat jullie erin geslaagd zijn een andere richting in te slaan die perfect overeenstemt met de recente adviezen van de Verenigde Naties: deze pleiten voor omschakeling van industriële grootschaligheid en wereldwijde verwerking en transporten naar kleine lokaal ingebedde landbouw en de korte keten. Wij wensen jullie een bloeiend en groeiend vervolg toe.

An: Onze keuze is in elk geval gemaakt, en we hopen dat meer bedrijven de stap durven zetten.

Geïnteresseerden en nieuwe CSA deelnemers helpen we graag verder, zij kunnen ons bereiken via onze website: www.degrenshoeve.be, of op ons adres: Luc Goemaere en An, Beerbosstraat 1 te Bellegem / 0472-30.60.76 / de.grenshoeve@telenet.be. Het nieuwe plukseizoen gaat van start rond begin mei 2015. We plannen binnenkort nog een informatievergadering op de boerderij met rondleiding. Via Velt en de gebruikelijke kanalen zal de datum nog aangekondigd worden. Iedereen welkom! ■

Foto's: © De Grenshoeve

Zin in een groene opleiding in jouw buurt?

GRASLANDBEHEER

Inleidende maar tegelijkertijd gespecialiseerde cursus over verschillende types graslanden. We belichten zowel de vegetatie als de graslandfauna (weidevogels, vlinders ...).

SINT-ANDRIES-BRUGGE :: vrijdag 8 & 22 mei en 12 & 26 juni 2015

WERKEN MET DE ZEIS

De zeis is terug van weggeweest. Eén dag opleiding volstaat om werken met de zeis volledig onder de knie te krijgen.

ZONNEBEKE :: vrijdag 5 juni 2015

surf naar www.inverde.be
voor ons volledig cursusaanbod

inverde
forum voor groenexpertise

Inverde: forum voor groenexpertise | Koning Albert II-laan 20 bus 22 | 1000 Brussel • info@inverde.be • www.inverde.be

KITE OPTICS

**SWAROVSKI
OPTIK**

Leica

ZEISS

Bynnex

TOUCAN
8x42
10x42

KITE OPTICS
www.kiteoptics.com

UITZONDERLIJKE
LEDENKORTING!

SIGHTS OF NATURE

**Natuurpunt Optiekshop
Sights Of Nature**

Pieter De Conincklaan 108
8200 Brugge
T 050 31 50 01
F 050 31 68 47
www.sightsofnature.be

 VOLG ONS OP FACEBOOK
www.facebook.com/sightsofnaturebvba

Activiteitenkalender

**ACTIVITEIT
IN DE KIJKER**

Legende

NK Natuurkoepel zwv
NPA Natuurpunt Avelgem
NPDB Natuurpunt De Buizerd vzw
NPDV Natuurpunt De Vlasbek vzw
NPGS Natuurpunt Gaverstreke
NPK Natuurpunt Kortrijk
NPKA Natuurpunt Krekel Anzegem
NPWZ Natuurpunt Waregem
NPWM Natuurpunt Wevelgem-Menen
NPZ Natuurpunt Zwevegem

VELTH VELT Harelbeke-Kuurne-Waregem
VELTK VELT Team Eetbaar Kortrijk
VELTW VELT Wevelgem-Menen
VELTZ VELT Zwevegem-Kortrijk

HYLA Amfibieën- en reptielenwerkgroep
IWG Insectenwerkgroep
GEO Werkgroep Geologie en Landschap
MYC Werkgroep Mycologia
PWG Plantenwerkgroep
VWG Vogelwerkgroep
ZWG Zoogdierenwerkgroep
WGTW Werkgroep Trage Wegen
BWG Bijenwerkgroep
SOL Sol Suffit

Zondag 12 april

//GELEIDE NATUURWANDELING IN HET HEULE-BEEKDOMEIN TE KUURNE - NPVD

WANNEER 9:30 - 12:00

WAAR Ingang Heulebeekdomein, Veldmaarschalk Montgomerystraat 3, Kuurne

WAT Onder leiding van onze natuurgids gaan we wandelen in het Heulebeekdomein te Kuurne.

INFO Dirk Desmet (056/70 14 07 of deede.deesmet@skynet.be)

//VLAAMSE ARDENNEN: LANDSCHAPSWANDELING - NPZ

WANNEER 13:00 - 17:30

WAAR Statie Moen-Heestert (13u) of kerk St. Maria-Lierde (14u)

WAT Landschapswandeling in de Zwalmvallei: "Uilenbroek" en "Vossenhol" met gids Patrick Rouchout.

INFO Eddy Loosveldt (0477/95 50 21 of eddy.loosveldt@gmail.com)

//GELEIDE WANDELING NATUURRESERVAAT DE MANDELHOEK - NPDB

WANNEER Vanaf 9:30

WAAR Ingang reservaat Waterstraat, Ingelmunster

//VORMINGSVOND 'ZWALUWEN' Maandag 27 april van 19u30 tot 22u00

Al enkele jaren werkt de Provincie West-Vlaanderen samen met de Vogelwerkgroep Zuid-West-Vlaanderen en de Zuid-West-Vlaamse gemeenten rond de bescherming van huiszwaluwen en gierzwaluwen in onze streek. Al heel wat kunstnesten en zwaluwnestbakken werden geplaatst bij nog bestaande zwaluwkolonies en binnenkort komt er een heuse zwalwutentoonstelling in elke gemeente. De vormingsavond wordt verzorgd door Koen Leysen van Natuurpunt Educatie. Koen frist de kennis rond zwaluwen bij de deelnemers op en geeft tips voor het gidsen rond zwaluwen en rond extra beschermingsmaatregelen.

Inschrijven: johan.vandenbergh@west-vlaanderen.be

WAT Deze wandeling zal vooral in het teken staan van wat er leeft in de poelen en het beheer. Gids: Hendrik Debeuf.

INFO Hendrik Debeuf (051/31 21 62 of voorzitter@debuizerd.be)

//BOSWANDELING - NPK

WANNEER 9:30 - 11:30

WAAR Preshoekbos, afspraak aan de diensthoeve van ANB, Aalbeeksesteenweg, Lauwe

WAT Het bos groeit tussen Kortrijk en Lauwe. 75 hectare zijn al bebost met inheemse bomen en struiken. Wandel mee samen met gids Frieda, door dit bos van de toekomst.

INFO Trees De Prest (056/20 05 10 of natuurpuntkortrijk@telenet.be)

Woensdag 15 april

//MICROSCOPIE VAN PADDENSTOELEN - MYC

INFO Meer info op blz. 38

Vrijdag 17 april

//BEHEERWERKEN BRAMIER - NPWM

WANNEER 14:00 - 17:00

WAAR Bramier, Lauwe

WAT Beheerwerken

INFO Jozef Bousse (0476/47 78 31 of jozef.bousse@natuurpuntwevelgem-menen.be)

Zaterdag 18 april

//BEHEERWERKEN: VAARTTALUDS MOEN - NPZ

WANNEER 8:00 - 12:00

WAAR Loods Natuurpunt Zwevegem (Sint-Pietersbrugse, Kraaibosstraat, Moen)

WAT Beheerwerken Vaarttaluds: Hakhoutbeheer rand begrazingszone.

INFO Danny Deceukelier (056/75 61 39 of

danny.deceukelier@telenet.be)

//NATUURLIJK KNUTSELEN - NPK

WANNEER 14:30 - 16:30

WAAR BC Hof te Coux, Kortrijk (achter AZ Groeninge; met de auto enkel via Cannaeetstraat; inrit tgo nr 33).

WAT Gezinsactiviteit voor (groot)ouders en kinderen uit de basisschool.

INFO Trees De Prest (056/20 05 10 of natuurpuntkortrijk@telenet.be)

Zaterdag 25 april

//LENTE-DOE-DAG VELT - VELTZ

WANNEER 14:00 - 18:30

WAAR Bij Mike en Katrien, Stedestraat 71, Zwevegem

WAT Creatieve familie namiddag zowel voor kinderen als ouderen in de schuur en ovenbuur, en op het erf (tenten) van deze oude hoeve. Je kan er deelnemen aan diverse activiteiten zoals brood en koeken bakken op steen in de oude houtgestookte oven, bloemschikken (voor dit laatste vooraf inschrijven) en aan diverse creatieve activiteiten voor kinderen. Je kan ook iets meebrengen of oppikken bij de plantenruilbeurs. Tussendoor kan je er proeven van een lekkere aardappelpelwafel, een kruidendrankje, een lekker artisanaal biertje,... Toegang is gratis voor deze leuke en actieve namiddag, die openstaat voor iedere geïnteresseerde, ook niet-leden.

INFO Martin Raepsaet (056/75 77 56 of martin.raepsaet@skynet.be)

Zondag 26 april

//WANDELING IN DE VLAAMSE ARDENNEN - NPVD

WANNEER 8:00 - 19:00

WAAR Parking Vlaskouter, Vlaskouter 1, Kuurne

WAT We gaan een hele dag wandelen in de mooie Vlaamse Ardennen op zoek naar de voorjaarsflora. In de voormiddag: Het Burreken, in de namiddag: Oude Mijnwerkersspoorweg te Ronse. Er is kosten delend vervoer, zorg voor je eigen lunchpakket.

INFO Dirk Desmet (056/70 14 07 of deede.deesmet@skynet.be)

//PLANTENRUILBEURS - NPVD & VELTH

WANNEER 10:00 - 12:30

WAAR Huis in de Beneluxlaan 101, Stasegem

WAT Vrije deelname aan de plantenruilbeurs van Velt Kuurne-Harelbeke die ieder jaar doorgaat te Stasegem.

INFO Dirk Desmet (056/70 14 07 of deede.deesmet@skynet.be)

ngi
ign

www.ngi.be

Wij helpen bedrijven die in orde willen zijn met de milieuwetgeving.

De passie voor natuur vertaalt zich in diverse opdrachten uit de natuursector.

- ▶ natuurinrichtingsplannen
- ▶ natuurvisienota's voor landschapsinrichting
- ▶ passende beoordelingen voor werken met natuurimpact
- ▶ ontwerp streekeigen groenschermen, natuureducatieve borden en teksten
- ▶ erkend MER-deskundige fauna & flora

Desselgemstraat 75 | 8540 Deerlijk
T. 056 724679 | F. 056 726486
jan@ferynjan.be | www.ferynjan.be

//PLANTENINVENTARISATIE VAN DE WARANDE (GRENS HEULE/KORTRIJK) DEEL 1 - PWG

INFO Meer info op blz. 37

//HYACINTENWANDELING - NPKA

INFO Meer info op blz. 57

Maandag 27 april

//VORMINGSVOND 'ZWALUWEN' - PROVINCIE & VWG

INFO Meer info op blz. 53

Vrijdag 1 mei

//LANDSCHAPSWANDELING + INHULDIGING RUSTBANK TER ERE VAN FRANS DEJONGHE - NPZ

WANNEER 14:00 - 17:00

WAAR Sint-Pietersbrugske, Kraaibosstraat, Moen

WAT Landschapswandeling + inhuldiging rustbank ter ere van Frans Dejonghe.

INFO Eddy Loosveldt (0477/95 50 21 of eddy.loosveldt@gmail.com)

*Uw
oud gerief
verdient
'n nieuw
lief*

SCHENK JE SPULLEN AAN DE
KRINGLOOPWINKEL
EN MAAK JEZELF ÉN EEN ANDER BLIJ
BEL 056 23 29 40 VOOR
GRATIS OPHALING

de **kringloop** vzw
winkel

//BURENWANDELING OUDE SPOORWEGBERM - NPW

WANNEER 10:00 - 12:00

WAAR Parking Chinoh, Vijfseweg 202, Waregem

WAT Algemene landschapswandeling doorheen de Gaverbeekse meersen en op de oude spoorwegberm. Er wordt sowieso halt gehouden aan het educatief treinwagonnetje voor o.a. een droogje en een natje! Zorg voor stevige wandelschoenen of laarzen.

INFO Peter Depodt (0472/33 31 24 of depodt@scarlet.be)

Zondag 3 mei

//VROEGMORGENWANDELING - NPWM

WANNEER 5:30 - 8:30

WAAR NEC De Rand, Rijksweg, Gullegem

WAT Wandeling met ontbijt, gids van de Vogelwerkgroep.

INFO Inschrijven bij Jozef Bousse (0476/47 78 31 of jozefbousse@natuurpuntwevelgem-menen.be)

//FRISSE NEUZEN, VROEGE VOGELS - NPGS

WANNEER 6:30 - 10:30

WAAR Natuureducatief Centrum de Gavers, Harelbeke

WAT Yann Feryn, ervaren vogelaar leert ons vogels te ontdekken en te herkennen. Aansluitend mogelijkheid om te ontbijten i.s.w.m. de provincie West-Vlaanderen. Vooraf inschrijven voor het ontbijt is noodzakelijk!

INFO Jean-Pierre Deroo (0476/82 87 55 of jp.deroo@telenet.be)

Zondag 10 mei

//FIETSTOCHT WELKOM OOIJEVAAR! - NPK & PASAR

INFO Meer info op blz. 7

//BRAMIER KRUIDENWANDELING - NPWM

WANNEER 15:00 - 17:00

WAAR Bramier, Lauwe

WAT Kruidenwandeling

INFO Inschrijven bij Jozef Bousse (0476/47 78 31 of jozefbousse@natuurpuntwevelgem-menen.be)

//ZIEN EN PROEVEN IN EEN KLEINE TUIN - VELTZ

WANNEER 9:30 - 11:30

WAAR Bij Eddy Pappyn in Hugo Verrieststraat 80, Zwevegum

WAT 'Biobabbel' in de tuin; op kleine oppervlakte een grote variatie van lekker eetbaar groen.

INFO Martin Raepsaet (056/75 77 56 of martin.raepsaet@skynet.be)

//VROEGOCHTENWANDELING VOGELZANG - NPK

WANNEER Vanaf 6:00

WAAR BC Hof te Coux, Kortrijk (achter AZ Groeninge; met de auto enkel via Cannatstraat; inrit tgo nr 33).

WAT Op deze dauwtour genieten we van het ochtendlijke vogelconcert. Vogels kan je horen, nog voor je ze ziet. Maar hoe herken je ze? Yves vertelt het jou. Daarna kan je aanschuiven voor het ontbijt (6 euro).

INFO Inschrijven bij Trees De Prest (056/20 05 10 of natuurlandpuntkortrijk@telenet.be)

Vrijdag 15 mei

//BEHEERWERKEN BRAMIER - NPWM

WANNEER 14:00 - 17:00

WAAR Bramier, Lauwe

WAT Beheerwerken

INFO Jozef Bousse (0476/47 78 31 of jozefbousse@natuurlandpuntwevelgemmenen.be)

Zaterdag 16 mei

//BEHEERWERKEN: SPOORWEG & BRAEBOSJE MOEN - NPZ

WANNEER 8:00 - 12:00

WAAR Loods Natuurpunt Zwevegum (Sint-Pietersbrugske, Kraaibosstraat, Moen)

WAT Beheerwerken: Spoorweg & Braebosje & Moen-statie: maaien wandelpaden en vrijstellen plantgoed.

INFO Danny Deceukelier (056/75 61 39 of danny.deceukelier@telenet.be)

Woensdag 20 mei

//MICROSCOPIE VAN PADDENSTOELEN - MYC

INFO Meer info op blz. 38

Zondag 24 mei

//WILDE FLORALIËN - NPZ

INFO Meer info op blz. 17

//OPENING MEERSENWANDELING - NPA

WANNEER 9:00 - 12:00

WAAR Coupure Marcel Deweer, Meersstraat 45, Avelgem

WAT We wandelen ons nieuw bewegwijzerd circuit in dwars door de mooiste, natste stukken van onze bloemenrijke hooilanden.. en bestellen uiteraard prachtig lenteweer! Met gids Frans De Leersnijder.

INFO Katrien Vandenbergh (056/64 62 15)

Zaterdag 30 mei

//VOORJAARSMAAIBEURT IN BASSEGEM-BOS - NPKA

WANNEER 8:30 - 12:00

WAAR Bassegembos, Bassegembosstraat, Anzegem

WAT Een deel van de brandnetels worden verwijderd, de paden worden vrijgemaakt.

INFO natuurlandpunt_angezgem@pandora.be

Zondag 31 mei

//WANDELING IN HEUVELLAND MET GIDS - NPDV

WANNEER 13:30 - 19:00

WAAR Parking Vlaskouter, Vlaskouter 1, Kuurne

WAT We gaan een halve dag wandelen met gids van ter plaatse in de Westhoek. Er is kosten delend vervoer.

INFO Dirk Desmet (056/70 14 07 of deede.desmet@skynet.be)

//BEZOEK FRANSE DUINEN EN HAN-NECARTBOS/TER YDE OOSTDUINKERKE - PWG

INFO Meer info op blz. 37

//VERRASSEND GROEN IN DEERLIJK - NPGS

INFO Meer info op blz. 60

Zaterdag 6 juni

//BEHEERWERKEN: POELDRIS MOEN - NPZ

WANNEER 8:00 - 12:00

WAAR Loods Natuurpunt Zwevegum (Sint-Pietersbrugske, Kraaibosstraat, Moen)

WAT Vrijstellen plantgoed & maaibeheer in Poeldries.

INFO Danny Deceukelier (056/75 61 39 of danny.deceukelier@telenet.be)

//WANDELING IN HET PROVINCIAAL DOMEIN BALIEKOUTER WAKKEN - PWG

INFO Meer info op blz. 37

Zaterdag 6 juni en zondag 7 juni

//ECOTUINWEEKEND - VELTZ

WANNEER 10:00 - 18:00

WAAR Bij Filip Bonné, Vennestraat 95, Kortrijk

WAT Vrij bezoek aan deze verrassende, eetbare en een beetje wilde tuin, met veel liefde en hart voor de natuur: fruit, kleinfruit, moestuin, serre + aangrenzende oude stadstuin met vijver en bijzondere oude bomen.

INFO Martin Raepsaet (056/75 77 56 of martin.raepsaet@skynet.be)

ACTIVITEIT IN DE KIJKER

//KRUIDENACTIE NATUURLANDPUNT DE BUIZERD

Zoals elk jaar organiseert Natuurpunt De Buijerd een verkoopactie van kruiden.

De opbrengst hiervan gaat naar de werkingskas van natuurreserveaat de Mandelhoek in Ingelmunster. Er is keuze uit een assortiment van meer dan 300 soorten aan vaste planten, 1-jarigen, 2-jarigen, pot- en perkplanten en terrasplanten.

De bestellijst en alle informatie vind je terug op <http://www.debuijerd.be/kruiden.htm>

Opgelet: uiterste besteldatum is 1 mei!

Zaterdag 6 juni

//VELT- ECOTUINDAGEN - NPKA

WANNEER Hele dag

WAAR Borreberg, 8570 Anzegem

WAT Tijdens de Velt eco-tuindagen stellen we het natuurgebiedje "Borreberg" open. Dit is een klein gebiedje pal in het centrum van Anzegem dat sinds vorig jaar in het beheer van natuurlandpunt Krekel Anzegem is. Tijdens deze dagen willen we graag het gebiedje tonen en meer uitleg geven, vooral aan de bewoners van de buurt, met info over het hoe en waarom iets wel of niet gedaan wordt. Voor meer praktische info: kijk op onze website en facebookpagina: <http://www.natuurpuntanzegem.be/> en <https://www.facebook.com/natuurpuntkrekelanzegem>

INFO Patrik Vaneeckhout (0498/17 68 25 of patrik.vaneeckhout@telenet.be)

Zaterdag 6 juni en zondag 7 juni

//DE OPEN TUIN VAN JAN - VELTH

WANNEER 10:00 - 18:00

WAAR Tuin van Jan Dewilde, Weidenstraat 81 Kuurne

WAT Tuinieren als deel van het leven, in samenwerking met de natuur. De tuin is 3000m2 groot en werd 25 jaar geleden opgestart. Het is een vrij wilde tuin met veel bomen en struiken: zowel fruitbomen, knotwilgen als gewone inheemse bomen. Er is een groentetuin met heuveltjes, bessen, een vijvertje, een kleine serre en volop

ruimte voor imperfectie... Jan werkt zoveel mogelijk met handmateriaal: het gras onderhoudt hij met de zeis, de haag scheert hij handmatig. De kettingzaag is zijn enige tuinmachine. Tijdens de open tuin stelt Jan zijn beeldjes tentoon gemaakt uit gerecycleerd keukengerief.

INFO Robert Schouttetens (056/71 86 12 of robert.schouttetens@telenet.be)

Zondag 7 juni

//VLINDERWANDELING BERGELEN - NPWM

WANNEER 14:00 - 17:00

WAAR NEC De Rand, Rijksweg, Gullegem

WAT Vlinderwandeling met gids Roeland Libeer

INFO Jozef Bousse (0476/47 78 31 of jozef.bousse@natuurpuntwevelgem-menen.be)

//DAGEXCURSIE FOURMIES LESSIES - MAUBEUGE - VVG

INFO Meer info op blz. 23

//GLUREN BIJ DE BUREN, DAGUITSTAP, FIETSTOCHT NAAR DE GROENE LONG IN KUURNE - NPGS

WANNEER Hele dag

WAAR Wijmelbroek, Pontstraat 59, Deerdijk

WAT Fietstocht via landelijke wegen, via de Gavers naar de Groene Long in Kuurne. Picknicken in de Gavers, geleide wandeling in de Groene Long + kinderanimatie. Nagenieten met koffie en taart.

INFO Jean-Pierre Deroo (0476/82 87 55 of jp.deroo@telenet.be)

Woensdag 10 juni

//LEZING KRUIDEN MET KRUIDENTHEE - NPWM

WANNEER 19:30 - 22:00

WAAR Wereldtuin, Menen

WAT Lezing kruiden met kruidentheeproeverij

INFO Jozef Bousse (0476/47 78 31 of jozef.bousse@natuurpuntwevelgem-menen.be)

Zaterdag 13 juni

//BEHEERACTIVITEIT OUDE SPOORWEGBERM - NPW

WANNEER 9:00 - 13:00

WAAR Treinwagon oude spoorwegberm, Zulte

WAT De berm maaien, hooien en wilgenstruweel terugdringen.

INFO Peter Depodt (0472/33 31 24 of depodt@scarlet.be)

//DE ONGEËVENAARDE PRACHT VAN ONZE NACHTVLINDERS! - NPA

WANNEER 21:00 - 00:00

WAAR Coupure Marcel Deweer, Meersstraat 45, Avelgem

WAT Zeg nooit meer zomaar "mot" tegen onze nachtvinders. Leer tal van soorten en hun prachtige kleuren ontdekken tijdens deze speciale bijna-midzomernacht-activiteit. Vakkundig maar vooral leuk en verstaanbaar begeleid door de specialisten van onze Zuid-West-Vlaamse Insectenwerkgroep. Met gids Roeland Libeer.

INFO Dirk Libbrecht (056/64 79 26)

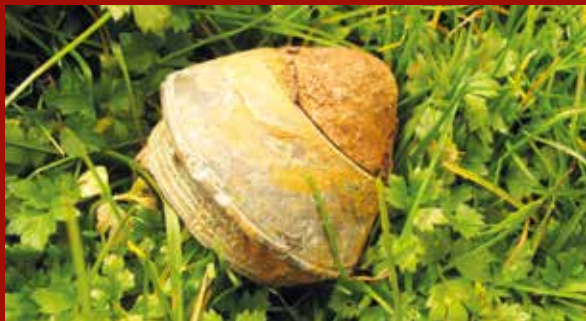

Zagen zoals de wereldkampioenen

STIHL

VIKING

// BASSEGEMBOS IN DE GROOTE OORLOG

Het Bassegembos in Kaster, op de grens met Tiegem, kreeg het zwaar te verduren in de eerste wereldoorlog:

- beroofd van zijn hoogstammige hardhout door de Duitsers, maar ook van alles wat nog brandbaar was door wanhopige dorpelingen op zoek naar verwarming voor hun huisjes,
- strijdtonel tussen geallieerden en Duitsers eind oktober 1918, bij de bevrijding van het interfluvium.

Luchtfoto's uit die laatste oorlogsdagen wijzen op een kaalslag met enkel nog wat boomstobben en opschietend groen.

Deze voorbije winter zochten we naar munitie met de metaaldetector. We vonden overtuigende bewijzen van oorlogsactiviteiten: afstandsbeschietingen en directe confrontaties in en om het bos. Het gaat over brokstukken van antipersoonmunitie (18 ponder-granaat, zie foto: kop van "obus"), explosieve munitie, handgranaten en kogelhulzen, van zowel Duitse als Britse makelij.

Na de oorlog is een heraanplant met eiken gebeurd. Het bos kreeg een goeie twintig jaar later een nieuwe oorlog over zich heen. Opnieuw zware beschietingen.

Op **zondag 26 april** ben je uitgenodigd voor de jaarlijkse hyacintenwandeling (zie activiteitenkalender) en krijg je nog meer te horen over die Groote oorlog van Bassegembos. De natuur heeft sindsdien alle zichtbare sporen weggewist, en het bos weer bos laten worden, met een prachtige voorjaarsflora van boshyacinten, met nieuw leven en schoonheid. Kom dus ook om te genieten.

Afspraak om 14u aan het Vital Moreelsplein, Tiegem (aan de hoek Tiegemberg-Doornstraat)

Erik Cooman

Zondag 14 juni

//KLEURIGE KRUIDEN IN DE LEIEVALLEI - NPK

WANNEER 9:30 - 11:30

WAAR Nieuw rust- en onthaalpunt einde Leieweg, parkeerplaats op het Kokuitplein, Marke

WAT Juni is een topmaand voor wilde bloemen in grasvelden en bermen en op de oevers van de Leie. Sommige zijn niet alleen interessant voor dieren maar ook nuttig voor mensen. En allemaal zijn ze mooi om naar te kijken. Kom je mee genieten?

INFO Trees De Prest (056/20 05 10 of natuurlandpuntkortrijk@telenet.be)

//GELEIDE WANDELING NATUURRESERVAAT DE MANDELHOEK - NPDB

WANNEER Vanaf 9:30

WAAR Ingang reservaat Waterstraat, Ingelmunster

WAT Wandeling in Natuurreservaat De Mandelhoek.

INFO Hendrik Debeuf (051/31 21 62 of voorzitter@debuizerd.be)

//OPENPOORT NAMIDDAG MANDELHOEK - NPDB

WANNEER 14:00 - 17:00

WAAR Ingang reservaat Waterstraat, Ingelmunster

WAT Vrij wandelen in het reservaat. Een brochure is uw gids van dienst.

INFO Hendrik Debeuf (051/31 21 62 of voorzitter@debuizerd.be)

//GELEIDE WANDELING NATUURRESERVAAT DE MANDELHOEK - NPDB

WANNEER Vanaf 9:30

WAAR Ingang reservaat Waterstraat, Ingelmunster

WAT Wandeling met gids Pol Deleersnijder.

INFO Hendrik Debeuf (051/31 21 62 of voorzitter@debuizerd.be)

Woensdag 17 juni

//MICROSCOPIE VAN PADDENSTOELEN - MYC

INFO Meer info op blz. 38

Vrijdag 19 juni

//BEHEERWERKEN BRAMIER - NPWM

WANNEER 14:00 - 17:00

WAAR Bramier, Lauwe

WAT Beheerwerken

INFO Jozef Bousse (0476/47 78 31 of jozefbousse@natuurlandpuntwevelgemmenen.be)

//BESTUURSVERGADERING - VVG

INFO Meer info op blz. 23

Zaterdag 20 juni

//OP ZOEK NAAR LIBELLEN IN HET PADDENBROEK TE BERCHEM - NPW

WANNEER 14:00 - 17:15

WAAR Parking Paddenbroek, Paddenstraat, Berchem

WAT Op zoek naar de gewone libellensoorten, met initiatie in het determineren van deze sierlijke beestjes. Afhankelijk van de resterende tijd

bezoeken we ook de Centrale van Ruïnen met veel kans op Vuurlibell en Gaffelwaterjuffer, e.a. Zorg voor laarzen, loupe en eventueel libellengids. Activiteit gaat niet door bij regenweer.

INFO Norbert Desmet (0494/65 33 91)

//BEHEERWERKEN: DAALBEEKBOSJE MOEN - NPZ

WANNEER 8:00 - 12:00

WAAR Loods Natuurpunt Zwevegem (Sint-Pietersbrugske, Kraaibosstraat, Moen)

WAT Maaibeheer in Daalbeekbosje

INFO Danny Deceukelier (056/75 61 39 of danny.deceukelier@telenet.be)

//OP ZOEK NAAR BLOEIENDE GRASSEN - PWG

INFO Meer info op blz. 37

//BEHEERWERKEN KOEKSSEN HARELBEKE - NPGS

WANNEER 9:00 - 12:00

WAAR Koeksken, Bavikhove

WAT Maaisel op hopen rakelen.

INFO Stef Boone (0485/10 60 25 of stef.boone@skynet.be)

Zondag 21 juni

//INSECTENWANDELING IN HET PATRIJZENBOS IN LENDELEDE - NPDD

WANNEER 14:00 - 18:00

WAAR Ingang Patrijzenbos, Kuurnsestraat, Lendeledede

WAT We gaan onder leiding van onze gids insecten zoeken en determineren in het Patrijzenbos te Lendeledede.

ACTIVITEIT IN DE KIJKER

//WANDELTOCHT NAAR DE MONDING VAN DE HEULEBEEK

Zaterdag 20 juni

Kortrijk is in feeststemming en viert de nakende voltooiing van 20 jaar Leie-werken met de Grote Verleiding

We laten ons verleiden door water en wandelen naar de monding van de Heulebeek in de Leie en leggen zo de link tussen Heule en Kuurne. De wandeling is avontuurlijk en volgt de loop van de Heulebeek van dichtbij. We ontdekken natuur, verborgen achter muren en omheiningen en kijken mee over de schouder van de ontwerpers naar het geplande Vlaspark aan de Leiemeersen te Kuurne.

Praktisch: Zaterdag 20 juni. Inschrijven kan vanaf 13u30 in het Buurthuis Molenheem, Izegemsestraat nr.205 te Heule-Kortrijk, gratis deelname. Vertrekken tussen 14u en 15u30. Kom bij voorkeur met de fiets want parkeermogelijkheid is beperkt. Wandelaafstand max. 7 km. Drank en versnapering halverwege de tocht, aan de Leieboorden. Terug via nieuwe Budabrug doorheen Astridpark naar Buurthuis Molenheem.

Laarzen bij regenweer en stevig schoeisel noodzakelijk. Niet toegankelijk voor buggy's of rolstoelen.

Organisatie: Onze Heulebeek, VZW Tinekesfeesten, NP De Vlasbek en NP Kortrijk
Meer weten: deprez.els@gmail.com

INFO Dirk Desmet (056/70 14 07 of desmet@skynet.be)

//WERKVOORMIDDAG IN MANDELHOEK - NPDB

WANNEER 8:30 - 12:00

WAAR Ingang reservaat Waterstraat, Ingelmunster

WAT Vooral maaien en hooien staan op het programma. Broodjes en een drankje zijn voorzien. Zorg voor werkschoenen.

INFO Hendrik Debeuf (051/31 21 62 of voorzitter@debuizerd.be)

Woensdag 24 juni

//AVONDLIJKE NATUURWANDELING ROND HET KASTEEL VAN ZULTE EN LANGS DE OUDE EN NIEUWE LEIE - NPW

WANNEER 19:00 - 22:00

WAAR Parking bij het kasteel Te Laeke, Linkeroever 37, Zulte

WAT Genieten van de avondlijke geluiden en van de natuurontwikkeling tussen het kasteel en de oude Leiearm vlakbij Oeselgem. Kennis maken met de flora van de Leieoever en met de vogels op de oude Leiearm. Zorg voor stevig schoeisel.

INFO Karel Dewaele (09/386 45 60)

Vrijdag 26 juni

//BATMAN ACHTERNA! - NPKA

WANNEER 20:00 - 22:30

WAAR Vlindertuin, Vichte

WAT Wist je dat er in onze vlindertuin ook een vleermuis kelder is? Deze avond verneem je er meer over, ook over de wondere, verborgen wereld van deze fascinerende diertjes. Voor meer praktische info: kijk op onze website en facebookpagina: <http://www.natuurpuntanzegem.be/> en <https://www.facebook.com/natuurpuntkrekelanzegem>

INFO natuurpunt_anzegem@pandora.be

Lidverenigingen & werkgroepen

//NATUURVERENIGINGEN

JNM AFDELING KORTRIJK
Matthias Strubbe, Goethalslaan 13,
8501 Heule, Tel: 056/37 24 47
matthiasstrubbe@hotmail.com
Rek: 001-0959176-19

NATUURPUNT DE BUIZERT VZW
Hendrik Debeuf, Bruggestraat 195,
8770 Ingelmunster, Tel: 051/31 21 62
hendrik.debeuf@telenet.be
Rek: 751-2037233-19

NATUURPUNT DE VLASBEK VZW
Jan Vanaverbeke, Kouterstraat 38,
8520 Kuurne, Tel: 056/71 34 07
Jan.Vanaverbeke@UGent.be
Rek: 979-9404896-72

NATUURPUNT WERVIK
Marc Kino, Sint-Maartensplein 7,
8940 Wervik, Tel: 0473/51 46 39

NATUURPUNT GAVERSTREKE
Yann Feryn, Desselgemstraat 75,
8540 Deerlijk, Tel: 0495/21 57 72
yann@ferynjan.be
Rek: 001-3554678-92

NATUURPUNT KORTRIJK
Trees De Prest, Moandagveld 5,
8500 Kortrijk, Tel: 056/20 05 10
cats@telenet.be
Rek: 385-0522418-39

NATUURPUNT KREKEL ANZEGEM
Patriek Vaneckhout, Oelenbosstraat 36,
8570 Vichte, Tel: 056/77 50 22
patriek.vaneckhout@telenet.be
Rek: 462-1105061-35

NATUURPUNT WAREGEM
Peter Depodt, Aststraat 35,
8790 Waregem, Tel: 056/61 04 55
depodt@scarlet.be
Rek: BE04 5230 8062 2031

NATUURPUNT AVELGEM
Bart De Clercq, Kaphoekstraat 12,
8580 Avelgem, Tel: 056/71 10 21
dcbart@hotmail.com
Rek: BE31 7775 9651 8855

NATUURPUNT WEVELGEM-MENEN
Jozef Bousse, Generaal Lemanstraat 68,
8930 Menen, Tel: 0476/47 78 31
jozefbousse@natuurpuntwevelgem-menen.be
Rek: BE27 7380 3844 6273

NATUURPUNT ZWEVEGEM
Eddy Loosveldt, Lindelos 2,
8551 Heestert, Tel: 056/64 50 07
eddyloosveldt@gmail.com
Rek: BE72 9731 1343 0016

VELT HARELBEKE-KUURNE-WAREGEM
Robert Schouttens, Wijdhagestraat 128,
8530 Harelbeke, Tel: 056/71 86 12
robert.schouttens@telenet.be

VELT WEVELGEM-MENEN
Wilfried Samaey, Neuvillestraat 34,
8930 Rekken, 056/41 23 55
wsamaey@edpnet.be

VELT ZWEVEGEM-KORTRIJK
Martin Raepsaet, Oude Bellegemstraat 89,
8550 Zwevegem, Tel: 056/75 77 56
martin.raepsaet@skynet.be

//THEMATISCHE WERKGROEPEN

AMFIBIEËNWERKGROEP 'HYLA'
Mario Desloovere, Torrestraat 137,
8560 Wevelgem, Tel: 0477/75 58 52
hyla@natuurkoepel.be
Rek: 733-0563762-28

**WERKGROEP GEOLOGIE EN
LANDSCHAP**
Erwin Decoene, G. Gezellestraat 15,
8560 Wevelgem, Tel: 056/41 68 22
erwin.d@telenet.be

INSECTENWERKGROEP
Roeland Libeer, Kleine Bissegemstraat 6,
8560 Wevelgem, Tel: 056/42 69 60
roelandlibeer@pandora.be
Rek: 778-5966094-67

BIJENWERKGROEP
Secretariaat Natuurkoepel vzw,
Watermolenstraat 69B, 8500 Kortrijk,
Tel: 056/36 28 04
bijsenwerkgroep@natuurkoepel.be

SOLSUFFIT VZW
Kristina Naeyaert, Normandiëstraat 178,
8560 Wevelgem, Tel: 056/40 19 79
info@solsuffit.be
Rek: BE32 0688 9963 3702

PADDENSTOELENWERKGROEP 'MYCOLOGIA'
Christine Hanssens, Jan Breydellaan 94,
8500 Kortrijk, Tel: 056/21 23 13
christine.hanssens@gmail.com
Rek: 738-0106620-39

PLANTENWERKGROEP
Piet Missaen, Wielewaallaan 23,
8500 Kortrijk, Tel: 056/20 51 77
piet.missaen@pandora.be
Rek: 979-0793485-30

VOGELWERKGROEP
Luc Vandeghinste, Wolvenstraat 4,
8500 Kortrijk, Tel: 0498/90 92 90
Rek: 738-0031133-18

ZOOGDIERENWERKGROEP ZWVL
Mario Manhaeve, Wijdhagestraat 125,
8530 Harelbeke, Tel: 056/71 55 67
mario.manhaeve@skynet.be
Rek: 738-0027269-34

WERKGROEP TRAGE WEGEN
Secretariaat Natuurkoepel vzw,
Watermolenstraat 69B, 8500 Kortrijk,
Tel: 056/36 28 04
tragewegen@natuurkoepel.be

STEENUILENWERKGROEP
Ludo Braeckman, Stedemansakker 1,
8800 Roeselare,
Tel: 051/24 47 46
ludo.braeckman@hotmail.com

natuur.koepel
zuid-west-vlaanderen vzw

Zaterdag 27 juni

//BEHEERACTIVITEIT OUDE SPOORWEGBERM - NPW

WANNEER 9:00 - 13:00

WAAR Treinwagon oude spoorwegberm, Zulte
WAT Maaien van..., hooien en houtopslag terugdringen.

INFO Peter Depodt (0472/33 31 24 of depodt@scarlet.be)

//BEHEERWERKEN: MAAIBEHEER BOOMGAARD TE MOEN - NPZ

WANNEER 8:00 - 12:00

WAAR Loods Natuurpunt Zwevegum (Sint-Pietersbrugske, Kraaibosstraat, Moen)

WAT Maai-beheer in de boomgaard in Moen.
INFO Danny Deceukelier (056/75 61 39 of danny.deceukelier@telenet.be)

Zondag 28 juni

//DAGUITSTAP FRANKRIJK: SLACKVALLEI EN CAP BLANC NEZ - NPV

WANNEER 8:00 - 20:00

WAAR Parking Vlaskouter, Vlaskouter 1, Kuurne

WAT We gaan een hele dag wandelen op Frans grondgebied. In de voormiddag bezoeken we de Slackvallei. In de namiddag wandelen we rond Cap Blanc Nez. Er is kosten delend vervoer, zorg voor je eigen lunchpakket.

INFO Dirk Desmet (056/70 14 07 of deede. desmet@skynet.be)

//LANDSCHAPSWANDELING: BOS 'T ENAME - NPZ

WANNEER 13:30 - 17:00

WAAR Statie Moen-Heestert (13u30) of ter plaatse (14u)

WAT Landschapswandeling in Bos 't Ename met gids Pieter Blondet

INFO Eddy Loosveldt (0477/95 50 21 of eddy.loosveldt@gmail.com)

Zaterdag 4 juli

//LEVEN IN DE POEL - NPK

WANNEER 14:30 - 16:00

WAAR BC Hof te Couck, Kortrijk (achter AZ. Groeninge; met de auto enkel via Canaertstraat; inrit tgo nr 33).

WAT Gezinsactiviteit voor kinderen uit de basisschool en hun (groot)ouders. We bekijken het leven in en rond de poel van heel dichtbij met natuurgids 'Trees.

INFO Trees De Prest (056/20 05 10 of natuurlandkortrijk@telenet.be)

Zondag 5 juli

//EETBARE PLANTEN & GROENE SMOOTHIES MAKEN - NPWM

WANNEER 15:00 - 17:00

WAAR NEC De Rand, Rijksweg, Gullegem

WAT Eetbare planten & groene smoothies maken met Jozef Bousse en Barbara Buyse

INFO Jozef Bousse (0476/47 78 31 of jozef-bousse@natuurlandwevelgem-menen.be)

//BIOBABEL TIJDENS GROENTE- EN SIERTUIN- BEZOEK - VELTH

WANNEER 9:30 - 11:30

WAAR Kloostertuin, Tweebruggenstraat, Harelbeke

WAT Onder begeleiding van onze Jo bezoeken wij de kloostertuin van de Zusters Augustinessen. De ideale tuin voor een biobabel. Gratis voor Veldleden, niet-leden betalen 2 euro.

INFO Inschrijven bij Jo Torbeyns (0499/19 18 69 of jotorbeyns@telenet.be)

Zaterdag 11 juli

//BEHEERWERKEN VLINDERWEIDEN IN DE GAVERS - NPGS

WANNEER 9:00 - 12:00

WAAR Vlinderweiden De Gavers, verzamelen aan de Teesweg, Harelbeke

WAT Maaisel van netels oprakelen en afvoeren.

INFO Mario Manhaeve (0475/36 87 20 of mario.manhaeve@skynet.be)

Zondag 12 juli

//WANDELING IN HET STADSGROEN MARIO-NETTEN KORTRIJK - PWG

INFO Meer info op blz. 37

//GELEIDE WANDELING NATUURRESERVAAT DE MANDELHOEK - NPDB

WANNEER Vanaf 9:30

WAAR Ingang reservaat Waterstraat, Ingelmunster

WAT Wandeling in Natuurreservaat De Mandelhoek.

INFO Hendrik Debeuf (051/31 21 62 of voorzitter@debuizerd.be)

//ANZEGEM SPRINGT MEE MET DE BIG JUMP - NPKA

WANNEER Vanaf 13:30

WAAR Vlindertuin, Vichte

WAT We nemen de fiets en pedalen dan met zijn allen verder naar de plaats waar de big jump dit jaar plaatsvindt in Kortrijk. De moedigen onder ons springen in het water; de anderen supportereren luidkeels voor de springers. Na afloop kunnen we samen terug fietsen of als je nog zin hebt om verder te genieten van de sfeer en ambiance, dan kan dat ook. Iedereen is vrij te doen wat hij het liefste doet.

INFO natuurland_anzegem@pandora.be

colofon

KLIMOP:

Kwartal tijdschrift van Natuurkoepel vzw
25ste jaargang nr 2, april - juni 2015

NATUUR.KOEPEL VZW:

is een samenwerkingsverband tussen natuurverenigingen in Zuid-West-Vlaanderen.

e-mail info@natuurkoepel.be

website www.natuurkoepel.be

rekeningnr. BE45 7755 7540 1189

BTW 0451156502

SECRETARIAAT:

Watermolenstraat 69B, 8500 Kortrijk

contact Hans Vermeersch

Beleids- en verenigingsmedewerker

e-mail hans@natuurkoepel.be

tel 056/36 28 04

gsm 0487/64 45 85

open Van maandag t.e.m. donderdag van

9u-12u en van 13u-16u.

Vrijdag bereikbaar via gsm.

MAATSCHAPPELIJKE ZETEL:

Normandiëstraat 178, 8560 Wevelgem

contact Kristina Naeyaert, voorzitter

tel 056/40 19 79

e-mail kristina@natuurkoepel.be

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER:

Emmanuel Desmet, Watermolenstraat 69B, 8500 Kortrijk, gsm 0499/19 89 49

emmanuel@natuurkoepel.be

LEDENADMINISTRATIE:

Freddy Deckers, Jan Breydellaan 94,

8500 Kortrijk, tel 056/21 23 13

leden@natuurkoepel.be

PUBLICITEITSVERANTWOORDELIJKE:

Hans Vermeersch

OPLAGE:

4350 exemplaren

DRUK:

Drukta NV, Walle 109, 8500 Kortrijk,
056/234567, info@drukta.be

EINDREDACTIE EN VORMGEVING:

Emmanuel Desmet, Goethalslaan 16

8501 Heule, 0499/19 89 49

Mira Feryn, mferyn@gmail.com

FOTO'S:

Ignas Robbe, Kristina Naeyaert, Maarten Tavernier,

ASPO/BirdLife Suisse, Jimmy Jones, Bernard Dekimpe

Kauw, Matthias Barbry, Yves De Bosscher, Alpsdake,

Francis Pattyn, Danny Depypere, Jean Marie Onge-

naert, Christine Warnez, Pierre Derykere, Cruydt-

hoeck, Bioweb, Christine Hanssens, Eddy Loosveldt,

Christof Delbaere, Yves De Bosscher, Gill Stott, Orchi,

Nik Dooms, Peter Depodt, Mario Manhaeve, Krant

van West Vlaanderen, De Grenshoeve

REDACTIE:

klimop@natuurkoepel.be

Claudine Decocker, Virginie De Coene, Els

Deprez, Emmanuel Desmet, Mat-

thias Depoorter, Yann Feryn, Dirk Libbrecht,

Kristina Naeyaert, Maarten Tavernier, Hans

Vermeersch, Mira Feryn, Thijs Calu, Piet Mis-

sioen, Luc Capelle, Herman Nachtergaele

DEADLINE:

Artikels voor de volgende klimop moeten uiterlijk op de redactie zijn op 1 juni 2015. Het volgende nummer verschijnt begin juli 2015.

ARTIKEL:

De auteurs dragen de volle verantwoordelijkheid voor de inhoud van hun teksten. De redactie heeft het recht de artikels in te korten. Overname van teksten en illustraties mag mits toelating van de redactie en bronvermelding. Artikels, foto's, tekeningen en ideeën zijn steeds welkom op het redactieadres. Teksten liefst aanleveren op elektronische wijze. Foto's, tekeningen en grafieken zet je niet tussen de tekst maar lever je er als apart bestand bij. Ingescande foto's hebben bij voorkeur een resolutie van 300 dpi.

LID WORDEN:

Lid worden van Natuurkoepel vzw en Klimop ontvangen, kan door zich aan te sluiten bij één onze lidverenigingen. Bij Natuurpunt krijg je automatische Klimop, andere verenigingen voorzien een combiformule.

NATUURPUNT:

Is dé vereniging voor natuur en landschap in Vlaanderen. Als lid van een afdeling van Natuurpunt die aangesloten is bij Natuurkoepel vzw, krijg je Klimop vier keer per jaar gratis in je bus.

Lid worden van Natuurpunt vzw kost 27€ per jaar, te storten op rekeningnummer BE17 2300 0442 3321. Of je kunt je de rompslomp besparen én meteen ook de administratieve kosten voor Natuurpunt beperken door een domiciliëringsoverdracht in te vullen via www.natuurpunt.be > lid worden.

Alle nieuws, activiteiten en aankondigingen van Natuurkoepel heet van de naald? Volg Natuurkoepel op Facebook en Twitter en kom alles als eerste te weten! Voor Facebook ga je naar <http://www.facebook.com/Natuurkoepel> en klik je op 'vind ik leuk'. Voor Twitter ga je naar <http://www.twitter.com/Natuurkoepel> en klik je op 'volgen'.

DRUKPROCES:

Het drukken van Klimop verloopt 100% isopropylalcoholvrij, met biologische inkt en chemievrije drukvormvervaardiging op 100% gerecycleerd papier.

klimop
Met de steun van:

BOSS
paints
PAINT YOUR DREAM!

enjoy plant power
alpro

31 MEI 2015 VERRASSEND GROEN IN DEERLIJK

Ontdek de groene plekjes van je gemeente op de
Dag van het Park

WIJMELBROEK

- 7u Vroege vogels met natuurpuntgids
- 8u30 Duurzaam ontbijt (inschrijven)
- 10u Officiële heropening
- 11u Opening Pasar wandelroutes

GAVERDOMEIN

- 11u-17u Picknick Bondgenootjes (inschrijven)
- Doorlopend bar

WILGENHOEK BONTE OS CSA BOKKESLOT VEEMEERSEN GROEN LICHT

Met onderweg vanaf 13 tot 16u: bouwen
insectenhotel, schapen drijven, livemuziek, the-
ater, kunst, poëzie, imker Frans, wateronderzoek
...

Info en inschrijvingen tot 22 mei:
www.deerlijk.be/verrassendgroen
056 69 47 32